

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELEÊN BINDEST YEKBIN /

KAVA

İÇİNDEKİLER

OKURLARA	3
Sıkıyönetim Kuzey-Kürdistan ve Türkiye Halklarının mücadelesini durduramaz!	4
Devrime, Sosyalizme ve Halklara Karşı, Yeni Bir Karşı-Devrimci Birlik : Çin-ABD İttifakı!	8
Parti İçinde Sınıf Mücadelesi ve «İki Çizgi Mücadelesi» Üzerine - 2	15
Sömürgecilik ve Milli Mesele - 3	27
Kamboçya ve Vietnam Halkları, İki Süper Devletin ve Çin'in Emperyalist Komplolarını Alt Edecektir	76
Ali Rıza Koşar Yoldaşı Anıyoruz	80
Ortak açıklamalar	86

AYLIK SİYASİ DERGİ

Sahibi : Abdullah Soydan

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Hüseyin Şen

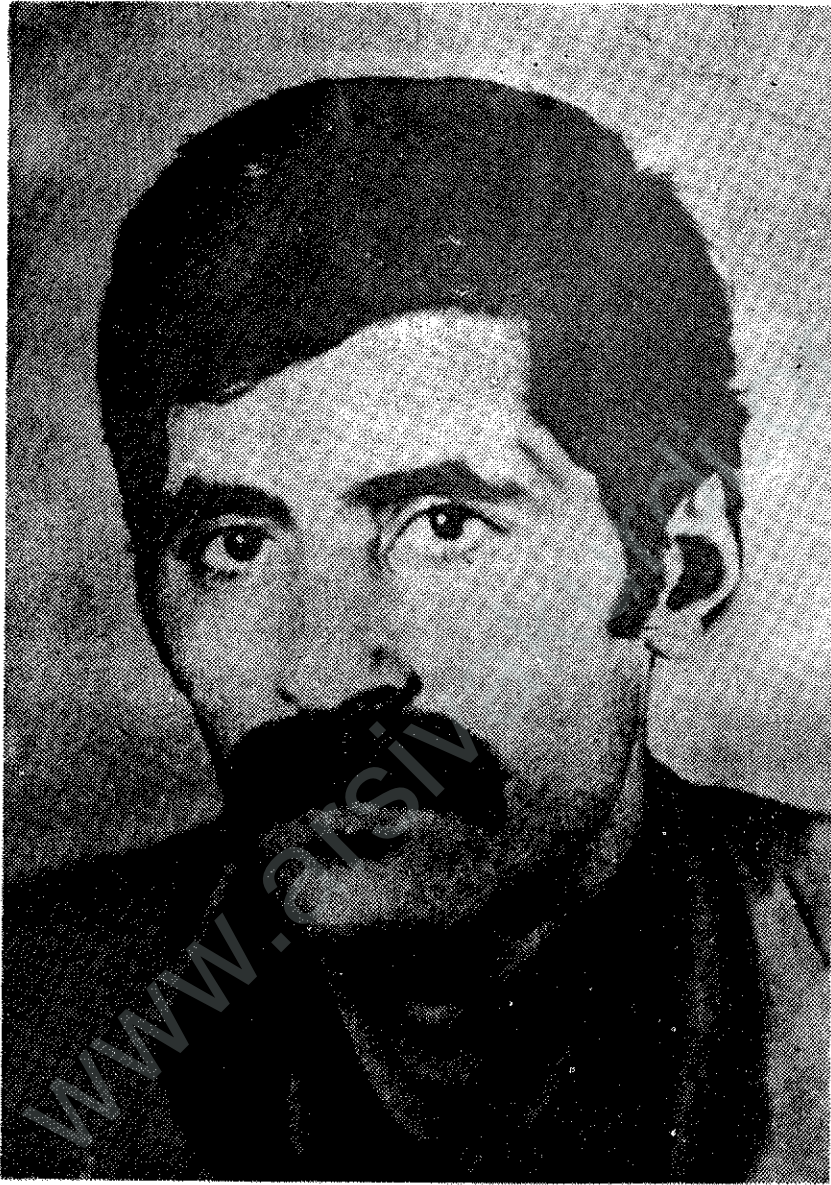
Yönetim Yeri : Cağaloğlu Çatal Çeşme Sok. 6/5 İSTANBUL

Baskı-Dizgi : Pek-Öz Matbaacılık - İZMİR

Abone Şartları :

6 Aylık 120 TL. Yıllık 240 TL.

(Dış ülkeler için iki katı)

ALİ RIZA KOŞAR

1949

« Berxe Nér Bona Kér »

OKURLARA

Dergimizin ilk iki sayısının düzenli olarak çıkmasına karşılık, üçüncü sayısı bir aylık bir gecikmeyle çıkıyor.. Bunun nedeni, her şeyden önce, sömürgecilerin ilan ettikleri sıkıyönetimin dergimizin İstanbul'daki basımını yasaklamasıdır. Bu yasak yüzünden dergimizin basımını İzmir'de yapmak zorunda kaldık. İzmir'de basım şartlarının yetersiz oluşu, dergimizin bu kadar gecikmesine neden oldu. Bununla birlikte, sıkıyönetimin yasaklama kararı yüzünden, siyasi yayın organlarının İzmir'e taşınması nedeniyle, polisin yayınları keyfi olarak engelleme faaliyetlerini artırması da bir engeldi. Aynı durumun derginin kitlelere daha erken kavuşması üzerinde de etkisinin olacağı açıktır. Bütün bu nedenlerden dolayı, okurların durumumuzu anlayışla karşılayacaklarını umuyoruz.

Dergimiz üzerindeki baskı ve engellemeler sıkıyönetimin ilanı ile daha da yoğunlaşmıştır. O kadar ki, sıkıyönetim dergimizin basımını, dağıtımını ve okunmasını yalnızca, sıkıyönetim bölgelerinde değil, sıkıyönetim dışındaki bölgelerde de engellemek için, çeşitli kanallardan çabalarını yoğunlaştırmıştır. Baskı ve engellemelerin giderek arttığı böylesi dönemlerde bütün devrimci ve yurtseverlere önemli görevler düşmektedir. Bunun için:

— Baskı ve engellemelere boyun eğmeden dergimizin bütün sayılarını en geniş kitlelere ulaştıralım. Sömürgecilerin dergimiz üzerindeki baskı ve engellemelerini geçersiz kılalım.

— Bütün olanaklı yolları deneyerek dergimizin gerek ülkemize, gerek Türkiye ve gerekse diğer ülkelere, yaygın bir biçimde ulaşımını sağlayalım.

— Dergi satışından elde edilen paraları en uygun yollarla zamanında yerine ulaştıralım. Bilinmelidir ki, derginin yayını sürdürmesi bu paralarla ve halkımızdan sağlanacak her türlü destekle mümkün olacaktır.

Dergimizin yayını sürdürmesinin önemi nereden geliyor? Dergimizin Kürdistan halkımızın gerçek kurtuluşunun yolunu aydınlatma gibi, çok önemli bir görevi üstlenmiş olması, onun yayınının sürdürülmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu da okurlarının sağlayacağı maddi ve manevi destekle mümkün olacaktır. Ve ancak bu desteğin sağlanması şartıyla sömürgecilerin her türlü engelleme çabalarına karşılık KAVA yayını sürdürülecektir.

KAVA

Sıkıyönetim Kuzey - Kürdistan ve Türkiye Halklarının Mücadelesini Durduramaz!

Türk sömürgeçleri, içine düştükleri ekonomik-siyasi krizden kurtulabilmek, bu krizin faturasını emekçi halklara ödetmek amacıyla, aylar öncesinden giriştikleri hazırlıkları bir üst aşamaya çıkardılar. Maraş'ta gerçekleştirdikleri faşist-sömürgeci katliamın ardından, bu katliamı «gerçekçe» göstererek Kuzey-Kürdistan'ın bir çok ilinde ve Türkiye'de bazı illerde sıkıyönetim ilan ettiler.

Türk sömürgeçleri bu aşamaya, aylar süren bir hazırlık döneminden geçerek, faşist planları adım, adım uygulayarak geldiler. Onların baştan beri hedefleri; içine düştükleri krizin yükünü halklara yüklemek ve giderek boyutlanan Kuzey-Kürdistan Milli Kurtuluş hareketini ve Türkiye devrimci hareketini bastırmak, böylece, siyasi istikrar sağlamak idi. Sömürgeçler bu hedefe ulaşabilmek için, planlı ve sistemli katliamlar, provakasyonlar düzenlediler. Karşı-devrimci amaçlarına kamu oyu desteği sağlamak çabalarını da yoğunlaştırdılar. Kuzey-Kürdistan'ın Elâziğ, Malatya gibi illerinde sahneledikleri oyunların, soykırımı şeklindeki planını Maraş'ta uygulamaya soktular. Sonra da, kendi tertipleedikleri katliamı bahane ederek «sivil» sıkıyönetim uygulamasından, resmi sıkıyönetim uygulamasına geçtiler. Böylece, Kuzey-Kürdistan milli hareketini ve Türkiye devrimci hareketini bastırmakta araç olarak kullanacakları sıkıyönetimi, Kürdistan'daki bir «olayı» bahane ederek —1925 yılında Şeyh Said hareketi nedeniyle ilan edilen ilk sıkıyönetim gibi— gündeme getirdiler.

Sömürgeçler tarafından, «anarşinin ve terörün kökünü kazımak» şeklinde ifade edilen, sıkıyönetimin amacı; Kuzey-Kürdistan milli hareketinin ve Türkiye devrimci hareketinin «ortadan kaldırılması»dır. Her şeyden önce de, halkımızın gelişen milli kurtuluş ve halk demokrasisi mücadelesini kanla bastırmak pasifize etmektir. Sıkıyönetimin özellikle, ülkemiz halkını

OKURLARA

Dergimizin ilk iki sayısının düzenli olarak çıkmasına karşılık, üçüncü sayısı bir aylık bir gecikmeyle çıkıyor.. Bunun nedeni, her şeyden önce, sömürgecilerin ilan ettikleri sıkıyönetimin dergimizin İstanbul'daki basımını yasaklamasıdır. Bu yasak yüzünden dergimizin basımını İzmir'de yapmak zorunda kaldık. İzmir'de basım şartlarının yetersiz oluşu, dergimizin bu kadar gecikmesine neden oldu. Bununla birlikte, sıkıyönetimin yasaklama kararı yüzünden, siyasi yayın organlarının İzmir'e taşınması nedeniyle, polis'in yayınları keyfi olarak engelleme faaliyetlerini artırması da bir engeldi. Aynı durumun derginin kitlelere daha erken kavuşması üzerinde de etkisinin olacağı açıktır. Bütün bu nedenlerden dolayı, okurların durumumuzu anlayışla karşılayacaklarını umuyoruz.

Dergimiz üzerindeki baskı ve engellemeler sıkıyönetimin ilanı ile daha da yoğunlaşmıştır. O kadar ki, sıkıyönetim dergimizin basımını, dağıtımını ve okunmasını yalnızca, sıkıyönetim bölgelerinde değil, sıkıyönetim dışındaki bölgelerde de engellemek için, çeşitli kanallardan çabalarını yoğunlaştırmıştır. Baskı ve engellemelerin giderek arttığı böylesi dönemlerde bütün devrimci ve yurtseverlere önemli görevler düşmektedir. Bunun için:

— Baskı ve engellemelere boyun eğmeden dergimizin bütün sayılarını en geniş kitlelere ulaştıralım. Sömürgecilerin dergimiz üzerindeki baskı ve engellemelerini geçersiz kılalım.

— Bütün olanaklı yolları deneyerek dergimizin gerek ülkemize, gerek Türkiye ve gerekse diğer ülkelere, yaygın bir biçimde ulaşımını sağlayalım.

— Dergi satışından elde edilen paraları en uygun yollarla zamanında yerine ulaştıralım. Bilinmelidir ki, derginin yayınıni sürdürmesi bu paralarla ve halkımızdan sağlanacak her türlü destekle mümkün olacaktır.

Dergimizin yayınıni sürdürmesinin önemi nereden geliyor? Dergimizin Kürdistan halkımızın gerçek kurtuluşunun yolunu aydınlatma gibi, çok önemli bir görevi üstlenmiş olması, onun yayınıni sürdürülmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu da okurlarının sağlayacağı maddi ve manevi destekle mümkün olacaktır. Ve ancak bu desteğin sağlanması şartıyla sömürgecilerin her türlü engelleme çabalarına karşılık KAVA yayınıni sürdürebilecektir.

KAVA

Sıkıyönetim Kuzey - Kürdistan ve Türkiye Halklarının Mücadelesini Durduramaz!

Türk sömürgecileri, içine düştükleri ekonomik-siyasi krizden kurtulabilmek, bu krizin faturasını emekçi halklara ödetmek amacıyla, aylar öncesinden giriştikleri hazırlıkları bir üst aşamaya çıkardılar. Maraş'ta gerçekleştirdikleri faşist-sömürgeci katliamın ardından, bu katliamı «gerçekçe» göstererek Kuzey-Kürdistan'ın bir çok ilinde ve Türkiye'de bazı illerde sıkıyönetim ilan ettiler.

Türk sömürgecileri bu aşamaya, aylar süren bir hazırlık döneminden geçerek, faşist planları adım, adım uygulayarak geldiler. Onların baştan beri hedefleri; içine düştükleri krizin yükünü halklara yüklemek ve giderek boyutlanan Kuzey-Kürdistan Millî Kurtuluş hareketini ve Türkiye devrimci hareketini bastırmak, böylece, siyasi istikrar sağlamak idi. Sömürgeciler bu hedefe ulaşabilmek için, planlı ve sistemli katliamlar, provakasyonlar düzenlediler. Karşı-devrimci amaçlarına kamu oyu desteği sağlamak çabalarını da yoğunlaştırdılar. Kuzey-Kürdistan'ın Elâzığ, Malatya gibi illerinde sahneledikleri oyunların, soykırımı şeklindeki planını Maraş'ta uygulamaya soktular. Sonra da, kendi tertipleedikleri katliamı bahane ederek «sivil» sıkıyönetim uygulamasından, resmi sıkıyönetim uygulamasına geçtiler. Böylece, Kuzey-Kürdistan millî hareketini ve Türkiye devrimci hareketini bastırmakta araç olarak kullanacakları sıkıyönetimi, Kürdistan'daki bir «olay» bahane ederek —1925 yılında Şeyh Said hareketi nedeniyle ilan edilen ilk sıkıyönetim gibi— gündeme getirdiler.

Sömürgeciler tarafından, «anarşinin ve terörün kökünü kazımak» şeklinde ifade edilen, sıkıyönetimin amacı; Kuzey-Kürdistan millî hareketinin ve Türkiye devrimci hareketinin «ortadan kaldırılması»dır. Her şeyden önce de, halkımızın gelişen millî kurtuluş ve halk demokrasisi mücadelesini kanla bastırmak pasifize etmektir. Sıkıyönetimin özellikle, ülkemiz halkını

ve milli hareketini hedeflediği, sıkıyönetim ilan edilen illerin durumuyla açıkça gözükmektedir. Sıkıyönetim ilan edilen 13 ilin onu ülkemiz toprakları içindedir. Ülkemizin bu parçası adeta yarım bir çember içine alınmış durumdadır. Sıkıyönetimin resmen ilan edilmediği illerimizde de, resmi olmayan sıkıyönetim uygulaması daha da şiddetlenmiştir.

Her türden revizyonist ve oportünist iddiaların aksine, sıkıyönetimin gündeme getirilmesinin nedeni budur... Sıkıyönetim, sömürgecileri tehdit eden güçleri ortadan kaldırmak amacıyla, bir araç olarak kullanılmaktadır.

Daha önceki yıllarda uygulanan sıkıyönetimlerin de gösterdiği gibi, sıkıyönetimin **ülkemiz açısından anlamı**, sömürgeci baskı ve terörün yoğunlaştırılması, faşist askeri tatbikatların, komando baskınlarının ve kitle katliamlarının daha pervasızca uygulanmasıdır. Sıkıyönetim olmadığı dönemlerde de sözü edilen şeyler, çeşitli vesilelerle şu veya bu şekilde uygulanmıştır. Bu bakımdan sıkıyönetim uygulaması, Kürdistan'da sömürgeci baskı ve denetim açısından **temel bir ayrılık** göstermemektedir. Ancak, sıkıyönetim altında sözü edilen sömürgeci uygulamaların, eskiye göre daha da şiddetli olduğu açıktır.

Mevcut sıkıyönetim, ülkemiz milli hareketinin geçmiş dönemlere göre, çok daha fazla tutarlı ve devrimci bir içerik kazandığı şartlarda, bizzat bu hareket **baş hedef** seçilerek uygulamaya konmuştur. İran ve «İran» Kürdistan'ında meydana gelen değişimler de dikkate alındığında, Türk sömürgecilerinin ülkemizdeki sıkıyönetim uygulamasına ve halkımızın kurtuluş mücadelesine daha büyük bir «ilgi» göstermeleri anlaşılır olmaktadır. Bu nedenlerden ötürü, ülkemizde şimdi uygulanan sıkıyönetimin, geçmiş sıkıyönetimlerden bazı farklı özellikler göstermesi kaçınılmazdır. Şimdiki sıkıyönetim şövenizmin, katliamların, baskı ve şiddetin daha katmerli olması vb. bakımlardan diğerlerinden ayrılacaktır. Bütün bunlar, ülkemizin geçmişinden ve şimdiki şartlarından haberdar olan herkes tarafından, kolayca anlaşılabilir gerçeklerdir. Ülkemizde, sosyal faşistler ve Türk sömürgecilerinin bir kesiminin himayesine sığınmalarını meşurlaştırmaya çalışan «üç dünyacı» alçaklar dışında, kimse bu gerçekleri inkar etmemektedir.

Sıkıyönetimle birlikte, halkımız üzerindeki sömürgeci baskı giderek şiddetlenmektedir. Genel arama-tarama eylemleri hızlanmış, köylere yapılan komando baskınları birbirini izlemiştir... izlemektedir. Halklarımıza

gözdağı vermek amacıyla, sıkıyönetim komutanları yasaklamalar, cezalandırmalarla dolu bildiri ve peşpeşe yayınlıyorlar. Erzincan'da «dur» ihtarına ehliyetsiz olduğu için uymayan bir şoförü, İstanbul'da jandarmalardan kaçan bir tombalacıyı acımasızca katlettikten sonra, bunları tantayla reklam etmekten de geri durmadılar. Bütün bunlarla onlar, emekçi halklarımızı sindirebileceklerini, yıldıraabileceklerini hesaplamaktadırlar.

Kısmi de olsa var olan demokratik haklar sıkıyönetim tarafından adım adım gaspedilmektedir. Bazı sıkıyönetim bölgelerinde daha ilk günlerde devrimci derneklerin kapısına kilit vurulmuştur. Diğerleri işe getirilen kısıtlamalarla fiilen işlemez hale getirilmiştir. Bildiri, afiş, duvar yazıları vb. propaganda araçları devrimciler için yasaklanmıştır. Toplantı ve gösteriler kimi yerlerde yasaklanmış, kimi yerlerde sıkıyönetimin «iznine» bağlanmıştır. «Ülkenin millî birliğini ve bütünlüğünü» bozacak, «ülke ekonomisini sarsacak» grevler, işçi direnişleri sıkıyönetimin müdahalesine uğramaktadır.

Yurtsever devrimci basın üzerindeki baskılar da, alabildiğine yoğunlaşarak devrimci yayın organları susturulmaya çalışılmaktadır. Devrimci yayın organlarının sıkıyönetim illerinde basılması, dağıtılması vb. yasaklanmıştır. Gerçi sıkıyönetim, «demokrat» görünme çabaları nedeniyle, şimdiye kadar hiç bir yayın organını resmen kapatmamıştır. Ancak, çeşitli yasaklamalar ve sıkıyönetimin olmadığı illerde dizgi ve basım evlerine dayalı ve doğrudan yaptıkları baskılarla, fiilen kapatma eylemini gerçekleştirmeye çalışmaktadır.

Sıkıyönetim, geniş bir muhbirler şebekesi örgütleme çalışmakta, devrimcileri kontrol etmek için halkı ve mahalli yöneticileri ihbarcılığa zorlamaktadır. Bu güne kadar yüzlerce devrimci-yurtsever kişi ve sıradan kişiler sorgusuz sualsiz zindanlara doldurulmuştur, vb. vb.

Sıkıyönetimin kısa zamandaki uygulaması bile, hangi güçlere ve hedeflere yönelik olduğunu göstermektedir. Ne var ki, bu uygulamalar ilerici geçinen bazı çevrelere gerçeği kavratmaya yetmemiştir. Bu çevreler sıkıyönetimin gerici şiddet eylemlerini teşhir etmek yerine, halk güçlerinin meşru direnişine saldırmaktadırlar.

Sıkıyönetimin halk düşmanı eylemleri, şiddet hareketleri bundan sonra daha da kaba bir görünümle devam edecektir. Halkın mücadelesi ve mevcut şartlar onu ince taktikleri terk etmeye zorlayacaktır. Onun

eylemlerinin faşist MHP ve AP'nin istediği gibi, Endonezya tipi bir tenkile varıp varmayacağı güçler dengesine bağlı olacaktır. Ancak sıkıyönetimin, «anarşi ve terörün kökü kazınıncaya» kadar devam edeceği açıktır.

Bu gün içinde bulunulan durum, karşı-devrimin topyekün saldırı, devrimci güçlerin ise savunma durumudur. Karşı-devrim kısmi de olsa var olan demokratik mevzileri gasp etmek, giderek halkın devrimci güçlerini yok etmek çabasıdadır. Kuşkusuz ki, karşı-devrim güçleri içinde çelişkiler vardır. Ancak bu çelişkiler halka saldırının biçimi ve boyutlarına ilişkindir. Sömürgecilerin bütün kesimleri Kürdistan ve Türkiye halkına, bu dönemde saldırmakta hem fikirdirler. Bu saldırıların önümüzdeki günlerde, giderek yoğunlaşacağı da ortadadır.

Buna karşılık devrimciler ve halklar bu saldırı karşısında yeterli hazırlık ve örgütlülük düzeyinde değildir. Devrimci güçler dağınık ve örgütsüz durumdadır. Halklar ve devrimciler karşı-devrimin saldırısı karşısında esas olarak mücadelecı bir tutumu benimsemişlerdir. Fakat yer yer yılgınlık ve umutsuzluk eğilimleri de belirmiştir. Bu eğilimler, devrimci güçlerin dağınık ve örgütsüz oluşu, aralarındaki olumsuz ilişkiler, düşmana karşı birleşmekteki zayıflık vb. etmenler tarafından beslenmektedir. Grupçuluk, sekterizm devrimci çevrelerde hâlâ egemen eğilim durumundadır.

Sömürgecilerin saldırıları karşısında ülkemiz devrimcilerinin kendi aralarında ve Türkiye devrimcileriyle mücadelecı birliğin oluşturulması, düşmana karşı mücadelede güç ve eylem birliğinin sağlanması en önemli, acil görevdir. Bu görevin yerine getirilmesi için pratik adımların atılması, eylem birliği üzerine söylenen sözlerin kısa zamanda hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu konuda KAVA üzerine düşeni yapacaktır. Halk saflarında yer alan tüm grup ve çevrelerle, ilkeler etrafında mücadele temelinde kurulmuş, sıkı ve sürekli güç birliğini sağlamaya çalışacaktır (bu yönde var olan çabalarını hızlandıracaktır.)

İçinde bulunduğumuz dönem, kararlılıkla, Milli kurtuluş ve halk demokrasisi hedefinde, sömürgecilerden zorlu mücadelelerle kazanılan hakları savunma, toparlama dönemidir; düşmanın saldırılarına karşı aktif savunma görevini omuzlama dönemidir...

Devrime, Sosyalizme ve Halklara Karşı, Yeni Bir Karşı-Devrimci Birlik: Çin-ABD İttifakı!

Karşı-devrimci Çin yönetiminin elebaşısı Teng Hsiao Ping, Şubat ayı içinde ABD'yi ziyaret etti. ABD emperyalistleri, uzun zamandan beri sadık dostları haline gelen, Çin yönetiminin temsilcilerini, büyük törenlerle karşılayıp, uğurladılar.

Teng'in, ABD ziyaretiyle birlikte Çin-Amerikan dostluğu, yeni boyutlar kazandı. Aralık ayı içinde yapılan resmi açıklamalardan sonra, 1 Ocak'ta başlayan resmi diplomatik ilişkilerin hemen ardından, Carter ve Teng'in Washington'da kucaklaşması uluslararası siyasette yeni bir dönemin başlangıcıdır.

Kuşkusuz ki, kısa zamanda meydana gelen bu gelişmeler, devrimciler açısından şaşırtıcı olmadı. Dış görünüşüyle kısa bir zaman süresi içerisinde gerçekleşen bu gelişmelerin kökeni, eski yıllara kadar uzanmaktadır. Daha 1971 yılında, ABD Dışişleri Bakanı Kissinger'in Pekin'e yaptığı gizli ziyaretin arkasından ABD Başkanı Nikson'un Çin'i ziyareti gerçekleşmişti. Nikson'un ziyareti sırasında Çin-ABD ilişkilerinde yeni bir safhayı belgeleyen, Şangay bildirisi imzalanmıştı. ABD'nin Vietnam, Laos, Kamboçya gibi ülkelere karşı, emperyalist yağma savaşını hızlandırdığı yıllara raslayan, bu ziyaretlerin arkasından, Çin'de ABD emperyalizmine karşı yumuşak bir dil kullanılmaya başlandı. 1975 yılında Çin'e giden Ford ikinci ABD Cumhurbaşkanı idi. Carter'in başkan seçilmesiyle birlikte Çin-ABD ilişkileri daha da gelişti. Ve 1 Ocak 1979'da resmi diplomatik ilişkilerin kurulmasıyla sonuçlandı.

Çin ile ABD arasındaki, ilişkilerin bu gün ulaşmış bulunduğu safhada «yasallaşan», Çin-ABD itifakı; her şeyden önce devrime, sosyalizme ve halkların anti-emperyalist kurtuluş hareketlerine karşı kurulmuş, karşı devrimci bir koalisyondur. Bu koalisyon, başında ABD'nin bulunduğu Batı emperyalist blokunun, sömürgeci, yeni-sömürgeci dünya sisteminin korunması üzerine varılan bir anlaşma ile gerçekleşmiştir. Özellikle ABD emperyalizminin, II. dünya savaşından bu yana kurduğu yeni-sömürgeci imparatorluğundan, elinde kalanlarının korunması üzerine varılan anlaşma, Çin-ABD itifakının önemli şartlarından birini oluşturmaktadır.

Çin-ABD İttifakının, dünya halklarına karşı, gerici bir birlik olduğunu görmek zor değildir. Son yıllarda gelişen bütün olaylarda Çin, ABD'nin emperyalist çıkarlarının ve amaçlarının savunuculuğunu yapmıştır. İran halkları, ABD emperyalizminin sadık jandarması Şah'a karşı ayaklandığında, devrim için mücadeleye atıldığında, İran'ı ziyaret ederek faşist Şah'ı onurlandırdılar. Teng Hsiao Ping Amerika'da emperyalist elebaşılardan uyardı, İran'a müdahale etmeye teşvik etti. Carter, Sedat ve Begin'in Filistin halkına karşı komplolarını en başta onlar desteklediler. Zahir'e de iki emperyalist blok arasındaki çatışmada, Batı'lı emperyalist blok yanında saf tuttular. Bütün uluslararası olaylarda Çin, Batı'lı emperyalist blokun çıkarlarını, emperyalist tekellerden ve onların siyasi temsilcilerinden daha büyük bir duyarlılıkla savundu. Sözde «Avrupa Birliği»nin en hareketli savunucusu oldu. NATO'nun ve NATO ülkelerinin geleceği, silahlanması meselesi, Çin'i NATO generallerinden daha çok kaygılandırdı. Onlar NATO'nun saldırı silahlarıyla donatılmasını NATO generallerinden daha hararetli savundular. NATO'nun Avrupa'daki silahlı kuvvetlerinin genel başkomutanı, General Haig'in de söylediği gibi, Çin NATO'nun 16. müttefiki oldu.

Amerika'da, emperyalist elebaşılardan beğenisini kazanmak için, Tek-sas'lı kovboyların giyindiği gibi giyinmek vb. maskaralıklar yapan Teng, «Çin'in Amerika'dan öğreneceği çok şey olduğunu» belirtti. Teng'in bu sözleri, Çin'in Amerikan emperyalist ekonomisine duyduğu hayranlığı ve yeni bir süper devlet olma özlemlerini belirtmektedir. Çin şimdiden, Amerika'nın emperyalist kültürünü özümlemiş bulunmaktadır. Pop müziği, dans, poker vb. şeyler Coca Cola'nın peşi sıra Çin'de hızla yaygınlaşmıştır.

Çin revizyonistlerinin çok önem verdiği Çin-ABD ittifakı resmen ilan edildikten sonra yayınlanan ortak bildiride, «her iki tarafın, uluslararası durumu yeniden gözden geçirerek, ortak çıkarları ilgilendiren bir çok alanda görüş birliğine vardıklarını» açıkladılar. Böylece Amerikan emperyalistleri ve Çin revizyonistleri çıkarlarının ortak olduğunu açıklamış oldular. Bu ittifak Çin ve Amerikan propaganda araçlarının vaaz ettiği gibi «dünya barışı ve istikrarı lehine bir gelişme» değil, aksine dünya barışı aleyhine bir gelişmedir. Çin'in amacı dünyada barışın ve istikrarın korunmasına katkıda bulunmak değil, dünya savaşını kışkırtmak ve bu savaşta, yağmadan pay kapmaktır. Çin yönetimi, yeni bir paylaşım savaşında saflarını ABD ve diğer Batılı emperyalistler yanında belirlemiştir. Teng Hsiao Ping Çin'in bu tutumunu, Time dergisine verdiği demeçte; «kutup ayısı'nı dizginlemek istiyorsak bizim için tek gerçek birleşmektir. Yalnızca ABD'ye dayanırsak bu yeterli değildir. Avrupa'nın gücüne dayanırsak bu da yeterli değildir. ABD, Çin ve Avrupa'nın birleşmesi gerekir.» diyerek, emperyalist emellerini gizlemeye hiç gerek duymadan, açıkca belirtmiştir. 1974 yılında «iki süper devlete karşı birleşik cephe» demogojisine sarılarak ortaya atılan sözde «üç dünya teorisi» bugün iflas etmiş durumdadır. «Üç dünya teorisi»nin birinci dünyasından eser kalmamıştır. Çin'in emperyalist bir süper devlet olma amacının, teorik malzemesi olan «üç dünya teorisi» gerçek kimliği ile, bütünüyle açığa çıkmıştır. Yıllarca ABD ile ittifakın zeminini hazırlamak için kullanılan «'savaşın esas kaynağı', 'en tehlikeli düşman', 'özellikle Sovyetler Birliği'» vb. şeyler, Çin revizyonistleri tarafından terkedilmiştir. Yeni revizyonistler artık yüzlerini gizlemeye gerek duymuyorlar. Dolayısıyla devrimcilerin öngörülleri de, bu gün doğrulanmış olmaktadır. Daha yeni revizyonizme karşı mücadelenin ilk dönemlerinde, devrimciler Çin revizyonistlerinin sözde teorilerinde sık sık değindikleri bu gibi demogojik sözlerin ardındaki niyetleri teşhir etmişlerdi. Bu sözlerin ABD ile ittifakın teorik temellere oturtulması amacını taşıdığını belirtmişlerdi. Bu gün sosyal pratik uluslararası komünist hareketin görüşlerini doğrulamış bulunuyor.

Artık Çin revizyonistleri için, düşman, baş düşman; savaşın kaynağı ve esas kaynağı; emperyalist ve süper devlet olarak, tek ve biricik Sovyetler Birliği vardır. (Kuşkusuz ki, bütün bunlar Çin revizyonistleri için «üç dünya teori»sinin sistemli olarak ortaya konmasından itibaren böyledir. Onların baştan beri anlayışları buydu. Ancak eskiden, mümkün olduğunca sosyalist görünme çabaları ve dünyada mümkün olduğu kadar çok ki-

şeye karşı-devrimci çizgilerini benimsetme uğraşları nedeniyle, gerçek yüzlerini saklıyorlardı. Şimdi ise buna gerek duymuyorlar. Bu anlamda, Çin bugün eski söylediklerinden farklı birşey söylememektedir.) Bu yüz-dende bütün batılı emperyalistlerle ve eskiden «baş düşmanlardan» biri, bugün ise «dünya devriminin» önemli «dostlarından»! biri olan ABD ile birlikte «tek ve biricik düşman» olan Sovyet sosyal emperyalistlerine karşı birleşmek gerekir. (Çinli revizyonistlerin ABD'yi «dünya devriminin» yedek gücü mü? yoksa temel gücü içine mi dâhil ettiği şimdilik belirsizdir!!) Bu birleşme ve ittifakın uzun vadeli ve stratejik olduğu da açıktır. (yoksa: ülkemizdeki «üç dünyacı» hainlerin, peşlerine takabildikleri dürüst unsurları bir süre daha oyalayabilmek amacıyla çıkardıkları, ismi Türkçeye —gerçek niteliğine uygun şekilde— «Halkın Sesi» olarak çevrilebilen, pıçavra da göstermeye çalıştıkları gibi bu ittifak «iki süper devlet arasında ki çelişmelerden yararlanma taktik çizgisi» (!) değildir. Revizyonizmi sin-sice benimsetmek amacının sonucu olan bu «kurnazlıklar» şimdiki saat-ten sonra biraz zor yutulur beyler!)

Bütün demogajik sözleri ve «teori»leri bir yana, Çin yönetimi ABD ile ittifakta, onun yardımıyla Sovyet sosyal emperyalizminin yayılmacılığını dizginliyebileceğini ve emperyalist devletler arasında, dünyanın yağmalanması mücadelesinde, kendisine yeni bir yer ele geçirebileceğini hesaplamaktadır. Çin'in Sovyet sosyal emperyalizminin yayılmacılığında duyduğu büyük endişe, halkların ve devrimin çıkarlarını düşünmekten kaynaklanmıyor. Onun endişesi, sosyal emperyalistlerin ABD ve Batılı emperyalist blokun nüfuz alanlarına el atması; böylece, Çin'in, girdiği ittifaklar sonucu rahatca at oynatabileceği, gelecekte kendi hegemonyası altına alabileceği alanların, sosyal emperyalistlerin —Çin'in en tehlikeli rakibinin— eline geçmesinden doğuyor. Çin'in bu endişesini tek başına İran örneğinde bile görmek mümkündür. Teng Hsiao Ping Amerika'da emperyalist elebaşları İran devrimine müdahale etmeleri konusunda uyardı; bu uyarısına uymayan ABD'yi diğer sadık dostu Japonya'ya şikayet etti. İran'dan halkların devrimci mücadelesiyle kovulan, Orta-Doğu'da çok önemli bir pazar ve stratejik mevzii terketmek zorunda kalan ABD'yi İran pazarını kaybettiği için eleştirdi. Pek tabii ki bunun kılıfı da hazırды: İran sosyal emperyalistlere «terkedilmiş»ti (!) ABD İran devrimine müdahale etmemekle sosyal emperyalistlerin ekmeğine yağ sürmüştür. (!) Çünkü; Çin'in istediği, İran'ın sosyal emperyalistlere —gerçekte halklara— terkedilmesi değil, 2000 yılında Çin emperyalist bir süper devlet olarak «doğdu-

ğunda», doğum günü hediyesi olarak Çin'e verilmesidir.

Çin yönetimi, ABD ile ittifakta aynı zamanda emperyalist bir süper devlet olabilmek için, kendisine gerekli olan ekonomik, mali ve askeri desteği sağlama amacını gütmektedir. ABD ile imzalanan ekonomik-askeri ve kültürel anlaşmalar Çin'in bu ihtiyacını da karşılayacaktır.

Ne var ki, Çin'in bütün amaçları, emelleri, savaş kışkırtıcısı sözleri ABD tarafından temkinle karşılanmıştır. Gerçi ABD, Sovyet sosyal emperyalizmine karşı Çin'i teşvik etmekte, sosyal emperyalistlerle dalaşmasında Çin'i kullanmaya çalışmaktadır. ABD emperyalizmi, Carter'in ifade ettiği gibi, sadece Çin'deki ABD yatırımlarını teminat altına alan bir Çin değil; ABD'nin çeşitli bölgelerdeki çıkarlarına hizmet edecek bir Çin istiyor. Bir ABD yetkilisi «Çin'i Asya'da bölgesel bir devlet değil, dünya sahnesinde kendini kabul ettirmiş bir aktör olarak» gördüklerini ve Çin'in «dünyadaki bir çok mesele hakkında kendileriyle tartışılabilir» hale geldiğini belirtmiştir. Bu sözler Çin'in ABD yanlısı siyasetinden dolayı övülmesidir. Ancak emperyalist yağma politikasında tecrübeli olan ABD, Teng'in savaş kışkırtıcısı maceracı sözlerinden kolayca heyecanlanmamıştır. ABD'nin temkinli tutumunda sosyal emperyalistlerin tehditkâr sözleri ve tutumlarıyla, hâlâ Sovyetlerle sürdürdüğü SALT görüşmelerinin de etkisi olmuştur. ABD kısa zaman sonra Sovyet sosyal emperyalistlerini ağırlyacaktır. Kuşkusuz bütün bunlar ABD'nin Teng Hsiao Ping'e karşı temkinli davranmasını etkilemiştir.

ABD ve Batılı emperyalist ülkeler Çin'in kendilerinden yana olan teori ve pratiklerinden dolayı seviniyorlar. Çin'i ekonomik, mali, askeri yönden destekliyorlar. Fakat aynı zamanda, Çin'in maceracı eylemlerinden de çekiniyorlar. Bu maceracı eylemlerin kendilerinin, istemedikleri bir anda savaş içerisine sokmalarından korkuyorlar. Çin'in pragmatik amaçları uğruna, «beyaz kediyle siyah kedi arasında fark yoktur» diyerek gelecekte saf değiştirmesinden kendilerine karşı Sovyet sosyal emperyalistleriyle ittifaka girmesinden endişeleniyorlar. Bütün bunlar Batılı emperyalistlerin Çin'i aşırı şımartmamaya özen göstermesini de beraberinde getiriyor. Bu yüzden bazı emperyalist ülkeler Çin'e şimdilik silah vermiyorlar.

Son günlerdeki gelişmeler Teng'in ABD ve Japonya gezisinin bir başka nedenini de ortaya çıkardı. Japonya'da Teng emperyalist yöneticilere «Çin'in Kamboçya'yı işgali nedeniyle, Vietnam'ı cezalandıracağını» söyledi. Nitekim Teng Çin'e döner dönmez Çin askerleri Vietnam'a saldırdı. Teng'in ABD'ye gitmeden önce Çin'in Vietnam sınırına büyük çapta as-

keri yığmak yaptığı da hatırlanırsa, Teng'in gezisinin bir diğer nedeninin de Çin'in Batı'lı müttefiklerinin onayını almak olduğu ortaya çıkmaktadır.

Çin'li revizyonistler dışta devrime, sosyalizme, halklara ve dünya barışına karşı komplolar düzenlerken içte de kapitalizmin geri getirilmesinde yeni adımlar attılar. Ocak ayı içerisinde kültür devrimi döneminde burjuvazinin elkonulan mallarını «sahipleri»ne iade ettiler. Revizyonist elebaşılar «milli burjuvazinin para, mal ve mülklerine el konulmasının anayasaya aykırı olduğu»nu bildirerek, anayasanın gereklerini yerine getirdiler! Mao Zedung'un sağlığında ve insiyatifinde milli burjuvaziye karşı alınan önlemler nedeniyle «dörtlü çete»yi anayasaya aykırı davranmakla suçladılar.

Bilindiği gibi, ÇKP ve Mao Zedung 1949 yılında demokratik halk devrimiyle Çin'de iktidarı ele geçirdikten sonra, üretici güçleri geliştirmek amacıyla, halk diktatörlüğünün denetiminde milli kapitalizmin gelişmesini desteklemiş, 1956 yılına kadar milli burjuvaziye tasfiye etme çizgisi izlememiştir. 1956 yılında, sosyalist devrim sürecine girilmesiyle birlikte milli burjuvazinin elindeki üretim araçları halk mülkiyetine geçirilmişti. Sosyalist devrimin ilanından sonra da, milli burjuvazi banka ve çeşitli yatırımlarındaki sermayesi karşılığında % 5 ve daha fazla faiz almaya devam etmiş; bazı milli burjuva unsurlarda kendi tesislerinin başında yönetici olarak kalmıştır. Kültür devrimi sırasında kapitalistlerin mal ve mülklerine el konmuş ve bu uygulama resmileştirilmiştir. Milli burjuvazinin imtiyazları da elinden alınmıştır.

Şimdi ise, Çin'deki yeni revizyonistler, milli burjuvazinin servetlerini iade ediyorlar. Aynı zamanda karşı-devrimcilerin itibarı da iade edilmektedir. Kısa bir zaman önce, kültür devrimi sırasında tasfiye edilen bir çok kişinin itibarının iadesinden sonra, son olarakta kültür devriminin bir numaralı hedeflerini oluşturan kişilerin itibarı iade edildi. Çin'in Kruşçev'i Liu Şao Şi'nin karısı, Pekin belediye başkanı ve Merkez Komitesi üyesi Pen Çen ve eski Başbakan yardımcısı Lu Ting Yi itibarı en son iade edilen kişilerdir. Çin'li revizyonistler, bu kapitalist yolculara itibarlarını iade ettikleri toplantıda, Liu Şao Şi'nin karısını dul olarak tanıttılar. Böylece dolaylı yoldan Liu Şao Şi'nin ölmüş olduğunu da açıklamış oldular. Gerçi bu nedenle Çin'li hainler, Liu Şao Şi'ye itibarını iade etme «şerefine» doğrudan ulaşamadılar. Ama onunla aynı yolun yolcusu olan karısının itibarını iade ederek, tamamiyle olmasa bile bu «şerefe» de nail oldular.

Tabii ki, gene aynı «gerekçe» söz konusudur. Yukarıda belirttiğimiz siyasetleri çerçevesinde, saldırılar doğrudan Mao Zedung'a değildir. Yine «dörtlü çet»in «faşist terör»ü söz konusudur. Tarihi yeniden yazarak, Tien An Men meydanındaki karşı-devrimci olayı, «büyük bir devrimci kitle eylemi» olarak lanse edenlerin, herkesi kültür devriminden, kültür devriminin yöneticisi Mao Zedung'dan ve onun, Liu Şao Şi ve yukarıda belirttiğimiz kişiler hakkında söylediklerinden habersiz sayarak, bütün «kötülükleri», «dörtlü çeteye» yüklemeleri doğaldır!

Ülke içinde karşı-devrimci uygulamalar yanında, ekonomik alanda da kapitalist uygulamalar hızlanmıştır. Yeni bir uygulamayla ücret ve maaş tabloları değiştirilmektedir. Ücretler arasındaki farklar artırılmaktadır. Ücretler üzerinde taban sınırlaması kaldırılarak, her işletmenin çalışanlara istedikleri kadar ücret verme imkanı sağlanmıştır. Daha önce alınan bir kararla uygulamaya konan maddi teşvik pirimlerinin sınırları da yeni kararlar genişletilmiştir.

Uluslararası planda girdiği karşı-devrimci ittifaklar, ülke içindeki kapitalist uygulamalar Çin'in gidiş yönünü bu gün daha berrak bir şekilde göstermektedir; Çin emperyalist bir süper devlet olma yolunda ve çabasıdadır.

PARTİ İÇİNDE SINIF MÜCADELESİ VE «İKİ ÇİZGİ MÜCADELESİ» ÜZERİNE-2

AEP'İN PARTİ HAYATI

AEP, Arnavutluk'taki komünist grupların, Marksizm-Leninizmin ideolojik ve örgütsel ilkeleri üzerinde, birleşmeleri ile oluştu. Bu birleşme, değişik gruplardan komünistlerin anti-Marksist akımlara, gruplara ve grupların kendi saflarındaki, Marksizme yabancı fikirlere karşı yürüttükleri ortak mücadele içinde oluştu. Marksizm-Leninizm temeli üzerinde inşa edilen tek bir genel çizginin tespit edilip benimsenmesiyle sağlamlaştı.

AEP inşa edilirken, yeni tipte bolşevik partinin örgütsel ilkeleri temel alındı. Yeni tipte Leninişt partinin temel ilkelerinden olan; partinin kendi hatalarına karşı ve hizipçi, grupcu girişimlere, sınıf düşmanına karşı sükrekli uzlaşmaz mücadele, AEP'nin parti yaşantısının yol gösterici ilkesi oldu. AEP ancak bu şekilde, eski tipte bir parti; hareketsizlik, bölücülük, hizipçilik ve işçi sınıfının çıkarlarına ihanet etmekten cürümüş II. Enternasyonalin sosyal demokrat partileri gibi bir parti; olunmayacağına bilincindeydi. Leninist-Stalinist parti ilkelerine sıkıca sarıldığı içindir ki, AEP daha ilk adımlarında, saflarında hiziplerin, grupların varlığına izin vermedi. Grupçuluk ve hizipçilik AEP içinde yeşerecek ortam bulamadı.

AEP'in başta gelen özelliklerinden biri, onun çelikten örgütsel ve ideolojik birliğidir. AEP bu birliği, oportünizme, hiziplere, gruplara ve partinin bütün iç düşmanlarına karşı mücadele içinde oluşturmuş ve korumuştur. Mücadelenin her döneminde doğru devrimci bir genel çizgi saptamada ve bu çizgiyi uygulamada başarı sağlamıştır. Genel siyasi çizgisini saptarken, ne aceleci olmuş, ne de karar almakta geç kalmıştır. Her tarihi dönemde genel çizginin «sadece temelini» tespit etmiş, sonra onu pratik içinde tamamlamış, derinleştirmiştir. Tespit edilen çizgi, proletarya ve emekçi hal-

kın çıkarlarını ve eğilimlerini yansıtan niteliktedir. Marksist-Leninist ilkeler temelinde ulusal ve uluslararası durumun çözülmesi ve uluslararası komünist hareketin tecrübelerinin özümlemiş ifadesidir. Bu çizginin doğruluğu devrimci pratik içinde sınanmıştır. Doğruluğu pratikte kanıtlanan genel çizgi, partinin devrimci pratik faaliyeti sonucu kitlelerin çizgisi haline gelmiştir. Objektif şartlarda meydana gelen değişmeler, ya da Marksizm-Leninizme yabancı olduğu ortaya çıkan durumlarda ve devrimci pratikle çelişme durumlarında, bu genel çizgide düzeltmeler ve değişiklikler yapılmıştır. Böylece kendi hata ve zaaflarına karşı eleştireci bir tutum takınarak onları zamanında düzeltmiş, yerleşip iflah olmaz hale gelmelerine meydan vermemiştir.

AEP'in kurulduğu ilk aylarda ortaya çıkan tasfiyecî ve Troçkist akımın ortaya çıkarılmasından sonra, parti düşmanı grup ve unsurların görüşleri, AEP içinde karşıt çizgilere dönüşmeyi başaramamışlardır. Bunun başta gelen nedeni AEP'nin, partide hiziplerin, grupların varlığına müsaade edilmemesini öğreten Stalin'e sadık kalmasıdır. Lenin ve Stalin'in parti ilkelerine bütünüyle sadık kalan AEP, bu türden anti-parti grup ve faaliyetleri zamanında ortaya çıkararak, bunlara karşı mücadele ederek karşıt çizgilere dönüşmelerini engellemiştir. Parti saflarında anti-Marksist çizgilerin oluşmasına müsaade etmemiştir. Parti içindeki düşman unsurlar birbirleriyle birleşerek, hizipler yaratabilmişlerdir. Fakat bu hizipler, partinin doğru, devrimci çizgisine karşıt çizgiler ortaya çıkarmadan ezilmiş, yok edilmişlerdir. Karşıt çizgiler billurlaştırmalarına fırsat verilmemiştir.

Saflarındaki sınıf mücadelesini, genel olarak ülkede yürütülmekte olan sınıf mücadelesinin, bir parçası olarak ele alan AEP, parti içi mücadeleyi ideolojik ve siyasi mücadele olarak sürdürmüş, örgütsel tedbirlerle pekiştirmiştir. Parti içi mücadelede, hata yapan komünistlere karşı dik-katli ve ölçülü davranmış; Marksizm-Leninizm düşmanlarına, kaçaklara bölücülere karşı sert ve amansız olmuştur. Hata işliyen, partinin kural ve ilkelerini çiğneyen kadrolara, kendini düzeltmeleri için sabırlı bir şekilde yardım etmiş, onları doğru yola sokmaya çalışmıştır. Bu tür unsurlara karşı, oportünist hoşgörü ile değil, devrimci adalet ve sertlikle yaklaşmış, hatanın niteliğine göre davranmıştır.

Partideki oportünist unsurlara, parti aleyhtarı gruplara karşı ilk planda ideolojik mücadele esas alınmıştır. Ancak bu mücadele ideolojik mücadeleyle sınırlandırılmamıştır. Parti aleyhtarı gruplara ve görüşlere karşı mücadele siyasi ve örgütsel tedbirlerle birleştirilmiştir. Düşmanca faa-

liyetlerde bulunanlar ölüm cezasına kadar çeşitli cezalara çarptırılmışlardır.

AEP «parti saflarını arındırarak güçlenir» Leninist ilkesine uygun olarak parti saflarının arındırılmasını kitlelerin denetimi altında sürdürmüş, yozlaşmış, bürokratlaşmış unsurları, proleter savaşçı niteliğini kaybedenleri, kısaca iflah olmaz hale gelenleri saflarından kovmuştur. Diğer yandan saflarını genişletirken niceliği değil, niteliği esas almış, partiye üye olabilmek için devrimci kıstaslar koymuştur.

Kısacası AEP'nin parti yaşantısı Leninist ilkelerle uyum içindedir.

«AYDINLIK-BORA» REIZYONİSTLERİ AEP'İN ŞAHSINDA MARKSİZM-LENİNİZMİ «ELEŞTİRİYORLAR»!

Karşı-devrimci «TİKP-Aydınlık» revizyonistleri son zamanlarda AEP'ne ve aynı zamanda Stalin'e karşı saldırılarını yoğunlaştırdılar. Onların, AEP'nin Marksist-Leninist tezlerine karşı, sözde «eleştirile»ri, tamamen Marksizm-Leninizmin, onun evrensel ilkelerinin «eleştirisi» anlamını taşımaktadır.

Onlar bir yandan, karşı-devrimci Çin yönetiminin dünya çapında Batılı emperyalistlerle girdiği ittifak ışığında, Türk sömürgecilerinin Amerikancı kesimleriyle birlikte yurtsever-devrimci hareketlere saldırır, hemen her gün devrimcileri ihbar ederken; diğer yandan da sosyalist Arnavutluk'a karşı iğrenç iftiraları yayın organlarında peşpeşe sıralıyorlar.

«TİKP-Aydınlık» revizyonistleri bu iftira ve kuru gürültü furyasıyla, ÇKP içerisinde gittikçe şiddetlenen Hua ve Deng klikleri arasındaki iktidar kavgasını unutturmak; uluslararası komünist hareketin tespitlerini gözlerden uzak tutmak istemektedirler.

«TİKP-Aydınlık» revizyonistleri bu «eleştirilerde» eşsiz bir demogoji ve çarpıtma ustalığı sergiliyor. AEP'nin doğru devrimci tezlerini, karşı-devrimci «üç dünyacı» tezlerle çürütmeye çalışmak yanında, esas olarak, AEP tezleri gerçekte olduğu gibi değil, içeriğinden kopararak, uydurma yakıştırmalara ve iftiralara dayanılarak «eleştirilmektedir.» Bunun böyle olduğunu görmek için alıntı yapılan AEP belgelerine şöyle bir göz atmak yetecektir. Bu nedenle, bu sözde eleştirileri cevaplamak, bir anlamda AEP tezlerinin gerçek içeriğini ortaya koymaktan başka bir şey değildir.

Yalnızca şu örnek bile, «Aydınlık-Bora» revizyonistlerinin «eleştirile-

rinin» niteliğini kavramak için yeterlidir. Onlar herkesi kör, okuduğunu anlamaz zannederek şu iki şeyi, aynı yazıda bir sayfa arayla yazabilmekteler: «AEP...baş çelişme tespitine de açıkça karşı çıkıyor. BORA, s. 71... AEP...sosyalizmle kapitalizm arasındaki çelişmeyi **baş çelişme** olarak ileri sürüyor. s. 73» Ne kadar «dürüst» ve «tutarlı» bir «eleştiri», değil mi?!!

AEP'nin ve doğu devrimci tezlerinin, karşı devrimcilerin saldırısına karşı savunulması, proleter enternasyonalinin gereğidir. Bunun da ötesinde, özellikle Çin revizyonizminin saldırılarına karşı savunulması, gerçekte Marksizm-Leninizmin savunulması demektir.

Biz, bu amaçla ve ülkemizde Çin revizyonizminin teşhir edilmesi amacıyla, «Aydınlık-Bora» revizyonistlerinin, başta parti meselesi olmak üzere Marksizm-Leninizmin diğer bazı temel meselelerinde, AEP'ye yönelttikleri saldırıların gerçek niteliğini ortaya koyacağız. Yazıda «Aydınlık» revizyonistlerinin teşhirine ağırlık vereceğiz.

1 — «Aydınlık» revizyonistlerine göre; «parti içindeki sınıf mücadelesi, iki çizgi arasındaki mücadeledir.» (54) Yani onların partide sınıf mücadelesi denince anladıkları şey, iki çizgi mücadelesidir. Partide iki çizginin varlığı ve mücadelesi insan iradesinden bağımsız objektif bir olgudur (!) izine tabi değildir! Bu nedenle Enver Hoca, «Saygı duyulan bir Marksist-Leninist parti, parti içerisinde **iki çizginin** mevcudiyetine izin veremez.» (abc) derken saçmalamaktadır! «Partide objektif olarak var olan **sınıf mücadelesini** 'MK kararı' ile ortadan kaldıracığını (55)» sanmaktadır! Dünyanın kendisi etrafında döndüğünü zanneden yazar, böyle «parlak» tespit ve yakıştırmalardan sonra AEP'nin parti içinde **sınıf mücadelesini** reddettiği, objektif bir olgu olarak görmediği temeli üzerinde küfürnamesini sürdürüyor. Ve ukala yazar, kendi revizyonist anlayışına Lenin ve Stalin'i de alet etmek amacıyla, 25 Eylül tarihli «Aydınlık» gazetesinin ikinci sayfasının, hemen tümünü Bolşevik Parti tarihini incelemeye ayırıyor. Üstelik büyük iddialarda bulunuyor; «SBKP (B) Tarihini, paralı içindeki iki çizgi mücadelesi açısından inceliyelim. Kim haklı, Lenin ve Stalin mi? Arnavutluk revizyonistleri mi?» (56)

Revizyonist yazar, büyük iddialarla, Bolşevik parti deneyine baş vuruyor, Lenin ve Stalin'i kendi anti-Marksist anlayışına alet etmeye çalışıyor. Bolşevik partisinin, Lenin ve Stalin'in anlayışının, bütünüyle kendi anlayışıyla çeliştiğini bile bile bunu yapıyor. Bir sürü laf kalabalığı içerisinde, RSDİP'in **yeni tipte** Bolşevik partisi olarak, yeniden inşası hakkın-

da tek kelime sarfetmiyor.

Yazımızın birinci bölümünde, Bolşevik partisi tarihi, Lenin ve Ştalin' in anlayışını genel hatlarıyla koymuştuk. Partide iki çizginin varlığını kabul etmenin, yeni tipte Leninist parti öğretisiyle taban tabana zıt olduğu açıktır.

«Aydınlık» revizyonistleri AEP'ni parti içinde sınıf mücadelesini reddetmekle suçlamakta ve bu temelde eleştirmektedirler. Oysa bu iddia, AEP'ne yöneltilmiş adice bir iftiradır. Çünkü AEP'nin reddettiği, parti içindeki sınıf mücadelesi değil, partide birden fazla çizgiyi kabul edilebilir olarak gören anti-Marksist anlayıştır. Bu iki şey temelden farklı şeylerdir. AEP'nin bu konuda söyledikleri açıktır. Başta AEP Tarihi gelmek üzere AEP'nin bütün belgelerinde bu konu hiç bir çarpıtmaya meydan vermeyecek bir açıklıkla belirtilmiştir. AEP'nin izin vermediği de sınıf mücadelesi değil; partide anti-Marksist çizgiler, hizipler ve grupların varlığıdır. ÇKP'nin ise bunlara izin verdiğini ilgili bölümde görmüştük. Demek ki, bu konudaki ayrılık, «Aydınlık»ın revizyonist yazarının göstermeye çalıştığı gibi; partide sınıf mücadelesini ve sınıf mücadelesinin objektifliğini kabul edip etmemek değildir. Partide karşıt bir çizginin ve hizbin ortaya çıkabileceğini kabul edip etmemek de değildir. Söz konusu mesele: partide karşıt bir çizginin varlığına izin vermek, onu tanımak, partiyi zayıflatmasını meşrulaştırmak, partiyi bilerek ve isteyerek oportünistlerden arındırmaktır. «Şöhretli» yazar, bizim söylediklerimizi «bölücü» ya da «sahte solcu» diyerekten kaale almayabilir. Ancak, sömürgeci burjuvazinin «öncü savaşçısı» olan «şanlı» partilerinin başkanı Doğu Perinçek'in söylediklerine ne demeli?!

O da, «Stalin'e göre partide iki çizgi mücadelesi yoktur.» (57) diyerek; Stalin'de —ve Lenin,de— yeni bir «hata» keşfedip, bizim söylediklerimizi doğruluyor. Yani, bu konudaki «hata» AEP'ye ve Enver Hoca'ya değil; Lenin ve Stalin'e aittir! Diğer bir deyişle AEP, Lenin ve Stalin'in «hata»sının takipçisidir. Yazar hâlâ, Lenin ve Stalin'in Bolşevik partisinin deneyini AEP'ye iftira etmek için kullanabilecek mi acaba?! O kullansa bile büyük şef («herkesin partiyi eleştirme özgürlüğü...saçmalama özgürlüğü» (58) vardır diyen!) buna izin verecek mi bakalım?!

Aydınlık revizyonistlerine göre partide karşıt çizgilerin varlığına izin vermek görüş birliğini sağlamanın aracıdır. Ne sağlam, çelikten görüş birliği!! Biri «Stalin'e göre partide iki çizgi mücadelesi yoktu» derken; öteki «Aydınlık»ın kaca bir sayfasını Lenin ve Stalin «iki çizgi mücadelesini savunuyordu» demogojisiyle doldurabilmekte.. Ya da —ÇKP'ye uygular-

sak— biri «çağımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır» derken, öteki «çağımız emperyalizmin toptan çöküşe sosyalizmin toptan zafere ilerlediği çağdır»; biri «üç dünya teorisi karşı-devrimci bir teoridir», diğeri «üç dünya teorisi Marksizm-Leninizme yapılmış büyük bir katkıdır» diyebilmekte!! (Bu iddianın anti-Marksist niteliği tartışılmaz olduğu için sadece teşhirle yetiniyoruz.)

Aydınlık revizyonistleri, AEP'yi partide hata yapan herkese şiddet uygulamakla suçluyorlar ve Bekir Balluku'nun öldürülmesinden duydukları büyük üzüntüyü itiraf ediyorlar. Her şeyden önce, AEP'nin hata yapmış kadroları, parti düşmanı unsurları, kaçakları, hainleri aynı kefeye koyduğu, bunların hepsine aynı tarzda davrandığı rezilce bir yalandır. AEP hata yapan komünistlerle, hainler arasında kesin bir ayırım yapıyor. Hata yapanların kendilerini düzeltmeleri için onlara yardımcı oluyor. Fakat aynı zamanda hata yapan komünistlerin üzerlerine (ÇKP'nin aksine) oportünist hoşgörüsüyle değil, devrimci adalet ve sertlikle gidiyor. Disiplin cezası almış bir komünisti, herkesten daha çok sınamaya tabi tutuyor. İflah olmazları ise partiden atıyor. Öneğin AEP, Teng Hsiao Ping gibi «beyaz kediyle siyah kedi» arasında fark gözetmeyen, böyle «küçük hata»ları (!) sık sık işleyen birini parti saflarında tutmuyor. Ya da sözüm ona bir öz-eleştiri ile, hiç sınamaya tabi tutmadan, bir anda eski itibarını iade etmiyor. «Aydınlık» revizyonistleri, gerçekte AEP'yi hatalara karşı neden —ÇKP gibi— oportünist ve liberal değil de; Lenin ve Stalin gibi bolşevikçe davrandığı için eleştiriyorlar.

Bekir Balluku'nun (O 'suçsuz', tertemiz Marksist-Leninistin!) öldürülmesini de AEP'nin Lenin'in ve özellikle de Stalin'in takipçisi «yanlış» anlayışla izah ediyorlar! «Aydınlık» revizyonistleri, bu olay da çokca demogoji yaptıkları için, Bekir Balluku'nun öldürülmesinin nedenini Enver Hoca'dan aktaralım:

«Bekir Balluku, Petri Dume ve Hito Çako darbeci hainler grubu, ordunun başında bulunan bir hizip, yabancı destek ve silahlı müdahale ile zora baş vurup **bir darbe düzenliyerek** Merkez Komitesini devirmek, Arnavutluk Emek Parti'sini ve proleterya diktatörlüğünü yok etmek amacını güden **komplocu bir gruptu.**» (59) (abc)

Elbetteki bu söylenenler, Aydınlık revizyonistlerine göre, Bekir Balluku'yu kurşuna dizmeyi gerektiren şeyler değildir. (Herkese partiyi eleştirme özgürlüğü tanıyanlar, her halde darbe yapma özgürlüğünü de tanırlar?!) Bu nedenle biz gene Enver Hoca'nın ağzından, genel olarak par-

ti düşmanlarına karşı nasıl bir siyaset izlediğini aktararak, bunu Lenin ve Stalin'in anlayışıyla karşılaştıralım. Şöyle diyor Enver Hoca: «Parti hiç bir zaman ihanet yolunda olanlara, parti ve halk aleyhtarı yolda yürüyenlere karşı, **sabırla açıklama ve ikna yöntemini kullanmayı ihmal etmemiştir**, ama **bardak dolduğu** ve gerçekler apaçık olduğu zaman, onları tereddütsüz saflarından atmış ve tertip düzenliyenler mahkemeye teslim edilmiştir, orada onlardan bazılarına ölüm hükmü bile verildi. Halk bu hainlerle hesaplaşacağı için sevinirken, düşmanlar onlara göz yaşları döktüler.» (60) (abc)

Aydınlık revizyonistleri sadece, Bekir Balluku için göz yaşları dökmekle yetinmiyorlar. Çünkü, AEP'nin başından itibaren benimsediği bu Marksist-Leninist anlayışa bağlı olarak, Sovyet ve Yugoslav revizyonistlerinin AEP içindeki ajanları da aynı akibete uğramışlardı. Aydınlik'cı hainler şimdilik, onlar için döktükleri göz yaşını gizliyorlar. Sadece Bekir Balluku için ağladıklarını söylüyorlar.

Diğer yandan, bu konudaki eleştiriler gerçekte kime yöneltilmektedir? Gerçekte bu eleştiriler Lenin'e, özellikle Stalin'e ve Leninist proleterya diktatörlüğü öğretisine yöneltilmiştir. Neden? Lenin'in aşağıdaki sözleri bu soruyu bütünüyle cevaplamaktadır:

«Bırakalım beyaz muhafız terörizminin dalkavuk suç ortakları terörizmin tümünü red ettikleri çamurda yuvarlansınlar. Biz acı ve kesin gerçekten söz edeceğiz. Eski bağların kopması ve 1914-18 emperyalist savaşını —ki bu dünyanın bütün ülkeleri anlamını taşır— izleyen sınıf mücadelesinin yoğunlaşması sonucu, eşi görülmemiş bir bunalımla kuşatılmış olan ülkelerde ikiyüzlülere ve laf ebelerine karşı terörizmden vazgeçilemez. Ya Amerikan, İngiliz (İrlanda), İtalyan, (faşistler), Alman, Macar ve diğer tip beyaz muhafız burjuva terörizmi ya da kızıl, proleter terörizmi. Orta yol, «üçüncü» bir yol yoktur ve olamaz da.» (61)«

Sovyet Rusya'da proleterya diktatörlüğü, karşı devrimciler üzerinde «yasayla sınırlanmamış» bir egemenlik ve kızıl terör uyguluyordu. Stalin bu Leninist çizginin takipcisi olarak, 1938'de proleterya diktatörlüğünü içten yıkmaya, «kaleyi içten fethetmeye» çalışan ve giderek açık casus ve vatan hainleri haline gelen Buharincilere, Troçkistlere karşı, devrimci, kızıl terör uygulamaktan kaçınmadı. Bu hainleri, kurşuna dizilmekte dahil olmak üzere, proleterya, emekçi halk ve sosyalizme karşı işledikleri suça göre cezalandırdı.

İşte Aydınlik revizyonistleri gerçekte, bu Leninist siyasete saldırmak-

tadırlar.

II — «Aydınlık» revizyonistlerinin aşağılık iftiralarından biri de, AEP'nin halk içindeki ve halkla, düşman arasındaki çelişmeleri ve bunların çözüm yöntemlerini ayırt etmediği şeklinde. Aydınlık'ın iddiası şu Arnavutluk yöneticileri «belirsiz ve keyfi değerlendirmelere açık bir 'uzlaşır-uzlaşmaz çelişme' ayrımı ile» (62) yetinmekte; halkı ve düşmanı bir tutmakta, «halk içinde varlığını sürdüren eski toplumun fikir ve alışkanlıklarını, kitleleri eğitmek ve yeniden şekillendirmek yoluyla ortadan kaldırmak yerine, 'dinsel önyargılar ve gerici geleneklerin' etkisinde olan geniş yığın-lara... 'şiddet, cebir, zor' uygulamak»tedir. (63)

Gerçekler nelerdir? Aydınlık'ın bütün gayretleri, onun adı bir yalan-cı olduğu, AEP'nin «halk ile düşman arasındaki çelişmelerle, halk içinde ki çelişmeleri birbirinden çok iyi ayırt» (64) ettiği gerçeğini değiştirmeye yetmiyor. AEP uzlaşır ve uzlaşmaz çelişmelerden ne anladığını bir çok belgede belirtiyor. (Bkz. Devrimci Siyasetin Bazı Temel Sorunları, s 18; Sosyalizmin Teori ve Pratiği, s. 25-26, vb.)

Dine, dinsel önyargılara ve gerici geleneklere karşı mücadele sosyalist ekonomi ve kültürün geliştirilmesi ve güçlendirilmesi, halk kitlelerinin ideolojik bakımdan devrimci fikirlerle sağlamlaşması için, zorunlu bir şeydir. Halk kitlelerini dinin uyuşturucu, manevi köleliğinden kurtarmanın esas şartı, sömürücü düzeni ortadan kaldırmaktır. Bu nedenle AEP, dine karşı mücadeleyi baskı ve sömürüye karşı mücadeleyle, sosyalizmin inşası mücadelesiyle birleştirmiştir. Bu mücadele de vicdan hürriyeti ilkesini rehber edinmiştir. Halk kitlelerinin ve sosyalizmin çıkarlarını göz önünde tutarak din ve gerici adetler konusunda tedbirler almıştır. Din esasına dayanan siyasi örgütler kurulması, dini kitapların yayınlanması yasaklanmıştır. Ancak, dini grupların varlığını ve dini terönlere yasaklamamıştır. «Dini bakış açısının kökü kitlelerin ideolojik bakımdan ikna edilmeleriyle kazanacaktır.» (65) Dine karşı mücadelede emekçi halka karşı şiddet uygulamak söz konusu değildir. Aksine halkın dine karşı mücadeleye sevk edilmesi söz konusudur.

III — «Aydınlık-Bora» revizyonistlerinin sözde eleştirilerinin esas noktalarından biri de, sosyalizm ve sınıflar, alt yapı - üst yapı ilişkisi konusunda...

Bora dergisi bu konuda Enver Hoca'nın şu sözlerine saldırarak, «eleştiriyeye başlıyor: «Kapitalist ve revizyonist toplumlarda alt yapı ve üst yapı iç uzlaşmazlıklar üzerine kuruludur; sosyalist toplumumuzda ise bunlar

sınıf uzlaşmazlıklarından uzaktırlar, bu halleriyle de sürekli mükemmelleştiriliyorlar.»

Onlar, Enver Hoca'nın tamamen doğru olan bu sözlerini «eleştirmekle» Marksizm-Leninizmi hedeflemekte, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki temel zıtlığı inkar etmekte, aralarındaki sınırları ve farklılığı silmeye çalışmaktadırlar. Eğer sosyalizmin tam olarak inşası aşamasındaki Arnavutluk, da, alt yapı ve üst yapı uzlaşmaz sınıf karşıtlıkları üzerine kurulduysa, O'nun kapitalist bir ülkeden farkının olmaması gerekir. Çünkü kapitalist revizyonist ülkeler böyledir. Bu ülkelerde ezen ve ezilen, sömüren ve sömürülen sınıflar vardır, burjuvazinin proleterya üzerinde diktatörlüğü vardır. Üretim ilişkileri üretici güçlerin gelişmesi önünde bir engeldir. Üretici güçlerin gelişmesine tekabül etmediği, onun gelişmesini kösteklediği için aralarında uygunluk değil, uzlaşmaz bir çatışma vardır. Bu yüzden de, eski üretim ilişkilerinin devrim yoluyla yıkılması gerekir. Üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki uygunluk bu yolla sağlanır. Sosyalist toplumda da alt yapı ile üst yapı, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasında çelişmeler vardır. Ancak bu çelişmeler kapitalist toplumdaki üretici güçlerle üretim ilişkileri, alt yapıyla üst yapı arasındaki çelişmelerden nitelik bakımından tamamen farklıdır. Farklı özelliklere sahiptir. Yönetici kurumların doğru bir politika uygulaması durumunda bu çelişmeler uzlaşmaz çelişmelere dönüşemez, bir çatışmaya neden olamazlar. Sosyalizmin tam olarak inşası aşamasında da mevcut iktisadi ve sosyal koşullar, üretici güçler ile üretim ilişkileri ve bunun üzerinde yükselen bölüşüm ilişkileri bütünüyle komünist bir nitelik taşımadığından tüm farklılıklar yok edilinceye, sınıfsız topluma ulaşıncaya kadar devrim sürdürülür. Bunun için alt yapı ve üst yapıyı sürekli mükemmelleştirmek, devrimi kesintisiz olarak sürürmek zorunludur. Bu da parti ve proleterya diktatörlüğü ile sağlanır.

Bugün Arnavutluk'ta sömürücü sınıflar tasfiye edilmiş, üretim alanında sosyalist ilişkiler zafer kazanmıştır. Şehirde ve kırdaki ülke çapında sosyalizmin iktisadi temeli başarı sağlamıştır. Kültür, eğitim sistemi, anayasa vb. sosyalist bir nitelik taşır. Kısacası üst yapı alt yapı ile uyum içerisindedir. Böyle bir ülkede alt yapı ile üst yapı arasında uzlaşmaz karşıtlıklar aramak, sosyalizm ile kapitalizmi aynılaştırmaktır. Bora dergisi de bu burjuva bakış açısıyla, Enver Hoca'ya saldırıyor. Arnavutluk'ta sömürücü sınıfların tasfiye edilmesini hazmedemiyor. Sosyalist toplumda uzlaşmaz çelişmenin varlığını da salt sömürücü sınıfların varlığına bağlıyor. O'na göre, sömürücü sınıflar ortadan kalkmışsa uzlaşmaz çelişmelerden de bahsedilemez. Ya da tersi; sosyalizm tarihi dönemi boyunca sosyalist yolla

kapitalist yol arasındaki uzlaşmaz çelişme kabul edildiğine göre, sömürücü sınıfların varlığı da kabul edilmelidir. Bora revizyonistlerinin anlayışı bu.. Bu anti-Marksist anlayış, sınıfsız topluma kadar sömürücü sınıfların varlığının kabul edilmesini de beraberinde getiriyor. Bu durumda proleterya diktatörlüğü altında sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması, giderek sınıfların ortadan kaldırılması nicel değişikliklerle değil birdenbire gerçekleşecek bir şey oluyor. Komünist toplumun üst evresine geçiş, nicel değişiklikler sonucu nitel bir dönüşüm olarak kavranmıyor. Aksine, bütün bir dönem boyunca varlıklarını aynen sürdüren sınıfların, bir noktaya gelince birdenbire, gökten gelen bir vahiyle yok olmaları söz konusu; Bora revizyonistlerinin bu bakış açılarının sosyalizm ve komünizme ilişkin Marksist-Leninist öğretilerle alakası yoktur.

Onların anlaşılması hale getirmeye çalıştıkları mesele şudur:

Marksizm-Leninizmin öğrettiği gibi, sınıf mücadelesi toplumların gelişimini belirleyen esas itici güçtür. Bu proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden sonrası için de geçerlidir. Proleterya iktidarı ele geçirdikten sonra sınıf mücadelesi sona ermez, başka koşullarda ve başka biçimlerde devam eder. «Proleterya, devlet iktidarını ele geçirdikten sonra sınıf mücadelesine son vermez, sınıflar ortadan kalkana dek sürdürür.» (Lenin) Proleterya diktatörlüğü döneminde sınıflar hâlâ durmaktadır. Sınıfların yok olmasıyla proleterya diktatörlüğü de gereksiz hale gelecektir. Ancak proleterya diktatörlüğü olmadan, sınıflar kendiliğinden yok olmazlar. Sınıfsız topluma mücadele edilerek, «proleterya diktatörlüğünün kurumlarını güçlendirerek, sınıf mücadelesini sürdürerek, kapitalist sınıfların kalıntılarını tasfiye ederek hem iç hem de dış düşmanlara karşı savaşarak varılır.» (Stalin)

Sosyalizm sınıfların ortadan kaldırılması demektir. Sınıfların ortadan kaldırılması için ilk planda sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması gerekir. İkinci olarak, «en son kapitalist sınıf» olan, köylülerin hepsini işçi yapmak gerekir. Bu görevlerden birincisi nispeten kolay ve kısa bir zamanda gerçekleştirilebilir. İkinci görev ise, çok uzun ve zorlu bir mücadeleyi gerektirir. Bu yüzden sınıf mücadelesi; yalnızca sömürücü sınıfların var olduğu dönemde değil, bunların sınıf olarak tasfiye edilmelerinden sonra da, sosyalist toplumun tam olarak inşası ve tüm komünizme geçiş dönemi boyunca esas itici güç olmaya devam eder. Bir yanda sömürücü sınıfların kalıntılarının varlığı ve bunların kaybettikleri iktidarı yeniden ele geçirme amaç ve çabaları; sosyalist düzeni her türlü yol ve araçla yıkmaya çalışan dış düşmanlar, yani emperyalistlerin varlığı; sosyalizm için büyük tehlike

arzededen yeni burjuva sınıfının, yeni iç düşmanların ortaya çıkması; insanların bilincinde uzun bir süre varlığını koruyan eski toplumun kusurları; küçük meta üretiminin varlığı; dağıtım alanındaki «burjuva hakkı» kırla kent, kafa emeği ile kol emeği arasındaki farklılıklar...bütün bunlar sömürücü sınıfların tasfiye edilmesinden sonra, sosyalist toplumda sınıf mücadelesinin, uzlaşır ve uzlaşmaz çelişmelerin kaynağını oluşturur. Sınıf mücadelesi sosyalizmle kapitalizm arasında bir ölümyaşam kavgasıdır ve komünizme geçiş döneminin bütünü boyunca objektif olarak, keskin bir biçimde, gelişmesindeki iniş ve çıkışlar ve dış cephe ile, iç cephenin içiçe geçmesi şeklinde sürdürülür. Geriye dönüşü önlemek için proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmak, devrimi her alanda kesintisiz sürdürmek, alt yapı ve üst yapıyı devrimcileştirmek gerekli ve zorunludur.

Sosyalist toplumda temel çelişme sosyalizmle kapitalizm, sosyalist yolla kapitalist yol arasındaki çelişmedir. Ve tüm komünizme geçiş dönemi boyunca aynı kalır. Sosyalist devrimin gelişim yasası, zaferin ilk önce siyasi alanda, sonra ekonomik alanda ve son olarakta ideoloji-kültür alanında kazanılması ve pekiştirilmesidir. Bu gelişim yasasına uygun olarak, temel çelişme de yavaş yavaş çözülür. Proleteryanın Marksist-Leninist parti önderliğinde politik iktidarı ele geçirmesiyle siyasi alanda; şehirde ve kırdaki sosyalizmin ekonomik temelini inşasıyla ekonomik planda; proleter ideolojinin burjuva ideolojisine, sosyalist kültür ve ahlakın burjuva kültür ve ahlakına karşı tam zaferiyle ideolojik planda çözülür. İdeoloji ve kültür alanında sosyalist devrimin tam zaferi kesinleşmedikçe, siyasi ve ekonomik alandaki zaferi de kesinleşemez, garanti edilemez. İdeolojik cephede sınıf mücadelesinin zaferi, uluslararası çapta kazanılmadıkça, sosyalist yolun kapitalist yola karşı zaferi kazanılmış sayılamaz. Bu nedenle politik iktidarın ele geçirilmesi ve sosyalizmin ekonomik temelini inşa edilmesiyle birlikte «hangisi kazanacak» sorunu kesin olarak çözülmemiştir. Sınıf mücadelesi doğru bir şekilde sürdürülmezse, uzlaşır çelişmeler uzlaşmaz çelişmelere dönüşebilirler, proleter devlet uzlaşır çelişmelerin uzlaşmaz hale gelmelerini önlemede bir silahtır.

«Aydınlık-Bora» revizyonistleri ise, sosyalist toplumda sömürücü sınıfların tasfiye edilmesini kabullenemiyorlar. Çünkü, bunu kabullenirlerse, sınıf mücadelesinin bittiğini kabullenmiş olacaklardır. Onlar sınıf mücadelesini gerçekte, Kruşçev-Brejnev dönemleri gibi kavramaktadırlar. Yani sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasını, sınıf mücadelesinin tatil edilmesi olarak anlıyorlar. Sömürücü sınıflar ortadan kaldırılmışsa, sınıf mücadelesine artık gerek yoktur! Toplum kendiliğinden otomatikman komünizme

doğru ilerliyecektir!

Onların, ığırtkanlıklarını yaptığı sözde sınıf mücadelesinin gerçek içeriği budur.

DIPNOTLAR:

- 54) **Aydınlık, 24 Eylül 1978, s. 2**
- 55) **Aynı Yerde**
- 56) **Aydınlık, 28 Eylül 1978, s. 2**
- 57) **Bora, S. 3, s. 121**
- 58) **Bora, S. 3, s. 130**
- 59) **7. Kongre Raporu, Komün Yayınları, s. 121**
- 60) **Aktaran Nedret Plasari, H. Birliği, S. 43**
- 61) **Lenin, Iřçi Sınıfı ve Köylülük, s. 452**
- 62) **Aydınlık, 26 Eylül 1978, s. 2**
- 63) **Aynı Yerde**
- 64) **AEP Tarihi, c. 3, s. 164**
- 65) **AEP Tarihi, . 3, s. 144**

SÖMÜRGEÇİLİK VE MİLLÎ MESELE — 3

DUNYANIN PAYLAŞILMASI OLAYI VE KÜÇÜK DEVLETLERİN HAFIF BİR YAYGINLIK GÖSTEREN SÖMÜRGEÇİLİĞİ

Emperyalizm ile birlikte, sömürge fetihlerinde müthiş bir yükseliş baş gösterdi. Bu dönemde dünyanın paylaşılması amacıyla yürütülen mücadele daha da sert bir görünüm kazandı. Kapitalizmin sömürge politikası, serbest rekabet döneminde, kapitalizmin gelişme hızıyla birlikte, tekeli döneme daha yüksek ve geniş boyutlarıyla aktarıldı. Bir bütün olarak sömürge politikasının ve sömürgeler için yapılan savaşların ağırlık kazanması tam da emperyalizm dönemine rastladı. Emperyalizm döneminde, büyük devletlerin sömürge savaşları ve fetihlerinin yoğunlaşmasının bir ifadesi olarak, dünyanın paylaşılması tamamlanmıştır. Lenin, bunu en genel ve özli biçimde şöyle anlatıyor:

«İngiltere için sömürge fetihlerinin arttığı dönem 1860-1880 arasına raslar; özellikle 19. yüzyılın son yirmi yılı içinde bu artışın daha da hızlandığını görüyoruz. Fransa ve Almanya için ise genişleme, daha çok bu yirmi yıl içinde olmuştur...; şimdi ise sömürge fetihleri konusundaki olağanüstü «ilerleşim»in **tam bu dönemden sonra** olduğunu, dünyanın paylaşılması amacıyla yürütülen mücadelenin gitgide daha sert hale geldiğini görüyoruz. Yani kapitalizmin, tekeli evresine malî sermaye evresine geçişi ile dünyanın paylaşılması için yürütülen mücadelenin ağırlığı birbirine **bağlıdır.**» (Emp. s. 101, açL)

Kapitalizmin tekeli evresine geçişi ile birlikte dünyanın toprak bakımından bölüşülmesinin tamamlanması olgusunu, Lenin, Emperyalizm kitabında çizdiği tabloda gözler önüne sermektedir. Fakat bundan önce Lenin, bu konuda yapıtından faydalandığı Supan'ın aksine, **dünyadaki bütün güçlerin «sahip» bulunduğu sömürgeleri ve diğer ülke tiplerini konu edinen tablosunda, 1876 ve 1914 yıllarını almak gerektiğini vurgulamaktadır.** (Supan 1876 ve 1900 yıllarını alıyordu.)

«...biz 1876 yılını -çok iyi seçilmiş bir yıldır; çünkü Batı Avrupa' da kapitalizm, tekeli öncesi evresini, sonuçta, tam bu tarihe doğru tamamlamış bulunmaktadır- ve 1914 yılını alacağız;... Supan

sadece sömürgeleri inceliyor; biz ise, **dünyanın paylaşılması olayının tam bir tablosunu** verebilmek için ondan edindiğimiz bilgilere, sömürge olmayan ve yarı-sömürge olan ülkelere ilişkin rakamları eklemeyi de yararlı buluyoruz. İran'ı, Türkiye'yi ve Çin'i de bu son kategori içinde düşünüyoruz. Bugünkü günde İran hemen hemen tamamen bir sömürge halindedir; Çin ile Türkiye'de bu duruma girme yolundadır.» (s. 104, abç)

Bu ön açıklamadan sonra çizdiği tabloda (s. 104, tablo 17) Lenin, dünyanın **bütün yüzölçümü ve nüfusuna göre paylaşılması** olayını incelemektedir. Tabloda, büyük ülkelerin (İngiltere, Rusya, Fransa, Almanya, B. Devletler, Japonya) sömürgelerini, «öbür ülkelerin» (Belçika, Hollanda vb.) sömürgelerini, yarı-sömürgeleri ve diğer ülkelerin durumunu istatistiki verilerle inceleyerek yerli yerine oturtmaktadır. Bununla birlikte, «büyük devletlerin sahip oldukları sömürgelerin» incelendiği kolona, «**küçük devletlerin hafif bir yaygınlık gösteren sömürgelerini**» de koymaktadır ki; bizim için **asıl önemli olan, dünyanın paylaşılması olayının bu kesitidir.**

Fakat daha önce Lenin'in bu tablosuyla çizdiği, dünyanın paylaşım olayını bütün yönleriyle kavramak gerekiyor...

Dünyanın paylaşılması olayı, emperyalizmin dünya ekonomisini örgütlemesinin bir sonucu olarak görülmelidir. Bu nedenle emperyalizmin örgütlediği ekonomik ilişkiler, halihazır milletler arası durumun özünü teşkil etmektedir. Serbest rekabetin yerini tekellerin alması, bu tekellerin bazı hallerde kimi sanayi dallarının tümünü ellerinde tutması böylece bazı sanayi dallarının bütün yeryüzünde tekellerin eline geçmesiyle, en özgür cumhuriyetlerin dahi malî krallıklara çevrilmesi durumu, bir avuç kapitalistin dünya hakimiyetinin temelini oluşturarak, dünyanın paylaşılması için mücadelenin şiddetlenmesini getirip dayattığı ve yalnız bununla da kalmayıp, bu paylaşımı tamamladığı oligusu, emperyalizmin sürdürdüğü ilişkiler bütününün temelini oluşturmaktadır.

Bütün bunların sonucu olarak Lenin'in tablosunda; 1. dünya savaşı öncesinde, nihai anlamda, gezegenimizde el atılmadık toprakların kalması anlamında, dünyanın paylaşıldığı görülmektedir. Bu paylaşımında bir avuç kapitalist devletin hakimiyeti ellerindeki nüfus alanlarının yoğunluğu ile açıkça görülmektedir. Dünyayı paylaşan bir avuç kapitalistin bu hakimiyetini Lenin, bir başka yerde koyarken, hemen bütün yönlerini de en özlü şekilde anlatmaktadır:

«Bir avuç kapitalistin bu hakimiyeti, bütün dünya paylaşıldığı za-

man gelişme sürecini tamamlamış oldu; **yalnız çeşitli hammadde kaynakları ve üretim araçlarının en kodaman kapitalistlerin eline geçmesi anlamında değil, ilk sömürge paylaşımının tamamlanmış olması anlamında aynı zamanda.»** (D.U.K. Hareketleri, s. 349, abc)

Emperyalizm sadece geri kalmış tarım bölgelerinin işgal edilmesi eğilimiyle belirlenmemektedir. O aynı zamanda en yüksek ölçüde sanayileşmiş bölgelerinde ilhak edilmesi eğilimini içinde taşır. Çünkü dünyanın paylaşmış bulunması, bir yeni paylaşım durumunda her çeşit toprağa el atılmasını zorunlu kılmaktadır. Öte yandan egemenlik için çatışan güçler arasındaki rekabette güçlü olabilmek için, sanayice gelişmiş ülkelerin destek üssü olarak kullanılması ihtiyacı da, emperyalizm için bunu gerektirmektedir. Bu çeşitten toprakların ilhakı her yönden, rakiplerin egemenliğini sarsmak için önemli bir rol oynamaktadır.

Emperyalizmin örgütlediği ilişkiler bütünü'nün bir sonucu olarak ortaya çıkan, dünyanın paylaşılması olayının tamamlanması olgusunu incelediğimiz bu kısımda, Lenin'in emperyalizm tahlilinin diğer özelliklerini de göz önüne alarak, şunları söyleyebiliriz:

Birinci olarak, mali sermayenin ağırları bütün dünyayı sarmıştır ve bunun sonucu olarak, sosyalist ülkelerin dışında mali sermayenin girmediği tek bir toprak parçası kalmamıştır. İkinci olarak, mali sermaye sadece sömürgelere değil, bütün ülkelere boyun eğdirebilmektedir. Üçüncü olarak, mali sermayenin bu gücü kendisini, dünyanın paylaşılması olayında, **esas olarak** bir avuç emperyalist devletin sömürgeciliğinin boyutlanmasında göstermektedir. Dördüncü olarak dünyanın artık paylaşılmış bulunmasına bağlı olarak, sahipsiz toprakların kalmaması durumu toprakların, sahipsiz durumdan bir sahibin eline geçmesi yerine, ancak sahip değiştirilebileceğini göstermektedir.

Bu tabloda Lenin **ikinci olarak**, büyük devletlerin sahip olduğu sömürgeler bakımından, «büyük bir eşitsizlik görüldüğünü» (s. 105) ortaya koymaktadır. Burada genç emperyalist devletlerin, diğerlerine göre çok hızlı bir tempo içinde geliştiği görülmektedir. Bunun nedeni genç emperyalist devletlerin (Amerika, Almanya, Japonya), dünyanın paylaşılması olayına farklı zamanlarda katılmış olmaları ile ekonomik, siyasi ve askerî yapılarının göstermiş olduğu farklılıklardır.

Bilindiği gibi 19. yüzyılın sonunda, yeryüzünün bütün toprakları kapitalist devletler arasında artık paylaşılmış bulunuyordu. Oysa emperyalizm

döneminde kapitalizmin gelişmesi son derece eşit olmayan bir biçimde ve sırcayışlarla ilerledi. Kapitalizmin bu özelliği yüzünden, eskiden birinci sırada yer alan bazı ülkelerin sanayi gelişmesi nispi olarak yavaşlayabilir, bir zamanlar geri sıralarda yer alan öteki ülkeler, onlara hızlı sırcayışlarla yetişebilir ve öne geçebilir.

Emperyalist devletlerin ekonomik, siyasi ve askeri yapılarının değişebilir olmasının yol açtığı bu durum, kapitalizmin evrensel bir yasası olan «eşit olmayan gelişme yasası»dır. (4) Bu yasa yüzünden dünyanın yeniden paylaşılması için savaşlar kaçınılmaz olmaktadır. Lenin kapitalizmin kaçınılmaz olarak savaşlara yol açacağını belirtiyordu. Yabancı toprakların yağma edilmesi, sömürgelerin ele geçirilerek yağmalanması ve kısaca yeni pazarların ele geçirilip yağmalanması, daha önce de kapitalist devletlerin fetih savaşlarına yol açmıştı; bundan sonra da yol açabilir.

Üçüncü olarak, Lenin'in bu tablosunda, emperyalizmin sömürge politikasının özünü oluşturan, dünyanın mali sermaye ve büyük kuvvetler tarafından «ekonomik ve politik» yönden paylaşılması olayının, çeşitli devletler için geçici bağımlılık biçimleri yarattığı görülüyor. Lenin burada şu sonucu çıkarıyor:

«Bu çağın özellikleri, başlıca ülkelerin, sadece sömürge sahipleri ve sömürge olarak iki ana grup halinde toplanması değildir; görünüşte politik bağımsızlıklarına sahipmiş gibi olan, ama gerçekte, mali ve diplomatik bir bağımlılığın ağı içine düşmüş **değişik ülke biçimleri** de vardır. Bu biçimlerden birine, yarı-sömürgelere /Çin, İran, Türkiye-KAVA/ biraz önce değinmiştik. Bir başka biçimin örneğini bize, örneğin Arjantin sunmaktadır.» (Emp. s. 110-111, abc)

Arjantin örneği ile Lenin, tüm L. Amerika ülkelerini, bağımlı ülkelerin yer aldığı «öteki ülkeler» kolonuna koymuştur. Bu tablonun bir çok yönden kavranılması açısından Lenin'in yarı-sömürge ülkelerle ilgili olarak söylediklerini de buraya alıyoruz:

«Yarı-sömürge niteliğindeki devletlere gelince, bunlar doğada ve

(4) «Uç dünyacı» oportünistler bu yasadaki hareketle, gelişip güçlenerek öne geçen emperyalistin **daha tehlikeli ve esas düşman** olduğu sonucunu çıkartmaktadırlar. Oysa Marksizm-Leninizm göre bu yasadaki şu iki sonuç çıkar: **Birincisi**, kapitalizmin eşitsiz gelişimi kaçınılmaz olarak savaşlara yol açar. **İkincisi**, bu eşit olmayan gelişme tek tek ülkelerde devrimlerin olabileceğini gösterir.

toplumda raslanan geçici şekillerin örneğini teşkil ederler, (...) mali sermayeye en büyük «rahatlığı», en büyük üstünlükleri sağlayan şey, o boyun eğmiş bulunan halkların ve ülkelerin siyasal bağımsızlıklarını da yitirmekte olmasıdır. Yarı-sömürge ülkeler, bu yönden, «yarı yolda» olan tipik örneklerdir.» (s. 106, abc)

Dördüncü olarak, Lenin, «büyük devletlerin sahip oldukları sömürgelerin yanına, **küçük devletlerin hafif bir yaygınlık gösteren sömürgelelerini de**» koyarak bu tabloyu tamamlamaktadır. Kapitalizmin bazı özelliklerinin gelişerek, giderek belirginleşmesi sonucu ortaya çıkan emperyalizmin dünyayı paylaşmasının **tamamlayıcı bir parçası** olarak ortaya çıkan, küçük devletlerin sömürgeciliği meselesinin iyi kavranması için, Lenin'in Portekiz hakkında söylediklerini buraya alıyoruz. Bazı çevreler Lenin'in Portekiz hakkında yaptığı tahlillerin tamamen bir «istisnayla» ilgili olduğunu iddia etmektedirler. Oysa Lenin'den yapacağımız alıntıyla görülecektir ki, bu örnek kesinlikle bir «istisna» ile ilgili olmayıp, tam tersine **bir dizi aynı ilişkinin**, Lenin tarafından ele alınarak, dünyanın paylaşılması olayının bir parçası olarak tabloda yerli yerine oturtulmasıdır...

«Portekiz, siyasal bağımsızlığının yanında, mali ve diplomatik bağımlılığın biraz farklı bir örneğini vermektedir. Bağımsız ve ege-men bir devlettir Portekiz, ama aslında, ikiyüz yıldır, İspanya Veraset savaşından (1701-1714) bu yana İngiliz himayesi altındadır. İngiltere, hasımları olan Fransa ve İspanya'ya karşı mücadelesinde, **kendi durumunu kuvvetlendirmek için Portekiz'i ve sahip olduğu sömürgeleri savunmuştur**. Buna karşılık, ticari avantajlar, Portekiz'e ve Portekiz sömürgelerine meta ve özellikle sermaye ihracı konusunda, ayrıcalıklar, Portekiz limanlarından ve adalarından, telgraf şebekesinden **yararlanma hakları vb. elde etmiştir.**» (Emp. s. 111, abc)

Buraya kadar Lenin, **özel olarak** İngiltere-Portekiz ve Portekiz'in sahip olduğu sömürgeleri kapsıyan ilişkileri ele almakta; fakat hemen ardından, bir dizi aynı ilişkileri kapsıyan, şu sözleriyle meseleyi açıkça ortaya koymaktadır:

«**Böylesi ilişkilere** büyük devletlerle küçük devletler arasında **her zaman** raslanmıştır. Ama kapitalist emperyalizm döneminde **bunların genel bir sistem haline geldiği** «dünyanın paylaşılması» örgütleyen ilişkiler bütününün **bir parçası** olduğu görülüyor. **Dünya mali sermaye işlemleri zincirinin halkalarını meydana getiriyor.**» (abc)

Lenin'in Portekiz hakkında söylediği ve sonra da, kapitalist emperyalizm döneminde genelleştirdiği bu tahlilinden ne anlaşılmalıdır?

Lenin'in bu tahlilinden, her şeyden önce **küçük devletlerin nasıl ve ne şekilde sömürgelere sahip olabileceği** anlaşılmaktadır.. Bilindiği gibi Portekiz önceki evrelerin sömürgeci bir devleti idi. Portekiz emperyalizm dönemine gelindiğinde, büyük devletler arasındaki çıkar zıtlıkları ve rekabetin yarattığı elverişli şartlarda sömürgelerini elinde tutabildi. Fakat onun sömürgeciliği Veraset savaşından bu yana İngiliz himayesinde, bizzat İngiltere tarafından desteklenen bir sömürgeciliktir. İngiltere Portekiz'in sömürgeci faaliyetini (Lenin'in saydığı ayrıcalıklar yüzünden) emperyalizm çağında da desteklemiştir.

O halde, buradan, büyük devletlerin himayeleri altında tuttıkları küçük ülkeleri ve bunların sahip olduğu sömürgeleri, çeşitli imtiyazlar karşılığında ve rakiplerine karşı kendi durumlarını güçlendirmek için savunabilecekleri anlaşılıyor. Bir başka deyişle, büyük devletler küçük devletlerin sömürgeci faaliyetlerini kendi çıkarlarıyla uyum içinde destekliyebilirler.

Ayrıca Lenin bu tahlilinde, küçük devletlerin sömürgeci olabileceklerini gösterdiği gibi, onların **büyük devletlerle olan bağlarını** ortaya koymakta ve son olarak, bu tür ilişkileri **emperyalist sistemin çok yönlü özelliklerinin bir parçası** olarak ele almakta ve **bütün bunların sonucu olarak**, bu ilişkileri «dünya mali sermaye işlemleri zincirinin bir halkası» olarak yerli yerine oturtmaktadır. Gene Lenin'in, küçük devletlerin hafif bir yaygınlık gösteren sömürgelerini, büyük devletlerin sahip olduğu sömürgeler kolonuna koyarken (s. 106) küçük devletlerin büyük devletlerle olan bağlarını göz önüne aldığı anlaşılıyor. Lenin'in işaret ettiği bu bağ nedeniyle küçük devletlerin sömürgelerinde işleyen emperyalist sömürü mekanizmasının nasıl işlediği de anlaşılmaktadır... Büyük devletlerin kendilerine bağlı bulunan küçük devletlerden kopardıkları imtiyazların, küçük devletlerin sömürgelerine kadar, meta ihracı ve özellikle sermaye ihracı ile uzanması, bu sömürü mekanizmasının nasıl işlediğinin temeli olmaktadır.

Lenin'in bu tahlili ve daha sonra alıntı yapacağımız sözleri, bir bütün olarak küçük devletlerin sömürgeciliği meselesine temel teşkil etmektedir. Bu yüzden, küçük birer devlet olan Türk, İran, Irak ve Suriye devletleriyle parçalanmış bir sömürgeleri olan Kürdistan ilişkilerinin bu temele dayandırılması gerekir. Ayrıca Lenin'in, ölümsüz olan emperyalizm tahlili bu gün de dünyadaki bütün güçleri ve olayları tahlil etmede geçerlidir.

Buradan, bu meselenin de kesin olarak bu tahlile dayandırılması ve tahlil edilmesi sonucu çıkar. Aksi halde bazı çevrelerin yaptığı gibi, mesele karşısında tıkanılıp «uluslararası sömürge» veya bu küçük devletlerin «emperyalist-alt emperyalist» olduğu saçmalıklarına düşülmesi kaçınılmaz olur.

Kürdistan ve sömürgeci bu küçük devletler (veya yarı-sömürgeler) arasındaki ilişkiler, **kaba hatlarıyla** Portekiz ve sahip olduğu sömürgeler arasındaki ilişkilere benzerlik göstermektedir. Ne varki bütün bu ilişkilerin, **tarihi ve iktisadi şartların** ışığında derinliğine ele alınması gerekmektedir. Yani bu meselede dünü inceleyip, bunu, bugüne vardırma ve bu süreçte **tarihi dönemeçleri** tahlil ederek, çağımızdaki şartlarla birleştirmek ve sonuçlar çıkarmak, devrimimizde can alıcı önemdedir. Bütün bunlar yapılmadığı taktirde, tüm «sömürge veya sömürge değil teori»leri içi boş söz yığını olmaktan öteye geçemeyecektir.

Biz Kürdistan ve sömürgeci devletler arasındaki ilişkilerin incelenmesini çeşitli evrelerden geçirerek buraya kadar getirmiş bulunuyoruz. Daha sonra bu yarı-sömürge ülkelerin emperyalizm çağında Kürdistan'ı nasıl ve ne şekilde sömürgeleştirdiklerini ve bu ilişkiyi nasıl sürdürdüklerini koyacağız. Ancak bundan önce, küçük devletlerin sömürgeciliği meselesini daha da aydınlığa kavuşturmak için, meseleyi tarihsel temeli bakımından da ele almak gerekiyor...

Küçük devletlerin sömürgeciliği meselesinin daha da aydınlanması, sömürgeciliğin tarihi evrelerinin soyut bir şekilde değil, somut olarak incelenmesiyle mümkün olabilir. Çünkü, meselenin somut incelenmesi, çeşitli sömürgeci ilişkilerin belirli karmaşıklıklar taşıyabileceğini göstermektedir. Bu karmaşıklığın **temeli** sömürgeci güçlerin ekonomik, siyasi ve askeri alanlarda gösterdikleri farklılıklarla, sömürgeci güçlerin aralarındaki çıkar zıtlıkları ve eşit olmayan gelişmeleridir. Meselenin somut incelenmesi bu temele dayandırıldığında, ülkelerin ve halkların sömürgeleştirilmelerinin ne tarihsel ve ne de olayların gelişimi açısından tam bir benzerlik göstermediği görülür.

Sömürgeciliğin dayandığı bu tarihsel temel, sömürgecilik ilişkilerinde büyük ve küçük devletler arasında **belirli bazı ilişkilerin** ortaya çıkması sonucunu doğurmaktadır. Dünya olaylarının tek düze ve tek bir seyir izliyerek olmaması gibi, sömürgecilik ilişkileri de belli kalıplar içerisinde belli güçlerin sürdürdükleri ilişkiler olmamaktadır. Bu yüzden, çeşitli şartların bir araya gelmesiyle, büyük devletlerle küçük devletler arasında ba-

zı ilişkiler doğabilmektedir. Bu ilişkiler içerisinde, küçük devletlerin sürdürdükleri sömürgeciliğin, büyük devletler tarafından bizzat desteklenerek oluşturulan ilişkiler söz konusu olmaktadır. Fakat burada söz konusu olan küçük devletlerin basit bir araç haline getirilerek sömürgeci olabilmesi değil, bizzat o ülkenin sömürgeci konumunun korunması ve sömürgeci faaliyetlerinin desteklenmesidir.

Öte yandan büyük devletler arasındaki çıkar zıtlıklarının ve rekabetin yarattığı elverişli ortamda, **geçici bir süre de** olsa, büyük devletlerin çıkarlarının **aksine**, küçük devletler önceki evrelerden kalan sömürgelerini elinde tutabilmekte; hatta onların sömürgelerine **göz dikebilmekte** ve bu alanda onları **tehdit edebilmektedir**. Bunun en bariz örneği Türkiye - K.Kürdistan ve bazı emperyalistler arasındaki ilişkilidir. (-ki bunu biraz ilerde daha da açacağız.)

Sömürgeciliğin tarihi boyunca, baştan beri var olan eşitsiz gelişme ve rekabet yüzünden, sömürgeciliğin çeşitli evrelerinde, bazı sömürgeci güçlerin sıçramalı yükselişi, buna karşılık bazı sömürgeci güçlerin geride kalması söz konusudur. Bunun içindir ki, bazı küçük devletler önceki evrelerden kalan sömürgecilik ilişkilerini, bir sonraki evrelerde sürdürebilir; sömürgelerini koruyabilirler.

Önceki eski evrelerin sömürgecisi olan Portekiz'in, Lenin'in yukarıda açıkladığı gibi bazı şartların bir araya gelmesinin doğurduğu elverişli şartlarda, emperyalizm döneminde de, sömürgeci kalabilmesi bunun en güzel örneğidir. Fakat bunu Lenin'in şu özlü sözleriyle formüle etmek gerekiyor... Küçük devletler nasıl ve hangi şartlarda sömürgelerini elinde tutabiliyor? «Söz konusu **küçük devletlerin çoğu**, kendi sömürgelerini, gayrimeti paylaşmak için bir araya gelip anlaşamayan küçük devletlerin çıkar çatışmaları ve sürtüşmelerinden **ötürü** elde tutabilmektedir.» (Emp. s. 106, abc)

Emperyalist sistem ve emperyalist güçler arasında görülen bu karmaşık ilişkiler nedeniyledir ki, kendisi önceki dönemlerin sömürgecisi olan bir küçük devlet, bazı şartların bir araya gelmesiyle daha sonraki evrelerde de sömürgeci kalabilmektedir. Fakat bu durum, geçici bir süre için, daha güçlü büyük devletlerin çıkarları aleyhine olabilmesine karşılık, **esas olan**, bu sömürgeci ilişkilerin büyük devletlerin çıkarlarına göre **biçimlenmesi** ve bu çıkarlara **uyarlanması** zorunluluğudur. Lenin, bu ilişkilerin «dünyanın paylaşılmasını örgütleyen ilişkiler bütünü'nün bir parçası olduğu...»nu ve aynı ilişkilerin «dünya malî sermaye işlemleri zincirinin

halkalarını meydana» getirdiğini söylerken, diğer şeylerin yanında buna da işaret ediyordu.

Lenin'in belirttiği gibi, küçük ve büyük devletler arasında kurulan bu ilişkilere her zaman (yani sömürgeciliğin önceki evrelerinde de) raslanılmıştır. Ama emperyalizm çağında «genel bir sistem» haline geldiğini, günümüzde aynı ilişkilerin Asya ve Afrika kıtalarında çokça görülmesi kanıtlamaktadır. Fakat, küçük ve büyük devletler arasında görülen bu ilişkilerde, sömürgeciliğin bütün tarihi boyunca, küçük devletlerin büyük devletler karşısında sömürgelerini koruyamamaları, paylaşım ve yeniden paylaşım savaşlarında, bu alanların paylaşımına konu olması esastır.

Lenin küçük devletlerin akıbetleri hakkında şöyle diyor:

«Bu sömürgeler/küçük devletlerin sömürgeleri-KAVA/denilebilirse, mümkün ve olası bir «yeniden paylaşma» olayını bekleyen topraklardır.» (s. 106)

Büyük ve küçük ülkeler arasında kurulan ilişkilerin karmaşıklığı kendisini, büyük devletlerin rekabet alanında, rakiplerini saf dışı etmek ve geniş topraklar ele geçirebilmek için, küçük devletlerin kullanılarak bazı alanların sömürgeleştirilmesinde de göstermektedir. Yalnız burada birlikte hareket edilen küçük ülkenin, sömürgeci özelliklerinin gelişmiş olması önemli bir faktördür.

Bu durum emperyalizmin yeni-sömürgeci politikasıyla yakından ilgilidir. Kendi çöküşlerini geciktirmek için, ezilen halkların karşısına açıkça çıkmak yerine bir maske olarak, sömürgeci ilişkileri himayesindeki küçük bir devlete devredebilen veya bizzat himayesindeki küçük ülkeyi başka ülkeleri sömürgeleştirmeye sevk eden emperyalistler bununla, ezilen halkların mücadelelerini boğmayı veya amacından saptırmayı amaçlamışlardır. Sömürgecilik sisteminin büyük darbeler yiyerek çözüldüğü ve emperyalizmin yeni-sömürgeci politikaya baş vurmak zorunda kaldığı çağımızda, küçük devletlerin sömürgeci ilişkileri sürdürmesinin bir nedeni de budur.

Emperyalizm çağında, büyük devletler arasındaki çıkar zıtlıklarının, küçük devletlerin sömürgeci kalabilmesine yol açtığı gibi, yeni topraklar ilhak etme ve ulusları boyunduruk altına alabilmeleri sonucunu doğurduğunun Lenin bir örneğini vermektedir:

«Romanya ile gizli bir anlaşma var ve buna göre müttefikler safında savaştığı taktirde Romanya bazı yabancı halklar üzerinde **söz sahibi olacak**. Öteki müttefiklerle anlaşmalar da öyle. **Bu anlaşmalar olmazsa**, bu devletler ulusları boyunduruk altına al-

maya başlayamazlardı.» (Sosyalizm ve Savaş, s. 145, Makalenin yazılış tarihi: 1917, abc)

Ayrıca bu küçük devletler, burjuva ve emperyalist bir nitelik taşıdıkları için de, başka ülkeleri ve halkları boyunduruk altına alarak sömürgeleştirme eğilimini içinde taşırlar. Bu devletlerin emperyalist ülkelerle olan bağları, iclerinde taşıdıkları eğilimi, eğilim olmaktan çıkararak, gerçekleşme sonucunu doğurur. Stalin Şubat devriminin sonucu olarak kurulan «şura cumhuriyetlerinin» Ekim Devrimi öncesi durumlarını anlatırken söylediği şu sözler, bu eğilimi ortaya koymaktadır:

«Bu 'ulusal hükümetler'...burjuva nitelik taşıdıkları için eski burjuva düzeni korumak ve sağlamlaştırmak için bütün güçlerini harcamayı görev sayıyorlardı. **Emperyalist nitelik taşıdıkları için**, bu hükümetler, emperyalizmle bağlarını koparmak istemiyorlardı: tam tersine, fırsat düştükçe öteki ulusların topraklarından parçalar koparmaya, öteki ulusları boyunduruk altına almaya her zaman hazır dırlar.» (Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, s. 93, abc)

Buraya kadar anlatılanlarla, «yarı-sömürgelerin sömürgesi olmaz» veya «küçük devletler sömürge edinemezler» diyen «proleter devrimci»lerin çürük mantıkları açığa çıkıyor. Ancak vereceğimiz şu iki örnekle bunu daha da pekiştirmek gerekir. Vereceğimiz bu iki örnekten birincisi, aynı zamanda şunu da kanıtlayacaktır: Emperyalizm çağı yalnızca, eski evrelerin sömürgecisi olupta bu özelliğini emperyalizm çağında da devam ettiren küçük devletlerle değil, fakat aynı zamanda eski evrelerin sömürgecisi olmayıpta emperyalizm çağında sömürge elde etmek isteyen (ve hatta elde eden) küçük devletlerin varlığıyla da belirlenmektedir. (Daha sonra göstereceğimiz gibi, Kürdistan'ın diğer parçalarını sömürgeleştiren Irak ve Suriye eskiden sömürgeci olmayan, hatta sömürge olan ülkelerdir.)

Sosyalizme ihanet ederek ABD emperyalizminin yarı-sömürgesi haline gelen Yugoslavya bizzat ABD'nin desteği ile Balkan'larda sömürgeci faaliyetlere girişti. Yugoslavya'yı sosyalist olmaktan çıkararak Amerika'nın ajanı haline gelen Tito, ABD'nin başını çektiği «hür dünya»ya, sosyalist kamptan ülkeleri katmak için Balkan'larda karışıklıklar çıkarmaya başlamıştı. Bu yüzden Arnavutluk'ta yıkıcı eylemlerini ajanları vasıtasıyla sürdürüyordu. Bu meseleyle ilgili olarak AEP Tarihinin anlattıklarının özetini buraya alıyoruz:

«İşte tam bu sırada /Yugoslav ajanı Koçi Coçe'nin parti iceri-

sinde yıkıcı eylemlerini hızlandırdığı sıralar-1948/KAVA/ Yugoslav yönetimi, AHC'deki temsilcisi Savo Zlatić vasıtasıyla AKP Merkez Komitesine «Arnavutluğun Yugoslavya ile fedaratif bir temelde birleştirilmesi» için Yugoslavya'nın önerdiği planı sundu. Federasyona «Balkanlardaki diğer halklar ve özellikle Bulgaristan» da dahil edilecekti. Bu plana göre federasyon «ortak planlar hazırlanması» ve «milli ekonomilerin kaynaştırılması» yoluyla önce «iktisadi ilişkilerde» gerçekleştirilecekti. «Orduların tek bir orduda birleştirilmesi» de sağlanacaktı. Ve nihayet güya halkların ve partilerin isteği olan «tek bir devletin kurulması» meselesi incelenecekti. Koçi Çoçe grubu, bu planda öne sürülen tezleri, yapılacak Genel Toplantının hazırlıklarına temel olarak aldı. (...)

«Genel toplantı, Arnavutluk ile Yugoslavya arasında Arnavutluk hükümetinin ortadan kaldırılmasına yol açabilecek iktisadi bağların kurulmasını kabul etti. Arnavutluk ordusunun Yugoslav ordusuyla birleştirilmesi fikri ortaya atıldı. Arnavutluğu **Sovyetler Birliği'nden koparmak için** açık bir çaba gösterildi ve Sovyet aleyhtarı eğilimler ortaya çıktı. (...)

«Bu genel toplantıda, Yugoslav yönetiminin baskısıyla AKP Merkez Komitesinin Parti çizgisini savunmaktaki direnişi kırıldı. (...) Bağımsızlık ve milli egemenlik açıkça tehlikeye düştü. Sekizinci genel toplantıda, **Arnavutluğun sömürgeleştirilmesini amaçlayan** Yugoslav planının uygulanması için gerekli zemini hazırladı. Bu genel toplantı, AKP'nin şanlı tarihinde kara bir lekedir. (...)

«Devlet cihazına polis yöntemleri sokuldu. Devlet güvenlik organları partiye kumanda eder hale geldi.

«AKP'ne artık tamamen boyun eğdirdiklerini düşünen Tito'cular Parti'nin ve Arnavutluk devletinin içişlerine daha da kaba ve açık bir şekilde müdahale etmeye başladılar. Plan koordinasyon komisyonu, neredeyse ikinci bir hükümet haline getirildi. Arnavutluk - Yugoslav ortak şirketleri düpedüz Yugoslav işletmeleri durumuna geldi. **Arnavutluk ekonomisinin Yugoslav ekonomisiyle bütünleşmesini sağlamak üzere** Yugoslavya'dan özel bir denetim komisyonu Arnavutluğa gönderildi. **Bu bütünleşme, iki ülkenin siyasi bütünleşmesinin sağlanması için bir temel teşkil edecekti.** (...)

«Emellerinin yakında açığa çıkacağını hisseden ve AKP'nin gösterdiği direnmeyi dikkate alan Yugoslav yönetimi, hedeflerine yıl-

dırma yoluyla ulaşmaya çalıştı. Arnavutluğun Yunanistan tarafından yakın bir saldırı tehdidi altında bulunduğunu bahane ederek bir çok tümenini derhal Arnavutluğa sevketmeye kalktı. Bu şekilde Arnavutluğun işgali bir oldu bitti haline getirilecekti. Bu durum, Tito'cuların, Arnavutluğu ilhak etmede karşılaşacakları direnişin üstesinden gelmelerini sağlayacaktı. (...)

«Ne var ki, bu Yugoslav tertibi de gerçekleştirilemedi. Enver Hoca Yoldaş bu meseleyi Merkez Komitesine getirdi. Onun önerisi üzerine Yugoslav tümenlerinin Arnavutluğa girmesinin reddedilmesi kararlaştırıldı. Bu tarihi karar, Yugoslav askerlerinin topraklarımıza girmesinin yol açacağı kan dökülmesini önledi ve ülkemizi yeni bir esaretten kurtardı.» (s. 73-74-75-76, abc)

Daha sonra, AKP Merkez Komitesinin Onbirinci Genel Toplantısında ele alınan Yugoslav müdahalesinin doğurduğu sonuçlar özetleniyor ve şöyle deniyor:

«Genel Toplantı, Arnavutluk Partisi ve Devleti ile Yugoslav Partisi ve Devleti arasındaki ilişkileri etraflı olarak ele aldı. Yugoslav revizyonistlerinin AHC'ne karşı beslediği milliyetçi-şoven ve sömürgeci emellerini şiddetle mahkum etti. Öte yandan Merkez Komitesi, Yugoslavya Komünist Partisi yönetimine aşırı güven duyduğu için özeleştiri yaptı.» (s. 79, abc)

Görüldüğü gibi AEP Tarihi, Yugoslavya'nın milliyetçi-şoven ve sömürgeci emellerini açıkca ortaya koyuyor. Küçük bir devlet olmasına rağmen, onun bu emelleri içinde taşıdığı ve hatta gerçekleştirmek istediği açıkça görülmektedir. Ama bu emellerin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ayrı bir meseledir ve tamamen, ona karşı koyan güçlerin ve devlet yapısının incelenmesiyle ilgili olan bir meseledir. Nitekim Yugoslavya'nın Arnavutluğu sömürgeleştirememesi de, ona karşı koyan AHC'nin ve AEP'nin kararlı ve bilinçli direnişi yüzündendir. Öte yandan, uluslararası planda başında Sovyetler Birliği'nin bulunduğu devrimci proletaryanın, emperyalizme vurduğu darbelerin yoğunlaşmasının yarattığı elverişli durum ve Yugoslav sömürgeci faaliyetinin, emperyalizm tarafından yeterince desteklenmemesi de bir etkeni. (x)

-
- (x) Kapitalizmin restore edildiği sosyal-faşist ülkelerin (dolayısıyla küçük devletlerin) sömürgeciliğinin çarpıcı bir örneğini de, Vietnam vermektedir. Bizzat Rus sosyal-emperyalistlerinin desteğinde, eskiden sömürgeci olmayan, hatta sömürge olan; Vietnam, Kamboçya'yı işgal ederek sömürgeci, idari ve askeri denetimini kurmaya çalışmaktadır.

Bu meselede ikinci örneği, eski evrelerin sömürgecisi olan ve bu özelliğini emperyalizm çağında da devam ettiren, fakat bununla da kalmayıp yeni topraklara göz diken Portekiz oluşturmaktadır. Mao Zedung şu olaya işaret ediyor: «Portekiz gibi küçük ve zayıf bir ülke bile bizden Macao'yu kopardı.» (Teorik ve Siyasal Düşünceleri, s. 174) Bilindiği gibi, bu tarihlerde (makalenin yazılış tarihi: 1940) Portekiz henüz İngiltere'nin himayesinde idi. Bu nedenle Portekiz'in hangi şartlarda Çin toprağını kopardığını açmaya gerek görmüyoruz; çünkü yukarda bu şartlara zaten değinmiştik...

Buraya kadar anlattıklarımızı özetleyecek olursak: Kapitalizmin emperyalizme dönüşmesiyle birlikte, dünyanın mali sermaye tarafından paylaşılması tamamlanmıştır ve sosyalist ülkeler hariç, mali sermayenin girmediği tek bir karış toprak parçası kalmamıştır. Dünyanın paylaşılması olayının ortaya koyduğu tabloda, kapitalizmin eşit olmayan gelişmesi ve sömürgeci büyük devletlerin aralarındaki rekabetin, sömürgeci güçlerin eşit olmayan gelişmesi sonucunu doğurması yüzünden, dünyadaki sömürgelerin **yalnız bir avuç emperyalistin** elinde birikmediği ve fakat **başka bağımlılık** ilişkilerinin de kurulduğu görülmektedir. Belirli şartların bir araya gelmesiyle sömürgelerini ellerinde tutabilen ve hatta yeni sömürgeler elde edebilen küçük devletlerin sömürgeciliği de bunun bir parçasıdır.

Nitekim Lenin'in, savaş türleri ve çağ kavramı arasındaki ilişkiyi açıklarken yaptığı «çağ» tahlili de, bir başka açıdan bu özeti doğrulamaktadır:

«Kievski «çağ» ile bugünkü savaş arasındaki ilişkiyi açıkça ve cirkin surette çarpıtmıştır. Onun muhakemesine göre, meseleyi **somut olarak** (açL) düşünmek «çağ»ı incelemek demektir. İşte yanıldığı yer tam da burasıdır. (...)

«Bu tür herhangi bir iddia gülünç olacaktır. **Bu belli bir dönemde olması mümkün rengarenk olaylar toplamından** belli somut bir olayı ayırdetme yoksunluğunu gösterecektir. **Bir çağa kesin olarak, tipik ve tipik olmayan, büyük ve küçük, bazısı gelişmiş ülkelere has, diğerleri geri ülkelere has rengarenk olaylar ve savaşlar toplamını içerdigi için çağ denmektedir.** Kievski'nin yaptığı gibi «çağ» hakkında genel tabirler kullanarak bu somut meseleleri bir yana atmak «çağ» kavramına bile hakaret etmektir.» (Marksizmin Bir Karikatürü, s. 39-40, abç)

Sözde «Marksist milli mesele programı» inşa ettiklerini söyleyerek yüksekten atan «proleter devrimci»lerin; Türkiye ve Kürdistan arasındaki ilişkiyi ele alırken, «emperyalizm çağında, ancak emperyalist devletler sö-

mürgeci olabilir.» (5) sözde teorisiyle, Türkiye'nin sömürgeci ve Kürdistan'ın sömürge olmadığı iddiasıyla, Lenin'in çağ anlayışı arasında en küçük bir ilgi var mıdır? Bu mantık «belli bir dönemde olması mümkün rengarenk olaylar toplamının» bir parçası olarak, «büyük ve küçük, bazısı gelişmiş ülkelere has, diğerleri geri ülkelere has» olaylardan, küçük ve geri ülkelere has olayları ayırdetme yoksunluğunu göstermiyor mu? Ve dolayısıyla bu mantık, çağ kavramına bir başka açıdan, aynen Kievski gibi ihanet etmekte midir?

Meselenin böyle konulması, aslında «yeni» bir mantığın ürünü değildir. Çünkü bu «teori» çok önceleri modern revizyonistler ve «üç dünyacı» oportünistler tarafından aynı, fakat biçimde bir takım farklılıklarla savunulmuştur. Lenin'in emperyalizm tahlilini, şu veya bu yanından revizyona tabi tutarak, «çağ» hakkında olmadık çarpıtmalar yaparak, milli kurtuluş ve anti-emperyalist demokratik devrimlere karşı çıkışın teorik malzemesi olarak, buna benzer «teoriler» geliştiren her türden anti-Marksist akımın, farklı noktalardan hareket etmelerine rağmen, birleştikleri zemin şudur: «Sömürgecilik sistemi parçalanmıştır ve dünyada sömürgeciliğin izleri kalmamıştır» ve dolayısıyla milli kurtuluş ve demokratik devrimlere gerek kalmamıştır!..

Emperyalizmi çok yönlü özelliklerinden soyutlayarak, «emperyalizm çağında, ancak emperyalist devletler sömürgeci olabilir.» şeklindeki teoriyi üreten mantık, revizyonist ve oportünistlerin «dünyada sömürgeciliğin izlerinin kalmadığı» mantığıyla birleşmektedir. Çünkü, küçük devletlerin hafif bir yaygınlık gösteren sömürgeciliği yok sayıldığından, eninde sonunda bu düşünceye ulaşmış olunmaktadır...

Aynı çevreler, sömürge sisteminin büyük darbeler yiyerek parçalanması meselesini, tek yanlı ele alarak çarpıtmaktadırlar. Emperyalizm ve onun sömürgecilik politikasının, karşıt güçlerden (ezilen sömürge ve bağımlı ülkeler...) yediği büyük darbeler sonucunda, genel olarak sömürgecilik sisteminin parçalandığı doğrudur; ama bu hiç bir şekilde «günümüzde sömürgeciliğin izlerinin kalmadığı» anlamına gelmemektedir. Marksizm-Leninizm ve günümüz gerçeklerinin gösterdiği gibi, doğrudan emperyalizmin sömürgesi olan ülkeler olduğu gibi, onların bizzat desteklediği küçük devletlerin ellerinde de sömürgeler vardır. Bu çarpıtmaların ve uydur-

(5) «Üç dünyacı» oportünistler bunu; ancak, iki süper devletin sömürgeci olabileceği biçiminde ifade ediyorlar.

ma teorilerin kaynağını oluşturan şey, daha sonra da göstereceğimiz gibi, emperyalizmin yeni-sömürgeci yöntemlere baş vurmak zorunda kalmasının yanlış ele alınmasıdır.

Bu «proleter devrimci»ler, emperyalizmi çok yönlü özelliklerinden soyutlayarak yaptıkları çarpıtmalarla, Kürdistan'ın sömürge olmadığını ve dolayısıyla Kürdistan milli kurtuluş hareketine gerek olmadığını kanıtlayacaklarını sanmaktadırlar. Oysa mesele, yalnız bununla sınırlı kalmamaktadır. Çünkü böyle bir «teori» ile varılan yer, bir çok küçük devletin sürdürdüğü sömürgeciliğin reddi olmaktadır. Yani küçük devletlerin sömürgeleri olan Eritre, Filistin, Dofar vb. ülkelerin sömürge olmadığı görüşüne varılmakta ve böylece dünyada sömürge ülke bırakılmamaktadır. (!!!)

Görüldüğü gibi, bu uydurma teori Lenin'in emperyalizm tahlili ile açıkça çelişmekte ve günümüz gerçekleriyle alay etmektedir. Biraz daha yakından bakıldığında, bu teorinin, emperyalizmin şu özelliğinin çarpıtılarak kılık değiştirilmesinden doğduğu görülecektir: Yukarda da gösterdiğimiz gibi, dünyanın paylaşılması olayı, bir avuç emperyalistin hakimiyetinin gelişme sürecini tamamlamasını beraberinde getirmiştir... İşte onlar çağımızda bir avuç emperyalistin bu hakimiyeti meselesini çarpıtarak, bunun yerine, yeryüzündeki bütün sömürgelerin bir avuç emperyalistin (veya iki süper devletin!) sömürgeleri olduğu tehlikeli ve uydurma teoriyi koymaktadırlar... Bu durumda, emperyalizmin özelliklerini karikatürize ederek «teori»ler geliştirmeye çalışan çevrelerin, bu çabalarını, her türden anti-Marksist akıma yapılmış bir katkı olarak değerlendirmekten başka çare yoktur!!

Küçük devletlerin sömürgeciliğini daha da iyi kavramak için, kapitalist-emperyalist sistemin, ekonomik ve siyasi özelliklerinden kaynaklanan sömürgecilik politikasını bir başka açıdan da ele alacağız...

Buradaki hareket noktamız, kapitalizmin dışpazara duyduğu ihtiyaç yüzünden, emperyalist olmayan küçük devletlerin de aynı nedenden ötürü sömürgeleştirme eğilimini içinde taşıdığı meselesidir. Kapitalizmin bu özelliğini şöyle özetleyebiliriz: Kapitalizmin gelişme düzeyi ne olursa olsun, hatta içpazar bütünüyle denetim altına alınmamış olsa dahi, bu sistem, dışpazara ihtiyaç duyar. Kapitalist hakimiyetin dışpazarlara yönelme eğilimi, kapitalist sistemin misyonudur ve buna kapitalizmin **genişlemesine gelişmesi denir**. Onun bu misyonu kapitalist üretimin durmadan büyümesi ve boyutlanması yüzündendir.

Kapitalist üretimin girdiği her ülkenin daima dışpazarlara, yeni hakimiyet alanlarına ihtiyaç duymasını Lenin şöyle açıklıyor:

«Kapitalist bir ülkenin dışpazara sahip olma ihtiyacı...kapitalizmin, ancak, devlet sınırları dışına taşan geniş ölçüde gelişmiş meta dolaşımının (acL) bir sonucu olarak ortaya çıkması gerçeği ile belirlenir. **Bu yüzden** dışpazarı olmayan bir kapitalist ulus düşünülemez, böyle bir ulus da yoktur zaten.» (...)

«Kapitalist işletme ise, tersine, kaçınılmaz olarak, köy topluluğunun, yerel pazarın, bölgenin ve sonra da **devletin sınırları dışına taşar**. Devletlerin birbirinden ayrıldığı ve kopukluğu, meta dolaşımı tarafından zaten kırıldığından, **her kapitalist sanayideki doğal eğilim**, onu bir «dışpazar arama» zorunluluğuna iter.» (Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi, s. 49-50, abc)

Kapitalizmin bünyesindeki «dışpazar arama» doğal ve zorunlu eğilimi, kapitalizmin güçlü veya güçsüz, milli veya komprador olma nitelikleriyle izah edilemez... Dışpazar arama eğilimi, hangi nitelikte olursa olsun, bizzatıhi kapitalist ekonominin yapısından kaynaklanmaktadır. Ancak kapitalist ekonominin güçlü olması, dışpazar arama eğiliminin, zor şartlar altında da, bir eğilim olmaktan çıkarak gerçekleşmesini getirirken; kapitalist ekonominin zayıf olması, dışpazar bulma ve bu pazarlarda hakimiyet kurma eğiliminin ya hiç ya da istisnai şartlarda gerçekleşmesini getirir.

Diğer yandan, kapitalizmin komprador veya milli olması dışpazar arama olgusu açısından şu farklılıkları doğurur: İkisi de dışpazar arama eğilimine sahip olmasına rağmen, komprador kapitalizmi bu eğilimi, doğrudan uzantısı olduğu emperyalist güçlerin **onay ve desteği** ile gerçekleştirilir. Milli kapitalizm ise, aynı eğilimi içinde taşımasına rağmen, dünya ekonomisini örgütleyen güçler karşısında rekabet edecek güçten yoksun olması yüzünden, dışpazarlar bulma ve bu pazarlar üzerinde hakimiyet kurma şansından, pratik olarak hemen hemen yoksundur. Ama bu durum kapitalizmin gelişme hızı, yapısı ve dolayısıyla dünya güçler dengesinin konumlarıyla ilgilidir ve milli kapitalizmin eğilim olarak sömürgeleştirmeyi içinde taşımadığı anlamına gelmemektedir.

Kapitalizm, **derinliğine** gelişip içpazarı emme kapasitesini doyum noktasına ulaştırmadan da, genişlemesine gelişmesi sonucunda dışpazar arar. Aynen bunun gibi, yarı-feodal yapı içerisinde kapitalizm, içpazarı tamamen kontrol altına almadan, derinliğine gelişip toplumsal hayatın her alanına nüfus etmeden de, genişlemesine gelişme özelliği yüzünden yeni hakimiyet alanları peşinde koşar; ama bu durum, geçici olarak, kapitalizmin çelişkilerinin çözümünü erteler. Lenin şöyle diyor:

«Eski, çoktandır yerleşilmiş olan arazilerde kapitalizmin derinliği-
ne gelişmesi, uç bölgelerin kolonileştirilmesi yüzünden gecikmek-
tedir. Kapitalizmin yapısında olan ve onun tarafından üretilen çe-
lişkilerin çözümü, kapitalizmin kolayca, genişlemesine gelişebil-
mesi yüzünden geçici olarak ertelenmektedir. Böylece, en ileri sa-
nayi biçimleriyle, yarı-feodal tarım biçimlerinin bir arada bulun-
ması, kuşkusuz bir çelişkidir.» (Aynı Eseri, s. 514, Dipnot)

Kapitalizmin, derinliğine gelişip kendi içpazarını bütün yönleriyle de-
netim altına almadan, başka ülkelerin pazarlarını denetim altına alabilme
özelliğini, feodal dönemdeki sömürge sahibi ülkelerin yapısında daha da
iyi görmek mümkündür. Bu dönemde «eski ülkenin kolonileri» burjuvazi
için içpazarın sınırlılığını telafi edecek pazarlardı. Bu yüzden, burjuvazi es-
ki kolonilere üşüşerek, kapitalist sömürgecilik ilişkilerini geliştiriyordu;
çünkü «fabrika sahiplerinin hemen bir pazara ihtiyaçları vardır ve eğer
ulusal ekonominin öteki dallarının geriliği eski alanlardaki pazarı **sınırlı-
yorsa**, başka bir alanda, ya da eski ülkenin kolonilerinde feodal dönemin
sömürgeleri kastediliyor-KAVA/ bir pazar arayacaklardır.» (s. 512, abc)

Aynı eserinde Lenin, feodal dönemden kalan sömürgelere sahip ülke-
lerde kapitalizmin içpazarı aşarak, feodal dönemdeki sömürgelere daha ko-
layca yayılacağını, Rusya somutunda açıklamaktadır. (s. 514) Kendi içpazar-
larının bir kısmı diğer devletlerin (emperyalist devletlerin) dışpazarı durumun
da olsa bile, başka ulusların pazarlarını nasıl ele geçirebildiğini, yine Lenin
Rusya özgülünde açıklıyor. Rusya'nın sınır bölgelerini nasıl sömürgeleştirdi-
ğini koyan Lenin, devamla Rusya'nın «bırakın Asya Rusya'sını, Avrupa Rus-
ya'sında» bile kendi içpazarları üzerinde denetim kuramadığını açıklamak-
ta, örnek olarak «Uzak-Kuzey'de Arçangel eyaletini» ele almaktadır; «Av-
rupa Rusya'sının bu bölümünün bu açıdan, Rusya için bir içpazar olmak-
sızın, İngiltere için bir dışpazar olmuştur.» (s. 514) Ama yine de Rusya,
başka ulusların pazarlarını denetim altına alabilmişti.

Burada kendi pazarları üzerinde bütünüyle denetim kuramıyan bir ül-
kenin, başka ulusların pazarlarını nasıl ele geçirebildiği açıkça görülmek-
tedir. Ancak kapitalizmin ilhakçı eğiliminin anlaşılmasını, Lenin'in şu söz-
leriyle pekiştirelim:

«...Önemli olan, kapitalizmin egemenlik alanını sürekli olarak
genişletmeden, **yeni ülkeleri kolonileştirmeden** ve kapitalist ol-
mayan eski ülkeleri dünya iktisadının girdabına çekmeden var
olamayacağı ve gelişemeyeceğidir.» (s. 514)

Lenin'in yalnız bu sözlerinden —ki bu sözler genel olarak emperyalist olmayan küçük devletlerin kapitalizmini dışalamamaktadır— bile, kapitalizmin, niteliği ve gelişme düzeyi ne olursa olsun, yabancı toprakların ilhak edilmesine ihtiyaç duyduğu sonucu çıkmaktadır. Ancak burada, küçük ve büyük devletlerin sömürgecilik politikasının gösterdiği bir takım farklılıklara da değinmek gerekiyor...

Küçük devletlerin sömürgecilik politikası, emperyalizmin sömürgecilik politikasının tamamlayıcı halkalarını oluşturmasına rağmen, bu politika emperyalizmin sömürgecilik politikasıyla aynıyet göstermemektedir. Çünkü, her devletin sömürgecilik politikasını, onun yapısal niteliği belirlemektedir.

Küçük ülkeler, «tekellerin ilahi kudretine» sahip olmadıkları ve rekabet yolu ile açık pazar bulma imkanlarından yoksun oldukları için, ancak klasik sömürgeciliği uygulayabilirler. Üretici güçlerin gelişme düzeyi düşük olduğu için, güçlü bir kapitalist örgütlenme yaratamayan bu ülkeler, başka bir ülkenin koyduğu gümrük engelini kıramamakta ve böylece kendi devlet hakimiyeti alanlarına sıkışıp kalmaktadırlar.

Oysa emperyalist devletler, siyasi bağımsızlığa sahip ülkelerin gümrük duvarlarını aşarak, onun pazarlarına girebilme ve hakimiyet kurma imkanına sahiptirler. Onları, siyasi ilhak olmadan da kendilerine binbir bağla bağlayabilirler.

«Bir ülkenin büyük finans kapitali (abc) her zaman siyasi bakımdan bağımsız başka ülkedeki rakiplerini satın alabilir ve bunu sürekli olarak yapmaktadır. Bu ekonomik olarak tamamiyle elde edilebilir bir şeydir. Ekonomik «ilhak» siyasi «ilhak» olmaksızın tamamiyle (açL) «elde edilebilir» bir şeydir ve geniş ölçüde uygulanmaktadır.» (Marksızmin Bir Karikatürü, s. 49)

Lenin'in bu sözleri emperyalist sömürge politikasının bir yönünü anlatmaktadır. Fakat bu durum söz konusu küçük devletlerin sömürgecilik politikasında görülmemektedir. Bunlar için «siyasi ilhak» olmaksızın, «ekonomik ilhak» gerçekleşmez bir şeydir. Bunun içindir ki, bu devletler, başka ülkelerin pazarlarında, rekabet yoluyla değil, ancak siyasi ve askeri ilhakı gerçekleştirdikten sonra, militarizmin desteğinde hakimiyet kurabilirler ve ancak böylece güçlü bir militarist örgütlenmeyi sağlayan sermaye, kendisinden ekonomik olarak daha güçlü ülkelerin rekabetinden korunarak var olan ekonomik eşitsizliği dengeleme imkanını bulur. Küçük devletlerin emperyalist devletlerle olan bağları, onun militarist örgütlenmesinin gücüyle birleştigiinden, bu devletler, başka ulusların pazarla-

rını hakimiyet altına alarak ekonomik ilhakin devamını sağlamayı baş-
rabilirler.

Kısacası, küçük devletler ekonomik rekabet yoluyla; borçlandırma, imtiyazlar koparma, sermaye ihraç etme yollarıyla başka pazarlara girememektedirler; sömürgeci politikayı bütün bu nedenlerden ötürü, ancak militarist güçlerini kullanarak sürdürebilirler... Örneğin Türkler Ermenistan ve Rum burjuvazisinin ekonomik gücünü rekabet yoluyla değil, ancak militarist güçlerini kullanarak, onların ellerindeki bütün iktisadi değerleri zorla ele geçirebildiler. Ermenistan'ın siyasi ve ekonomik ilhaki, ancak vahşet ve soykırımlarla, bir ulusun yok edilmesi sonucu gerçekleşebildi. Türk burjuvazisi eğer militer güçlerine dayanmasaydı, bütün bunları yapması olanaksız olurdu.

Burada emperyalizmin, doğuşu ve gelişmesi içerisinde kazandığı bir diğer özelliği olan, **yeni-sömürgecilik politikasından** da bahsetmek gerekiyor...

Emperyalizm ve onun sömürgeci politikasının bütün yönlerden kavranması için, bu güçlere ve politikaya karşı koyan güçleri de göz önüne almak gerekir. Çünkü eğer bu yapılmazsa emperyalizm, doğuşu, gelişmesi ve çöküşe gitmesi gibi, birbirleriyle ilişkili olgular bütünü olarak kavranmadığı gibi, bizzat onun yarattığı temel üzerinde, dünya siyaset sahnesine bağımsız bir güç olarak çıkan ve giderek şekillenen ezilen halkların, tarihi olarak büyük önemde olan rolü de kavranamaz.

Nasıl ki kapitalizm kendi mezar kazıcısı olan proletaryayı doğurduysa, emperyalizm de proletarya ile birlikte kendi mezar kazıcılarını çoğaltarak ve onları kendi eliyle eğiterek, kendisine karşı bir cephede birleştirdi. Öyle ki ezilen milletlerin ve halkların oynadığı tarihsel rol, proletaryanın oynadığı tarihsel rolün **tamamlayıcı bir ögesi** durumuna geldi. Böylece ilk doğuşundan tekelci evresine kadar proletaryadan yediği darbeler yüzünden «pek parlak» bir geleceği olmadığı görülen kapitalizmin, emperyalizm döneminde oluşturduğu dünya tablosunda yarattığı ve şiddetlendirdiği çelişmeler yüzünden, kaçınılmaz çöküşü daha da berrak bir biçimde görülmektedir. Bir yanda uluslararası proletarya ve ezilen milletler, öte yanda emperyalizm, onun sömürgeci politikası ve bu politika da kullandığı uluslararası gericiliğin oluşturduğu, karşıt iki cephedeki mücadelenin giderek şiddetlenmesi, emperyalizm ve onun sömürgeci politikasının kaçınılmaz sonunu belirlemektedir. Bu bakımdan ezilen sömürge ve bağımlı halkların içlerinde taşıdığı devrim ve kurtuluş potansiyelinin yeterince anlaşılması, proletaryanın dünya devrim davası açısından büyük önem taşır.

Dünyanın hiç bir yerinde, halklar sömürgeleştirilmeye karşı «kayıtsız» kalmadılar. Bu emperyalist sömürgeciliğe karşı olduğu gibi, sömürgeciliğin diğer evrelerinde de böyleydi. Ezilen halklar için sömürgeciliğin tarihi, aynı zamanda sömürgeciliğe karşı baş kaldırıların ve isyanların tarihidir, belirlemesi bu gerçeğin güzel bir ifadesidir.

Sömürgeciliğin tarihi evrelerinde, sömürgeci ülkelerde burjuva demokratik devrimler giderek derinleşirken, sömürgelerde talan ve katliamlar sürüyordu. Bu durum rekabetçi dönemin sömürgelerindeki halklar için dayanılmazdı. Nitekim bu dönemde de sömürgeciliğe karşı isyanlar patlak vermede gecikmedi ve giderek derinleşti. Bu yüzden tarihin dialektiği öyle işledi ki, sömürge halklarının yükselttiği hareketler, burjuva uygarlık dünyasının çürümüşlüğüne ortaya çıkardı. Sömürgelerde burjuvaziye karşılık, burjuva demokratik nitelikleriyle milli-devrimci hareketler ortaya çıktı ve içi geçim burjuvazinin yerini almak için ilerlemeye başladı. Böylece sömürgeler, uzun yıllar boyunca, sömürgeciliğe karşı direnişlerin mayalandığı tarihsel temel üstünde yükselen, milli hareketlerin merkezleri oldular. Sömürgeciler bu süreci engellemek ve engelliyemedikleri yerlerde de amacından saptırmak için boş çabalara giriştiler.

Sömürgeciliğe karşı mayalanan direniş hareketleri, sömürgeciliğin ilk evrelerinde şekillenmeye başladı; emperyalizmle birlikte şiddetlendi ve Ekim devriminden sonra öylesine olgunlaştı ki, tarih sahnesine **bağımsız ve tayin edici bir güç** olarak çıktı. Lenin sömürgelerdeki hareketlerin tarihi önemi hakkında şunları söylüyor:

«Burda, ayrıca sömürgelerdeki hareketin **anlamına** parmak basmak istiyorum. Bu konuda bütün eski partilerde, İkinci ve İki Buçukuncu Enternasyonallere bağlı bütün burjuva ve küçük burjuva işçi partilerinde bir zamanların gözü yaşlı fikirlerinin kalıntılarını görüyoruz: ezilen sömürge ve yarı-sömürge halklarına yakınlık duyduklarını belirtmekte ısrar ediyorlar. Sömürge ülkelerdeki hareket hâlâ önemsiz bir milli hareket olarak görülüyor. **Oysa hiç de öyle değil.** Hareket Yirminci Yüzyılın başından beri **büyük bir değişiklik** geçirmiştir; milyonlarca ve yüz milyonlarca insan, gerçekte dünya nüfusunun ezici çoğunluğu şimdi artık **bağımsız faal ve devrimci etkenler** olarak ileri atılmaktadırlar. Açıkça ortadadır ki, dünya nüfusunun çoğunluğunun hareketi başlangıçta milli kurtuluş hedefine yönelmişken, **dünya devriminin yakın savaşlarında, kesin sonuç alınacak savaşlarda, kapita-**

lizme ve emperyalizme **cephe alacak** ve belki de umduğumuzdan çok daha devrimci bir rol oynayacak.» (D.U.K. Hareketleri, s. 361-362, abc)

Emperyalizm ve emperyalizmin sömürge politikasının, ezilen halkların mücadelesini böylesine geliştirip güçlendirmesinin, günümüze kadar boyutlanarak devam etmesi, Lenin'in yukardaki parlak öngörüsünün bütünüyle doğrulandığını gösteriyor.

Siyasi hareketimiz, bu öngörüye uyararak, sömürge Kürdistan'ımızdaki, hareketin anlamını kavramakta, fakat yalnızca «milli kurtuluşu hedeflemeye yönelmekle» kalmamakta, aynı zamanda, proleteryanın ideolojik, politik ve örgütsel önderliğini savunarak, uluslararası proleterya ile dünya devrimi hedefinde birleşmektedir. Siyasi hareketimiz, Kürdistan devrimini dünya devriminin bir parçası olarak tespit ederken, bir yandan bu gerçeğe dayanmakta, öte yandan Lenin'in işaret ettiği gibi, Kürdistan devriminin, «bağımsız, faal ve devrimci etkenler olarak ileri atılmakta» olan bir devrim olduğu, gerçeğinden hareket etmektedir.

Emperyalizme karşı koyan güçlerden olan, ezilen halkların içlerinde taşıdıkları devrim potansiyelini özetledik. Bütün bunların sonucu olarak emperyalizmin sömürgecilik politikasında belirgin bir değişiklik oldu...

Emperyalizmin sömürgecilik siyaseti üzerinde, **başta** ezilen dünya halklarının mücadelesi olmak üzere, kendi iç çelişmeleri —kapitalist-emperyalist buhranlar, eşitsiz gelişme vb.— gibi bir çok etmen etkili olmuş ve bu yüzden emperyalist sömürgecilik sistemi büyük darbeler yemiştir. Bu nedenle, emperyalizmin sömürgeler üzerinde doğrudan denetimini kurması ve sürdürmesi gittikçe güçleşmiştir. Emperyalizm bu şartlarda sömürgecilik siyasetini gözden geçirmek zorunda kalmış ve böylece **Yeni-sömürgecilik**, ortaya çıkmıştır.

Yeni-sömürgecilik **esas olarak**, İkinci Dünya Savaşından sonra, bir çok ülkenin siyasi bağımsızlığına kavuşması sonucu yaygınlaşıp, sistemleşmesine rağmen, emperyalizmle birlikte var olagelmıştır. Çünkü bu politikada, emperyalizmin çok yönlü özelliklerinden biridir ve onun yüksek kârlar peşinde koşarken en elverişli yöntemlere baş vurma özelliğinden kaynaklanmaktadır. Emperyalizmin bu özelliği hakkında söylenebilecek en özlü şeyleri Lenin, şöyle ifade etmektedir:

«...Zayıf (hem ekonomik, hem de siyasi bakımdan) küçük uluslarda demokrasinin bozulması ya isyana (İrlanda) ya da bütün birliklerin düşman safına geçmesine (Çekler) yol açmaktadır. Bu

durumda finans kapital açısından tek tek küçük ulusların sahip olabilecekleri kadar, demokratik özgürlüğe sahip olmalarına razı olmak, böylece 'kendi' askeri operasyonlarının zarar görme tehlikesini kaldırmak, sadece 'elde edilebilir' değil, tröstler için, **kendi emperyalist politikaları için bazen daha kârlıdır.»** (Mark-sizmin Bir Karikatürü, s. 57, abc)

Bu yüzden ezilen halklardan yediği darbelerin yoğunlaşarak gelmesi ve kendi iç çelişmeleri, emperyalizmi yeni-sömürgeci politikaya baş vurmaya **zorunda bıraktı.** Özellikle İkinci dünya savaşından sonra, emperyalizm, eski sömürgeci yöntemleri bütünüyle terk etmemekle birlikte, yeni-sömürgeci yöntemleri esas almaya başladı. Kovulduğu ülkelere yeni-sömürgeci yöntemlerle sinsi bir biçimde tekrar giren ve girmeye çalışan emperyalizmin bu politikası daha da tehlikelidir. Bu tehlikeyi daha o zaman testip eden Lenin şunları söylüyordu:

«Siyasi bakımdan bağımsız devletler görünümü altında ekonomik, mali ve askeri bakımdan tamamen kendilerine bağımlı devletler kuran emperyalist devletlerin **sistemli olarak uyguladıkları hileleri** bütün ülkelerin, özellikle geri kalmış ülkelerin en geniş emekçi yığınlarına anlatıp açıklamak zorunludur.» (D.U.K. Hareketleri, s. 322)

Yeni-sömürgecilik emperyalizmin sömürgeci siyasetinin değiştiği anlamına gelmemektedir. Yeni-sömürgecilik bu siyasetin sadece farklı bir evresini oluşturur ve onun bir parçasıdır. Öte yandan emperyalizmin yeni-sömürgeci yöntemlere baş vurmaya zorunda kalması, onun elinde doğrudan sömürgelerin olmadığı anlamına gelmediği gibi, bu şartlarda onun sömürgeleştirme güdüsü de ortadan kalkmamıştır.

Fakat emperyalizmin yeni-sömürgeci politikaya baş vurması ve hatta esas alması da, milli kurtuluş alevlerini söndürmedi ve söndüremezdi. Ezilen halklar bu politika ile birlikte, iç sınıf düşmanlarına karşı mücadeleyi esas olarak, mücadelenin ateşini onlar üstünde yoğunlaştırarak emperyalizme büyük darbeler vurdular ve vurmakta devam ediyorlar. Günümüzde siyasi bakımdan bağımsız olmakla birlikte, diğer bakımlardan bağımlı olan, yarı sömürgelerde yükselen anti-emperyalist demokratik devrimler bunu kanıtıyor.

Ayrıca yarı-sömürge ve yeni-sömürge kavramları arasında da, ne ekonomik ve ne de siyasi bakımdan esasta bir farklılık bulunmamaktadır. Bu yüzden yarı-sömürge ülkelere aynı zamanda, yeni-sömürge ülkeler demek de doğrudur.

Emperyalizmin sömürgecilik politikasında görülen bu yöntem değişikliğinin, Marksistlerle revizyonistler arasında farklı yorumlayışlara ve bu yorumlayışlardan çıkan farklı sonuçlara kaynaklık etmesi, meselenin daha iyi anlaşılmasını zorunlu kılmaktadır. Özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra, siyasi bağımsızlıklarına kavuşan ülkelerin sayısında artış görülmesi, meselesinin doğru kavranması, modern revizyonistlere karşı mücadelede büyük önem taşıyordu. Bu gün ise, aynı meselenin kavranışı «üç dünyacı» revizyonizme karşı mücadelede, aynı öneme sahiptir. Biraz yakından bakıldığında her iki akımın da, Leninist emperyalizm tahlilini çarpıtarak, emperyalizmin yeni-sömürgeci politikası önünde diz çökmekten yola çıktıklarını görmek pek zor değildir.

Her iki akım da, bunu, «yeryüzünde sömürgelerin kalmadığı» biçiminde yorumlamakta ve buradan hareketle, anti-emperyalist demokratik devrimlerin ve milli kurtuluş hareketlerinin gereksiz olduğu, karşı-devrimci sonucunu çıkarmaktadır. Marksistler ise, aynı meseleyi, sömürgecilik sisteminin büyük darbeler yiyerek parçalanmasına rağmen, ezilen halkların emperyalizme karşı görevlerinin henüz bitmediği; çünkü onun yeni-sömürgeci yöntemlerine karşı da mücadele etmek gerektiği biçiminde yorumlamaktadırlar. Bu yüzden birinci «kavrayış» tamamen karşı-devrimci bir mantığın ürünüdür ve ezilen halkların kurtuluş mücadelelerinin önündeki engellerden biridir. İkinci kavrayış ise, devrimci proleteryanın ezilen halkların mücadelesini yükselten ve destekleyen devrimci tutumla birleşmektedir.

Bu bakımdan sömürgecilik sisteminin çözülmesi meselesinin doğru ele alınışı tayin edici önem taşımakta, milli kurtuluş devrimleri karşısında Marksist-Leninistleri her türden anti-Marksist akımla ayıran temeli oluşturmaktadır.

TURK DEVLETİNİN KUZAY-KURDISTAN'I SÖMÜRGELEŞTİRMESİ

Daha önce Osmanlıların Alman emperyalizmiyle ittifak içerisinde girdiği savaştan yenik çıktığını, böylece imparatorluğun dağılmakla karşı karşıya kaldığını ve ülkenin emperyalistlerce sömürgeleştirilmek üzere paylaşıldığını anlatmıştık. Devamla, ülkenin sömürgeleştirilmesine karşılık, bir milli hareketin doğduğunu ve bu harekete milli ticaret burjuvazisinin üst kesiminin önderlik ettiğini, sonucunda da Genç Türk devletinin doğduğunu ve bu devletin Kürdistan'ı, emperyalistler tarafından ilhak edilmesini engelleyerek, kendisinin sömürgeleştirdiğini belirtmiştik. Şimdi ise, bu gelişmelere daha yakından bakmak gerekiyor...

Daha önceki açıklamalarımızdan anlaşılacağı üzere, Osmanlı Devleti bir Türk devleti değildi. Dolayısıyla, feodal toplumda ulus mefhumu olmadığı için, Osmanlı devletinin ulusal niteliğinden söz edilemez. Bu nedenle Osmanlı hakim sınıfları nazarında halklar, milliyetlerine göre değil; dinlerine, mezheplerine ve mensubu buldukları tarikatlar göre ayırma tabi tutulurdu. Onlara göre devlet sınırları içerisinde yaşayan bütün halklar padişahın «ümmetindendi». Başındaki padişahın bile Türk olduğunun bilincinde olmayan Osmanlı devleti, hangi milliyetten olursa olsun merkezi feodal sınıfların ortak çıkarlarına cevap veren bir devlettir. Feodal düzenin özelliklerinden kaynaklanan bu durum, Türklerin hakim sınıf olmamalarının sadece bir yanındır. Diğer yanı ise, 19. yy. da Batı kapitalizminin girişi sonucu, ticari kapitalizmin toplumda yeni bir güç olması ve ticareti elinde tutan Rum ve Ermeni burjuvazisinin ekonomiyi ellerinde tutarak topluma hakim olmasıyla, Türk hakim sınıflarının gelişmesini engellemesidir. 1850'lerde Marks, bu konuya ilişkin olarak şunları söylüyordu:

«Türkleri Türkiye'nin yönetici sınıfı olarak görmek güçtür. Çünkü Türkiye'de çeşitli toplumsal sınıflar arasındaki ilişkiler, çeşitli ırkların aralarındaki ilişkilerden daha az karışık değildir. Türk, şartlara ve bulunduğu yere göre; işçi, ekici, küçük çiftçi, esnaf, derebeylik (feodalite) düzeninin en alt ve en barbar döneminde bulunan feodal toprak sahibi, memur, ya da askerdir. Ama bütün bu toplumsal durumlarda, Türk imtiyazlı bir dinin ve milletin mensubudur; silah taşımak hakkına yalnız o sahiptir. En yüksek mevkideki Hristiyan en aşağı derecedeki bir müslümanla karşılaşıncaya ona boyun eğmek zorundadır... (Türkler) hayatını özellikle Hristiyan kapitalistler için çalışarak kazandığı halde, sözde üstünlüğüne ve müslüman olması dolayısıyla Hristiyanlara karşı giriştiği çeşitli aşırı davranışların gerçekten ceza görmeyişine bütün varlığı ile sarılmıştır. Herhangi bir hükümet darbesi söz konusu olunca, belli bir takım sömürgeleştirilmiş bölgelerin dışında, Avrupa Türkiye'si halkının çoğunluğunu teşkil eden bu kütleyi yoldan çıkarmak ya da pohpohlamak yoluyla kazanmak gerektiğini herkes bilir. (...)

«Musevilerle birlikte Rumlar limanlarda ve içerdeki şehirlerde ticaretle uğraşan halkın en önemli zümresini teşkil ederler.» (Türkiye Üzerine, s. 16-18)

Gerçekten de toplumsal hayatın çeşitli alanlarına hakim olanlar, de-

ğışık ulus ve milliyetlerden hakim sınıflardı. Deniz ticareti, Rum ve Musevi burjuvazinin, kara ticareti ile zanatçılık Ermeni burjuvazisinin denetimindeydi. Öte yandan kapitalizmin sürekli gelişmesi yüzünden, bu uluslardan burjuvazinin denetimi daha da pekişiyordu. Rum ve Ermeni burjuvazisinin bu gücü, Türkleri toplumsal hayatta sürekli geri plana itiyor, Türkler ise durumlarını korumak için direniyor, ulusal uyanışlara karşı «Osmanlı» ve «İslamcı» dünya görüşüne daha çok sarılıyordu. «Yeni Osmanlılar»ın konumu budur. Bunlar, kapitalist dünya görüşüne ve bu görüşün taşıyıcıları durumunda olan Rum, Ermeni, Musevi burjuvazisine karşı, feodal yapıya daha çok sarılıyorlardı. Çünkü ellerinde, sadece idari ve askeri yönüne hakim oldukları bir feodal devlet cihazı vardı ve, bunu kaybetmek istemiyorlardı.

Bu konumuyla Türk toplumu, dünya çapında darbeler yiyerek gerilemekte olan feodalizmin kampına yer alırken; Rum, Ermeni, Musevi ve Slav milliyetlerinden burjuvazi her geçen gün gelişip güçleniyor ve dolayısıyla yeniyi temsil ediyorlardı. Marks Türk hakimiyetinin gerici karakteri hakkında şunları söylüyor:

«Sözü edilen Türkiye tüccarları kimlerdir acaba? Şüphesiz Türkler değil. Göçebe devrini yaşadıkları sırada Türklerin bütün ticareti, kervanları talan etmekten ibaretti; bugün daha medeni hale geldikleri için en keyfi ve ağır vergileri koymaktadırlar. Büyük limanlarda yerleşmiş olan Rum'lar, Ermeni'ler, Slav'lar ve Batılılar bütün ticareti ellerinde tutmaktadırlar. Bunların Türk bey ve paşalarının kendilerine gösterdikleri kolaylıklardan ötürü hoşnutluk duymaları için sebep görmedikleri besbellidir. Türkler Avrupa'dan uzaklaştırılırsa, ticaret hayatı bozulmaz. Peki genel medeniyet ilerlemeleri bakımından durum ne olur? Bütün Avrupa Türkiye'sinde medeniyeti yayanlar kimlerdir? diye sormak isterim. Medeniyeti yayanlar Türkler değildir... Bütün şehirlerde ve bütün ticaret yerlerinde, ülkede gerçekleştirilmiş olan medeniyeti Rum ve Slav burjuvazisi getirmiştir. Halkın bu bölüğü etkisinin ve zenginliğinin gittikçe arttığını görmektedir. Türkler ise gittikçe daha fazla arka plana atılmaktadırlar. **Eğer ordu ve hükümet tekellerinde olmasaydı**, Türkler sahneden çekilmekte gecikmiyeceklerdi. Gelecekte bu tekelin devamının imkansız olduğu bellidir. Türklerin gücü ilerlemeye engel oldukları durumların dışında güçsüzlüğe dönüşecektir.» (Aynı Eseri, s. 38, abc)

Marks, burada, Osmanlı toplumunun iç çelişmeleri hakkında söylene-
bilecek şeyleri en özlü bir biçimde ifade etmektedir. Gerçekten de tarihte
bir çok azametli imparatorlukların yıkılışını getiren iç ve dış çelişmeler Os-
manlı imparatorluğunun yıkılışını da kaçınılmaz kılmaktadır.

Osmanlı hakimiyet alanları içerisindeki ulusların burjuvazisi milli uya-
nışları örgütlerken, Türk olan burjuvazi Sultanlığın yanında yer aldı. Dola-
yisiyle devlet üzerinde belli bir etkinliğe sahip olan Türk burjuvazisi, bu u-
lusal hareketlerin karşısında yer aldı. Türk toplumunda uluslaşmanın, ay-
rılıkçı değil, merkezîyetçi olması da bu yüzdendi. Bu niteliğinden dolayı,
Türk burjuvazisi, feodal Osmanlı devletinin gücünün yıpranmasından yana
değil, aksine onun güçlenmesinden yanaydı. Türk burjuvazisi, Osmanlı
devletini ele geçirerek, feodal sömürü alanlarını kapitalist sömürü alanları-
na dönüştürmek, başka ulusları bu temelde boyunduruk altında tutmaktan
yana idi. Bu yüzden Türk burjuvazisi, feodal sömüğü elden bırakmadan,
buraları kapitalist sömürü alanları haline getirmek için, Osmanlı devletini
bütünüyle ulusal bir örgütlenme içine almak ve devleti kendi hakimiyetine
yarar bir biçime sokmak için mücadele ediyordu.

1908 Jön Türk devrimi, gerçi tam bu temelde ortaya çıkmadı; ama so-
nuç itibariye devletin bu şekilde biçimlenmesine neden oldu. Yani bir an-
lamda Jön Türk devrimi, Osmanlı devletinin Türk olan burjuvazinin eline
geçmesi, feodal devletin Türkleştirilmesi hareketidir. Ancak gene de, Jön
Türk devrimi feodal mutlakîyetçi sınıflara vurduğu darbe yüzünden, Türk
toplumunu derinden etkileyecek olan burjuva demokratik hareketin baş-
langıcıdır. 1908 hareketi ve Osmanlı hakimiyeti altındaki milliyetlerin kurtu-
luş savaşları, günümüz Türkiye'sinin siyasi yaşamına etkide bulunması ve
dolayısıyla Türkiye - Kürdistan ilişkilerinin **şekillenmesi üzerinde** etkide bu-
lunması yüzünden iyi kavranması gereken olaylar toplamıdır. Bu nedenle,
özellikle 1908 hareketine daha yakından bakmak gerekiyor...

1900 yıllarına kadar, dünya ölçüsündeki kamlaşma kendisini, gericili-
ği temsil eden feodalizm ile demokrasiyi ve ilericiliği temsil eden kapita-
lizm arasındaki kamlaşmada gösteriyordu. Osmanlı devleti, dünya ölçüsün-
de başını Rus Çarlığı'nın çektiği feodalizm kampında yer alıyordu. 1814-
1815 yılları arasında cereyan eden Avrupa'daki ihtilalci ayaklanmalar üze-
rine, Avusturya-Macaristan, Prusya ve Rusya, Viyana'da feodal mutlakîyet-
çi güçlerin ittifakını sağladılar. Bu «kutsal üçlü ittifak»a Osmanlı Sultanlığı
da bir ferman yayınlayarak, burjuvaziyi, insanların eşitliğini savunmakla,
özgürlük ve adalet istemekle, tanrı ve sultanlarını tanımamakla ve «avam»

(halk) dilini kullanmakla suçlayarak; bu nedenlerle kimsenin bunlara inanmaması gerektiğini ilan ederek girdi. Bu sıralarda Osmanlı devletinin Avrupa'daki hakimiyet alanlarını oluşturan yerlerde de, bu genel durumdan etkilenerek ulusal hareketler hızlandı.

1830 - 1848 ihtilâlleri genel olarak dünya çapında ve özel olarak da, Osmanlı devletinde feodalizmi gerilettili. Tanzimat hareketi ve Kırım savaşından sonra süreklilik arzeden «yenilenme» hareketleri ortamı, kapitalizmin gelişmesi yönünde etkiledi. Bir yandan önü alınamıyan ulusal hareketler Osmanlı'yı Batı'da geriletirken, diğer yandan Asya kısmında kapitalizmin gelişmesi için elverişli bir ortam belirdi. Bu süreç içerisinde, elverişli ortamı fırsat bilen, yabancı kumpanyalar Türkiye ve Kürdistan'da faaliyetlerini hızlandırdılar. Öte yandan Türkiye ve Kürdistan'daki ulusal uyanışlarda güçlenmeye başladı. Kürdistan'daki ulusal uyanışlar, bir dizi köylü ayaklanmalarıyla kendini gösterirken, Türkiye'de merkezi nitelikli «Osmanlıyı ve İslamı kurtarma» şeklinde özetlenebilecek olan, «Yeni Osmanlıların» eylemleriyle dile geliyordu.

Bu dönemden başlayarak 19. yy.ın ikinci yarısına kadar sürdüğü kadarıyla, Türk ulusal uyanışı ve ulusal anlayışı, diğer ezilen milletlerde beliren aynı anlayışlarla bazı farklılıklar göstermekteydi. Örneğin, Yeni Osmanlılar, Jön Türkler ve Kemalist'lerdeki «vatan» anlayışı, kendisini Osmanlı hakimiyet alanlarının çerçevesinde gösterirken; Kürt, Ermeni, Arap vb. ulusların milli kurtuluşçularının «vatan» anlayışı ulusal pazarları kapsıyordu. (Bunların, başka ulusları ezme ve yayılma eğilimini içinde taşımadıklarını söylemek istemiyoruz!) Ayrıca, ezilen milletlerin ulusalçılığı ayrılıkçı, devlete darbe indirici ve ihtilalci idi; fakat Türk ulusalçılığı başından beri reformcu, devleti dönüştürerek güçlendirici bir özellik taşıyordu. (Osmanlı devletinin çözüldüğü şartlarda ortaya çıkan Kemalist hareket, esas olarak bu özelliği zaten taşıyamazdı.)

Bu özelliklerine rağmen, Türk ulusal uyanışının ürünü olan hareketler, feodal mutlakiyetçiliğe darbeler vurarak onu geriletliyordu. 1875 Anayasal hareketi böyle bir gelişmenin ürünüydü ve bu hareket, hem Osmanlı devleti içinde ve hem de dünya ölçüsünde demokratik cephenin bir başarısıydı. Bu hareketten önemli ölçüde etkilenen Rus Çarlığı'nın hareketi boğmak için savaş açması bu yüzdendi. Açılan savaşla yenilgiye uğratan Meşrutiyet hükümeti, anayasa ve meclis ortadan kaldırıldı ve bundan sonra, Rus Çarlığı ile anlaşma içerisinde olan, Abdulhamit'in koyu despotizmi hüküm sürmeye başladı.

Abdulhamit burjuvaziye karşı safları belirleyen adımlar atarak, feodalizmi yeniden ve daha güçlü bir biçimde örgütledi. Ulusal uyanışların da düşmanı olan Abdulhamit'in bu çabaları elbetteki, tarihin ileriye doğru akışını durduramayacaktı. Nitekim Abdulhamit istibdatına karşı mücadelede burjuvazi arasındaki saflaşmalar berraklaştı ve aynı zamanda feodalizm ile kapitalizm arasındaki çelişme daha da keskinleşti.

Bu şartlarda, Türk burjuvazisi hem pazarları kendine uygun bir biçimde örgütlemek ve hem de iktidarı, Rum ve Ermeni burjuvazisine karşı kullanmak için sabırsızlaşıyor; Rum ve Ermeni burjuvazisini aradan çıkararak, Batı'yla ilişkileri kendisi sürdürmek istiyordu. Fakat, feodal mutlakiyetçilik onlara devlet otoritesini istedikleri gibi kullanma imkanını vermiyordu; bunun için de iktidarın ele geçirilmesi gerekiyordu. Diğer taraftan emekçi halkın feodalizme karşı mücadelesi de yoğunlaşıyordu. Özellikle 1905 Rus devriminin etkisi ile, hem burjuva milliyetçi ulusal hareketler ve hem de işçilerin, köylülerin kendiliğinden gelme mücadeleleri, kısacası bir bütün olarak burjuva demokratik devrimin objektif ve subjektif şartları hızla olgunlaşıyordu.

Bütün bunlarla birlikte, 1905 yılında patlak veren Rus devrimi etkisini, bütün Asya'da olduğu gibi Osmanlı hakimiyet alanlarında da göstermekte gecikmedi. Gittikçe şiddetlenen köylü ayaklanmaları, ulusal hareketler önü alınmaz bir hale geldi. Bu arada, Potemkin zırhlısındaki ayaklanmanın verdiği korku, bunların verdiği korkuyla birleşince uykuları kaçıran Sultan, olaşanüstü önlemlere baş vurmaya zorunda kaldı. Geminin İstanbul'daki ihtilalcilere yardım edeceği veya boğazdan geçeceği korkusuyla orduyu alarma geçiren Sultan, gittikçe büyümekte olan devrim dalgasını önlemek için çırpınıyordu. Gerçekten de, Rusya'daki devrimci savaş hakkında çıkarılan ve büyük bir heyecanla kulaktan kulağa yayılan söylentiler, İstanbul gibi büyük şehirlerdeki dalgalanmalarla birleşince Sultan'ın korkusu yeterince anlaşılıyordu.

Bunun üzerine istibdat ordu içindeki faaliyetlerini arttırdı. «Demokrasinin girmesini önlemek (!)» için Kafkasya sınırında yoğun tertibat alındı. Rusya ile bütün sınırlar kapatıldı ve içte halk üzerindeki baskılar artırıldı. Bu sıralarda Türkiye, Kürdistan ve Makedonya'daki ayaklanmalar gittikçe boyutlanmıştı. (6) Özellikle bu dönemden sonra, Rus devriminin verdiği güçle, Kürdistan'da burjuva demokratik karakterli milli hareketler durmaksızın devam edegeldi.

Ote yandan Makedonya çete savaşlarının başladığı bir alan oldu. Bir

tarafından köylü ayaklanmaları, diğer taraftan Bulgar, Sırp, Yunan ve Türk milliyetçilerinin oluşturdukları çeteler hem kendi aralarında savaşıyor ve hem de feodal Osmanlı despotizmine karşı harekete geçiyorlardı. Bu arada işçi sınıfının bağımsız siyasi tavrı Bulgaristan'da canlı bir biçimde görüldü. Başını Bulgar komünistlerinin çektiği işçi sınıfı hareketi, özellikle demir yolları yapım işçilerinin örgütlenme ve harekete geçirilmesinde büyük başarılar kaydetti.

Ayaklanmalar öylesine müthiş bir yükseliş gösterdi ki, ordu da bu durumdan etkilendi ve öyle ki, ayaklanmaları bastırmaya gönderildiğinde, askerler komutanlarıyla birlikte isyancılara katılıyorlardı. Kısacası 1905 devrimine yoi açacak olan Rus halkının demokratik hareketi, Osmanlı siyasi hayatını bütün yönleriyle etkiledi. İşte bu ortamda, Jön Türkler iktidarı ele geçirdiler... Türk burjuva hareketi olan İttihat Terakki 1905'ten sonra ordu içinde hızla gelişti. Halk hareketlerinin alabildiğine geliştiği bu sıralarda, İttihat Terakki bu hareketlerin dışında olmasına rağmen, bu ayaklanmaların ordu üzerinde yaptığı etkiden yararlanarak iktidarı ele geçirdi. Böylece Meşrutiyet ilan edildi.

Bu devrim halkın gelişen mücadelesinin bir ürünüydü; ancak halkın, bu ürünü toplayacak siyasi bir örgütlenmeden yoksun olması yüzünden, iktidarı ele geçiren burjuvazi oldu. Burjuvazi devlet iktidarını parçalamayı ve feodalizmi tasfiye etmeyi amaçlamamıştı. Aksine halkın gelişen olarak ve demokrasi mücadelesinden, ulusların kurtuluş hareketlerinden korkan burjuvazi, tezelden feodal kurumları dönüştürerek güçlendirmeyi ve emperyalist kumpanyalarla, Ermeni ve Rum burjuvazisini aradan çıkarak ilişkileri geliştirmeyi amaçlamıştı.

-
- (6) Bu dönemde K. Kürdistan ile Kafkasya yoğun bir ekonomik ilişkiler ağının içerisindeydiler. Kürtler; Batum, Tiflis, Erivan gibi büyük şehirlere mevsimlik işçiler olarak gider, pazarlarından ihtiyaçlarını temin ederek dönerlerdi. K. Kürdistan'da üretilen malları buralarda pazarlayan karşılığında mamul eşya olarak geri dönen Kürtler, bu malları Ermenistan pazarlarında satarlardı. Yine tüccarlar, bu pazarlar arasında meta dolaşımını sağladıklarından büyük kazançlar elde ederlerdi. Sınırların kapanması halkın ve tüccarların büyük ekonomik baskılar altına girmelerine neden oldu. Bu yüzden yer yer isyanlar patlak verdi. Tüccarlar «Canverir» adlı bir örgütte toplanarak Erzu-

Ancak iktidarın feodal mutlakiyetçilikten burjuvazinin eline geçmesi; Osmanlı devletinin Türk devleti niteliğini alması, kapitalizmin gelişmesi önündeki engellerin bir ölçüde de olsa törpülenmesini, devrimci mücadelenin hızlanmasını, sınıf çelişkilerinin keskinleşmesini ve böylece, gelecekte halk yığınlarının harekete geçmesinin objektif zeminini yaratacaktır. Bu anlamda 1908 hareketi feodal isdibdattan koparılan bir taviz, halkın kazandığı bir «yarım zafer» bile olmayan bir mevzidir. Lenin şöyle diyor:

«Gerçi bu sadece bir yarım zaferdir, hatta o bile değildir. Çünkü Türkiye'nin İkinci Nikola'sı ünlü Türk anayasasını yürürlüğe koyma vaadiyle **şimdilik durumu kurtarmıştır**. Ne var ki bir devrimde böyle yarım zaferler eski rejimin vermek zorunda kaldığı, **bu gibi acele tavizler**, iç savaşın daha geniş halk yığınlarını harekete katan ve çok daha kesin, çok daha sert dalgalanmaların en sağlam teminatıdır.» (D.U.K. Hareketleri, s. 32, abç)

Feodal istibdatın verdiği tavizler burjuvazi tarafından hakimiyet aracı olarak kullanıldı. Burjuvazi emperyalistlere tanınan imtiyazlara dokunmadı, fakat Ermeni ve Rum burjuvazisinin yerine göz koyduğu için onlara tanınan imtiyazlara karşı çıktı. Bu şartlarda İngiliz ve Fransız kumpanyaları, ekonomik gücü elinde tutan Rum ve Ermeni burjuvazisiyle iş görmeyi daha uygun görüyor, fakat Türk burjuvazisini de «küstürmemeye» çalışıyorlardı.

Ama kompradorlaşan Türk burjuvazisi buna razı olmuyordu. Bu yüzden Alman emperyalizmiyle ilişkilerini daha da pekiştirerek, Yahudi burjuvazisini de yanına alarak iktidarını sağlamlaştırma yolunu tuttu. Bu kutuplaşma dünya çapındaki kutuplaşmanın devamı olarak kendini şöyle göstermekteydi: Bir tarafta yeniden paylaşım talep eden genç Alman emperyalizmi, diğer tarafta İngiliz, Fransız, Rus emperyalizmi ve bunların işbirlikçileri.

rumdaki ayaklanmaya önderlik ettiler. (1906) Erzurum'daki yöneticiler kovularak, halkın aylar süren bağımsızlığı sağlandı. Abdulhamit'in bazı tavizler vermesi ile isyan bastırıldı. Aynı yıl Sason, Mardin, Derişim ve Sivas illerinde de ayaklanmalar oldu. Jandarma ve polis karakolları basılarak işkenceciler linç edildi. Ve böylece sömürgeci yönetim felce uğratıldı. Siirt'teki ayaklamada Kürt halkı kararlılığını Abdulhamit'e gönderdiği şu telgrafta ortaya koydu: «Asker mi göndereceksin? Gönder dövüleceğiz!»

Daha devrimin ilk yıllarında halkların ve ulusların mücadelelerinde güçlü bir kabarışın baş göstermesi, emperyalistleri ürküttü. Arnavutluk, Kürdistan, Makedonya vb. halklar özgürlük için verdikleri mücadeleyle devrime şu veya bu oranda güç katmışlardı. Bu nedenle imparatorluk içerisindeki halklar ve işçi sınıfı, bir takım haklar elde etmeyi umuyorlardı. Fakat iktidarın Türk komprador burjuvazisinin denetimine geçmesi ile umduğunu bulamayan bu güçlerin mücadelesi yeni bir evreye sıçradı. İmparatorluk içinde işçi sınıfı genel greve gitti, ezilen uluslar kendi partilerini kurarak, ulusal hareketleri boyutlandırdılar. Gelişen bu mücadeleler, emperyalizmle birlikte İttihat Terakki iktidarına da yöneliyordu. Emperyalistler iktidarın bu mücadeleler karşısındaki tavrını gözlemliyor; Osmanlı hakimiyet alanları içerisindeki demokrasi cephesinin güçlenmesi için her türlü entrikalara baş vuruyorlardı. Zaten Genç Türkler proleteryanın ve ezilen halkların düşmanları olduklarını ve emperyalizmle geliştirmeye çalıştıkları işbirliğinin pekişmesinin yandaşları olduklarını, daha attıkları ilk adımda göstermişlerdi.

Lenin'in şu değerlendirmesi Jön Türk devriminin esas niteliğinin kavranmasına ışık tutuyor:

«...Genç Türkler ılımlı davranışlarından ötürü övülüyorlar; yani bu demektir ki, Türk devrimi güçsüz olduğu için, halk yığınlarını gerçekten bağımsız bir yönde harekete geçirmediği için, Osmanlı İmparatorluğunda başlamakta olan proleterya mücadelesine düşman olduğu için övülüyor. Ve bu arada Türkiye'nin yağması devam ediyor. Genç Türkler, Türk topraklarının yağmasını hâlâ mümkün kıldıkları için övülüyorlar. Bir yandan Genç Türkleri övüyorlar, bir yandan açık amacı **Türkiye'nin paylaşılması** (açL) olan bir siyaseti sürdürüyorlar.» (D.U.K. Hareketleri, s. 44)

Lenin'in, Sosyal-Demokrat Leipziger Volks Zeitung'dan aktardığı yorum da şöyle:

«1908 Ağustosunda Genç Türkler az görülür bir kolaylıkla, gü-rültüsüz patirtisiz, **siyasî reformu** gerçekleştirdiler. Bütün dünya onları, Rusya'nın korkunç sosyalistlerinin aksine, böylesine itibarlı bir «ılımlılık» gösterdikleri için övüp göklere çıkardı. Şimdi Ekim 1908'de **Türkiye'nin paylaşılmasına** değin bir dizi gelişme-ye tanık olmaktayız.» (Aynı Yerde, abc)

İktidarın burjuvazinin eline geçmesi ve bu burjuvazinin kompradorlaşarak giderek palazlanması, 1908 öncesi ve sonrasında, ulusal baskı-

nın gösterdiği farklılıkları da birlikte getirdi. 1908'den sonra, Türkçenin resmi dil olması, Türk olmanın imtiyazlı sayılması, ekonomik olanakların yalnız Türk olan burjuvaziye verilmesi, Türk burjuvazisinin kümelendiği merkezlerde ulaşım ve alt yapı yatırımlarının yapımının hızlandırılması, diğer ulusların dil, kültür ve geleneklerinin yasaklanması ve her şeyin «millileştirilmesi» adı altında Türk komprador burjuvazisine devredilmeye başlandığı bir dönem açıldı. Ulusal baskı bu dönemde en iğrenç biçimlere bürünerek katliamlar halini aldı.

Komprador burjuvazi Panislamizm ve Panturanizm safsatalarına sıkı sıkıya sarıldı, ki bunlar, Alman emperyalizminin yeni nüfus alanları bulma ihtiyacına karşılık düşen dünya görüşleriydi. Bu akımları kullanarak ırkçılığı ve taassubu körükleyen Türk komprador burjuvazisi, böylece islam dininden uluslar üzerinde sömürgeci hakimiyet sağlamaya veya var olan hakimiyetini pekiştirmeye çalışıyordu.

Jön Türkler bu devrim hazırlığı içersinde iken «devleti kurtarma» şiarına sarılmışlardı. Devleti kurtarma çabaları ne anlama geliyordu?

Her şeyden önce, sömürgeleşmekte olan bir yarı-sömürgeci batışını önlemek, bunun içinde; kendi gücüyle ayakta kalamıyacak hale gelen, kendisini yutmak isteyen güçlere tavizler vererek ayakta kalmaya çalışan bir devlete, kendi gücüyle ayakta kalabileceği bir yapı kazandırmak anlamına geliyordu. Ancak bunu başarmak için, ekonomik bir güç yaratmak ve bu gücü Türk olan burjuvazinin emrine vermek gerekiyordu. «Milli ticaret, milli bankacılık, milli tüccar, milli şirket vb.» şiarların anlamı buydu. Gerçekten de, bu şiarlar doğrultusunda yapılan reformlar sonunda Türk devletine dönüştürülen, Osmanlı devletine taze kan sağlayan 1908 devrimi, sömürgeleştirilmeye karşı direnmede atılan bir adım sayılmalıdır. Ancak bu çabalar istenileni vermekten uzaktı. Ne var ki Kemalist hareketin başarısının şartlarını yaratan bu devrim, kendisinin devamı olarak gerçekleşecek olan Kemalist devrime güç katacak anti-emperyalist güçleri mayalarnıştır.

Öte yandan «devleti kurtarma» çabaları, aynı zamanda Arnavut, Kürt, Ermeni, Arap vb. sömürge ve bağımlı ulusların mücadelesini bastırma anlamına geliyordu. Devleti kurtarma, feodal devletin hakimiyet alanlarının dönüştürülerek, burjuvazinin hakimiyet alanları haline getirilmesi, ayrılıkçı hareketlerin ve sınıf mücadelesinin Türkçülük ve İslamcılık şiarlarıyla köreltilmesi ve bastırılması anlamında idi. Toplumsal yapı bakımından «devletin kurtarılması», ezilen sömürge ve bağımlı ulusların feodal boyunduruğu yerine, kapitalizmin boyunduruğunu koymak anlamı taşıyordu.

Fakat bütün bunları yapabilmek için, burjuvazinin ekonomik olarak da ezilen uluslardan güçlü olması gerekiyordu. O halde palazlanmalıydı. Nitekim «İlimli» Genç Türkler içte feodalizm ve dışta Alman emperyalizmi ile kaynaşarak, burjuvaziye has olan bütün sömürü-vurgun, talan ve çapul yöntemlerini kulisnarak palazlanmaya çalıştı.

Burada Türk burjuvazisinin nasıl palazlandığına kısaca da olsa değinmek istiyoruz. Çünkü esas olarak Alman emperyalizminin işbirlikçisi olan Türk burjuvazisinin, bu çaba yüzünden almış olduğu tedbirler toplumun çehresini değiştirmelere uğratmıştır. Devlete hakim hale geldiği için, Alman emperyalizmi ile ittifak içerisinde 1. Dünya Savaşına katılacak olan Osmanlı devleti, savaştan müttelikleriyle birlikte yenik çıkarak dağılma süreci içine girerken, diğer yandan, Türkiye'nin sömürgeleştirilmesine karşı kendiliğinden patlak veren milli hareketin başına geçecek olan Kemalîst burjuvazi, Genç Türk devletinin kurulmasını sağlayacaktır. Emperyalizm ve feodalizm ile uzlaşmaya en yakın kesim olan, milli ticaret burjuvazisinin üst kesimi (Kemalîst burjuvazi)nin savaş içerisinde emperyalistlerle uzlaşma çabalarına paralel olarak, ülke içindeki komprador burjuvaziyle uzlaşacak ve daha sonra kendisi de aynı niteliği alarak onlarla birleşecektir. Özellikle 1923 İzmir İktisat Kongresi farklı komprador sınıfların uzlaşma-birleşmesinin açıkça görüldüğü bir kongredir.

Buradan çıkan sonuç, Türkiye'de Osmanlı imparatorluğunun yıkıntıları üzerinde kurulan diktatörlüğün; bu sınıfların (komprador burjuvazi ve toprak ağaları) damgasını taşıdığıdır. Böylece, Kuzey-Kürdistan'ı daha savaş içerisinde sömürgeleştirme çabalarına başlayan Kemalîst burjuvazi, sömürgeleştirme çabalarını sürdürmede, daha elverişli imkanlara sahip olmuştur. Bu çabalar sonucunda, Osmanlı devletinin sürdürdüğü sömürgeci ilişkileri devralacak olan Kemalîst diktatörlük, Kürdistan'ı kendi ekonomik ve siyasi şartlarına göre biçimlendirecektir.

Türk komprador burjuvazisi nasıl palazlandı:

1908'de iktidarı ele geçirerek sonraları kompradorlaşan burjuvazi, Alman emperyalizminin ve dolayısıyla kendi çıkarlarına uygun olarak, ülke içindeki çeşitli komprador kesimlerle ve feodal güçlerle birleşti. Daha önceleri ekonomik gücü elinde tutan Rum ve Ermeni burjuvazisini, devlet iktidarını kullanarak arka plana iten Türk burjuvazisi, artık ekonomik gücünde elinde tutmaya başladı. Feodal Osmanlı devletini kendine göre biçimlendiren burjuvazi; feodal güçlerle kaynaşmanın yanında, ırkçılığı körükliyerek savaş kışkırtıcılığı çabalarını da arttırdı. Trablusgarp, Balkan ve 1.

Dünya Savaşı, burjuvazinin Türk halkını şoven duygularla önemli ölçüde zehirlemesine hizmet etti.

Devlet sınırları içerisinde körüklenen şovenizm öylesine iğrençleşti ki, bir Ermeni veya bir Rum'u «Türklük adına» öldürerek mallarına el koymak «milli kahraman» olmaya yeterli idi. Fakat aynı şeyler kişisel çıkarlar için yapılmışsa, ancak o zaman cinayet sayılabilirdi! Bunlara bağlı olarak, savaş ekonomisi şartlarında, siyasi iktidarı savaş zenginleri yaratmada araç olarak kullanan Türk burjuvazisi, savaşın yarattığı kıtlıktan, fiyat artışlarından yalnızca Türk burjuvazisinin yararlanması için olmadık çabalar sarfediyor; karaborsacılık, vurgunculuk ve tefeciliği yalnızca Türk burjuvazisinin tekeli altına aldirmaya çalışıyordu.

Ekonomiyi tam tekel altına almak için, tedbir üstüne tedbirlere baş vuran burjuvazi, gümrük duvarlarını, imtiyaz ve kapütülasyonları kendi çıkarlarına göre gözden geçirdi. Arabistan, Kürdistan, Türkiye, Ermenistan gibi hâlâ devlet sınırları içinde olan ülkelerle, Kafkasya, Türkistan ve Orta Asya ülkelerine «Türkiye» adını veren komprador burjuvazi, «Türkiye Türklerindir» şiarıyla çok heyecanlanıyordu. Bu yüzden devlet sınırları içindeki ülkelerde, Türkçenin dışındaki diller yasaklandı; dükkan isimlerinin, reklamların, resmi ve özel iş yazışmalarının Türkçe olması zorunluluğu kondu. Pazarlar üzerinde denetimin pekiştirilmesi ve Türklerin yoğunluk olarak da hakimiyetini sağlamak için, Türk nüfusunun artması, diğer ulusların nüfuslarının azalması için çeşitli tedbirler alındı.

Kalifiye işçinin yetiştirilmesi, kadın ve çocuk emeğinden «yararlanmak» için kurslar açıldı. Demir yolları, fabrika ve atölyelerdeki personel değiştirilerek yerine Türkler alındı. Böyle yapmakla, burjuvazi, aynı zamanda başka ulusları ezmede Türk halkının desteğini almayı da hedefliyordu... Tarımda kapitalistleşme teşvik edildi. Büyük toprak sahiplerine kredi, tohumluk ve pazarlama imkanları sağlandı ve onlar askerlikten muaf tutuldular. Açılan «tarım savaşı» kampanyasıyla, feodal ağalarla ittifak ve bu ittifak içinde ağaların kapitalist üretim ilişkileri içine girmeleri hedeflendi.

Savaş şartları içerisinde, bu imkanları bol bol kullanan ağalar şirket, kooperatif ve dernekler kurarak köylüyü iliğine kadar sömürmüş ve böylece köylü için feodal çalışma şartları (angarya), kapitalizmin yarattığı zenginleşme hırsıyla çekilmez hale gelmiştir.

İlk defa sanayinin «millileştirilmesi» tedbirleri alındı. Fabrikada ve atölyelerde uğraşan sanayicilere her türlü kolaylık sağlandı; fakat Türk

olmayanlar bu kolaylıklardan yararlanamıyacaklardı. Öte yandan, esas «milli savaş» ticari alanda oldu. «Milli ticaret, milli tüccar» kampanyaları devlet sınırları içerisinde her köşede yürütüldü. Bu mücadele yine Türk ticaret burjuvazisi ile Rum ve Ermeni burjuvazisi arasında oldu, vs.

Bütün bunlarla, 1. Dünya Savaşı öncesine gelindiğinde komprador burjuvazi örgütlenerek kapitalist bir ekonomiye kumanda eder hale de gelmişti. Daha önce de belirttiğimiz gibi, bu burjuvazi Alman emperyalizminin doğrudan uzantısı durumundaydı ve onun çıkarları doğrultusunda hareket ediyordu. Osmanlılarda gelişen kapitalizm, geliştiği oranda burjuvaziyi de Alman emperyalizmiyle giderek bütünleştiriyordu. 1908 devrimiyle sömürgeleşme sürecinin yediği nispi darbeler, Osmanlıların sömürgeleşmeye doğru gidişini engelliyemedi.

Osmanlı imparatorluğunun Alman emperyalizmiyle geliştirdiği ekonomik, siyasi ilişkiler sonucunda, Osmanlılar ve onların hakimiyet alanları. Alman emperyalizminin nüfus bölgeleri haline geldi. Osmanlıların, içerisine düştüğü bu durum ve gerekse yukarıda değinilen şiddetli iç çelişmeler yüzünden güçsüz bir duruma düşmesi, onun, işgal ettiği ülkeleri elinde tutma çabalarını güçlendiriyordu. Zaten bunun için Alman emperyalizmi de destek sağlamakta ve onun sömürgeci faaliyetlerini bizzat desteklemekte idi. Bu destek Alman emperyalizminin rakiplerine karşı daha da güçlü olma ihtiyacına karşılık düşüyordu. Bu yüzden, 1. Dünya Savaşı arifesinde «...Alman ve Türk iktidar sahipleri emperyalist tabiatlarına (7) bağlı olarak, işgal altındaki toprakları zorla hakimiyetleri altında tutma arzularını saklamıyorlar»dı. Türkiye Üzerine, Stalin, Makalenin yazılış tarihi: 1917)

(7) Stalin burada, Osmanlı devletinin emperyalist olduğunu söylememekte, onun, Alman emperyalizmi ile olan **bağlarını** göz önüne alarak, yarı-sömürge yapısının emperyalist tabiatından bahsetmektedir. Nitekim, ezilen dünyanın kendi içinde milli meseleleri olduğu gerçeğinden hareket eden Stalin, milli baskıyı şu şekilde tanımlarken, aynı anlayıştan hareket ediyordu:

«Milli baskı nedir? Milli baskı, ezilen halkların **emperyalist çevreler** tarafından yağmalanması ve sömürülmesi sistemidir. Milli baskı boyundurak altındaki halk topluluklarının haklarını zorla kısıtlamak için, emperyalist çevrelerin aldıkları tedbirlerdir.» (MM, s. 22, abc)

Buna karşılık Osmanlı devleti, emperyalist dünya savaşında, Almanlarla birlikte yenik çıkınca, ellerindeki ülkeleri koruyamadığı gibi, dağılma süreci içine girdi. Çeşitli emperyalist devletler, Osmanlı imparatorluğunu bölüşmek üzere işgalci faaliyetlerini arttırdılar. Bir kukladan başka bir şey olmayan Osmanlı Sultanlığı, emperyalistlerin bu çabalarına karşı sessiz kaldığı gibi, onlara yardım etmek zorunda kalmıştı.

Osmanlıların, bu şartlarda, Kürdistan üzerindeki denetimi alabildiğine zayıfladığı için, Kürdistan'da bir iktidar boşluğu doğdu. Ama hemen akabinde Fransız ve İtalyan emperyalizmi Kürdistan'ı işgal ettiler. Bu şartlarda, 1905 Rus devriminin etkisiyle boyutlanan direniş hareketleri, Ekim devrimi ile şiddetlendi; daha önceleri Osmanlı hakimiyetini hedefliyen bu direnişler, artık direk olarak emperyalizmi hedeflemeye başladı.

Diğer yandan emperyalizm ile geliştirilen ilişkiler, 1. Dünya Savaşı öncesi ve esas olarak da sonrasında Türkiye'nin maruz kaldığı bir dizi parçalanma hareketlerinin de, gelişmesine etkide bulunduğu Türkiye halkının mücadelesinde milli kurtuluş hareketi biçiminde gelişmekte idi. Fakat Türkiye proleteryanının güçsüz olması, onun bu harekete önderlik etmesini mümkün kılmıyordu. Bu yüzden, yer yer kendiliğinden patlak veren, direnişleri örgütleyerek hegemonyası altına almayı başaracak olan Kemalist burjuvazi daha müsait şartlara sahipti.

Kendi sınıf çıkarlarını bütün ulusun çıkarlarıymış gibi göstererek, yükselmekte olan halk muhalefetini kuyruğuna takmayı başaran Kemalist burjuvazi, diğer yanda, çeşitli entrikalar çevirerek, o sırada emperyalistlere karşı baş kaldıran Kürdistan halkının mücadelesini de belli ölçülerde potasına alma başarısı gösterdi. Böylece milli kurtuluş hareketinin başarıya ulaşmasından daha da güçlenen Kemalist burjuvazi, sınıf karakterine uygun olarak, emperyalistlerle ilişkilerini geliştirmeye ve ülke içinde proleteryanın mücadelesine saldırmaya başladı. Yukarda da izah ettiğimiz gibi Kemalist burjuvazinin «vatan» anlayışı yalnız Türkiye'yi kapsamıyordu. Bu nedente, daha savaş içerisinde başka ulusların, özellikle de Kürt ulusunun topraklarına göz diken Kemalist burjuvazi, Osmanlı-Kürdistan ilişkilerini devralmak için çabalarını yoğunlaştırdı.

Fakat, özellikle Ekim devriminin ezilen halklar önüne açtığı yeni ufukta etkilenen ve Kemalist entrikaların farkına varan Kürdistan halkı da, geleceğini kendisi belirlemek için örgütlenmeye ve milli kurtuluşu sağlamaya çalışıyordu. 1921 Koçkiri ulusal hareketiyle başlayan ve 1940'lara kadar devam eden bir dizi ayaklanmalarla Kemalist burjuvazi hedeflendi.

Ama, eski burjuva demokratik hareketlerin bir devamı olarak ortaya çıkan ve **hepsi de** ulusal devlet kurmaya yönelik olan bu hareketler başarıya ulaşamadılar. Sonucta, ulusal hareketleri kıra kıra ilerliyen Türk sömürgecilerinin, **işgal ve yeniden işgal** eylemleriyle tam denetimleri sağlanmış oldu. (8)

Şimdi Kemalist burjuvazinin Kürdistan'ı sömürgeleştirmesine daha yakından bakabiliriz: Kemalist burjuvazi ayaklanan halkların mücadelelerini kısmen ve tamamen potasına almayı başardığında; emperyalizm tarafından ciddiye alınacak bir güç olarak görülmeye başlandı. Zaten uluslararası durumun özellikle ezilen halkların mücadelesini yükselttiği, bu yüzden emperyalizmin kimi yerlerde (bu arada Türkiye'de) direk sömürgeci hakimiyetini sürdürmesinin güçleştiği bu şartlarda, emperyalizmin diğer bağımlılık biçimlerine yönelmeye başlaması, İngiliz ve Fransız emperyalizminin Kemalist burjuvaziyle anlaşmasında etkili oluyordu.

Kemalist burjuvazi siyasi ve ekonomik bağımlılığa (kompradorlaşmaya) götüreceği olan bu durum yüzünden İngilizler, Ege bölgesinde bir kısım yerleri işgal eden Yunanlı'lardan desteklerini kestiler. Böylece son olarak Yunan saldırısını püskürtmekte daha da güçlenen Kemalist burjuvazi, emperyalist işgalcileri ülkeden kovarı, milli kurtuluş savaşı içerisinde ve esas olarak sonrasında işçilere, köylülere ve Kürdistan halkının sömürgeleştirilmesine yönelmekte bir araç olarak kullanacağı devletini kurmayı başardı. Osmanlı imparatorluğunun yıkıntılarını üzerinde doğan bu devlet, daha milli kurtuluş süreci içerisinde, Kürdistan'ın emperyalistler tarafından ilhak edilmesini engelliyen bir dizi eyleminin devamı olarak bu-

(8) Gerek Kuzey ve gerekse ülkemizin diğer parçalarındaki, ulusal hareketlerin **bütün yönleriyle** ayrıca incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü, bütünüyle yenilgiye uğratılan bu hareketler, günümüzde halkımızın milli demokratik devrimine karşı çıkmada «kötü» örnekler olarak ele alan ve bu örnekleri, ülkemizde milli esaret ve teslimiyet düşüncelerinin körüklenmesinde kullanan şoven ve sosyal-şoven mihrakların maskesinin düşürülmesi için gereklidir bu. Öte yandan, bu hareketleri bütün yönleriyle açığa çıkarmak, halkımızı önümüzdeki devrime hazırlamada da büyük önem taşımaktadır. Bununla kesin olarak gösterilecektir ki, bu hareketlerin yenilgiye uğratılmasında **esas ve belirleyici etken**, siyasi önderliklerinin sınıf nitelikleridir...

günkü, «Misaki Milli» sınırlarını, emperyalistlere Lozan'da kabul ettirdi. Bu kabul ettiriş, var olan elverişli koşullarda (uluslararası durum, emperyalistlerin çıkar çatışmaları, vb.) emperyalizme rağmen gerçekleştirilen ve geçici bir süre de olsa, onların çıkarlarına darbe vuran, bir ülkenin sömürgeleştirilmesinin, uluslararası planda «hukuki»leştirilmesi oldu. Kemalist burjuvazi yalnız bununla da kalmadı ve fakat, sömürgeleştirme eylemini daha sonraları da devam ettirmeye çalıştı. (9) Türk devletinin bu konumunu yeterince anlamak için, Dimitrof'un şu pasajını olduğu gibi buraya alıyoruz:

«Bundan başka, Çanakkale Boğazı, bugün artık eskiden Dünya savaşından önce olduğu gibi emperyalist büyük devletlerin kontrolü altında bulunan çürümüş Türk Sultanlığının elinde değil, Sovyetler Birliği'nin desteği ile Avrupa emperyalizminin vesayetinden kurtulan ve bugün bizzat Fransa ve İngiltere'nin Küçük Asya'da sahip olduğu sömürgeler (10) için bir tehdit oluşturan, aynı zamanda bu her iki emperyalist tarafından köleleştirilen Müslüman halklar için önemli bir dayanağı temsil eden «yeniden milli doğuş» Türkiye'sinin elindedir.» (Türkiye Üzerine, s. 73, abç, Makalenin yazılış tarihi: 1925)

Kemalist burjuvazinin K. Kürdistan'ı sömürgeleştirmek için emperyalistlere karşı direnmesi, ilk dönemlerde emperyalizmin çıkarlarına darbe vurdu, fakat daha sonraları emperyalizmin doğrudan uzantısı haline gelmesi ve onunla olan çelişmelerinin tali plana düşmesiyle, emperyalizmin çıkarlarına uyarlandı. Böylece küçük bir devlet olan Türk devletinin üstlenmeye çalıştığı sömürgeci ilişkiler, dünyanın paylaşılması olayında, emperyalist ekonominin örgütlenmesinin bir parçası haline geliyordu. Bu ilişki artık «dünya mali sermaye işlemleri zincirinin halkalarını meyda-

(9) Fakat, Kemalist Türkiye'nin emperyalistlerle rekabet etmede yeterince güçlü olmaması nedeniyle daha başka yerleri sömürgeleştirilemeye'den alınarak ilhak edildi. (Yıl: 1938)

di. Yalnız bugünkü Hatay şehri, Fransa'nın yarı-sömürgesi olan Suriye'den alınarak ilhak edildi. (Sene: 1938)

(10) İngiliz ve Fransız emperyalizminin Küçük Asya'da sahip olduğu sömürgelerinden Irak, Suriye ve Kürdistan (Güney ve Güney-Batı parçaları) kastedilmektedir.

na...» getiren, küçük devletlerin hafif bir yaygınlık gösteren sömürgeciliğinin bir parçası haline geliyordu...

Kuzey-Kürdistan'ın Lozan'la birlikte Misaki Milli sınırları içine alınmasıyla, Kemalist diktatörlüğün sömürgeciliği yeni iç ve dış şartlara göre biçimlendirmesi eylemi farklı düzeyde sürdü. Emperyalizm ve ülke içindeki gerici feodal-burjuva sınıf ve gruplarla ilişkilerini pekiştiren Kemalist diktatörlük, Kürdistan'da tam sömürgeci hakimiyetini sağlamak ve pekiştirmekle karşı karşıya kaldı. Çünkü Kürdistan'ın henüz, her karış toprağı ele geçirilememişti ve Kürdistan'da **sömürgeleştirmeye karşı koyan güçler** varlığını sürdürmekte idi...

Sömürgecilik, işgal eylemlerinin düzenli ordularla ülkenin her karış toprağının ele geçirilmesi ve tam denetimin kurulması için bir dizi olayları kapsar. Kapitalizmin ilk evrelerinde, zora dayanmadan sömürgeci ilişkiler kurmak mümkün değildi. Emperyalizmle birlikte zor, en sistemli hale geldi. askeri, idari ve siyasi yönleri bütünüyle olgunlaştı. Sömürgeciliğin önceki evresinde, henüz ticari çıkarlar ön planda olduğu için, ticareti kontrol altına almak için limanlar gibi stratejik yerlerin ele geçirilmesi yeterliydi. Fakat sömürgelerin pazarlarını ele geçirmek zorunlu olunca, bütün toprakların işgal edilerek ele geçirilmesi zorunlu hale geldi. Ancak toprakların işgal edilerek ele geçirilmesi sadece kısa süreli askeri operasyonları kapsamamakta ve fakat, uzun süreli askeri işgali gerçekleştirmek, sömürgeciliğe karşı direnen güçleri kırmak, yerel siyasi güçlerle uzlaşmalar sağlamak ve hepsinden önemlisi düzenli orduları harekete geçirmek gibi olayları kapsamaktadır. İşgalin uzun süreli olarak gerçekleşmesi, az çok güçlü bir ekonomik temel varlığını zorunlu kılmaktadır. İşgal, ancak işgalci güçlerin ekonomik ihtiyaçlarına cevap verdiği sürece bir anlam ifade edebilir. (11)

Sömürgecilikte işgal, önceleri askeri dayanak noktalarının kurulmasıyla başlar, sömürge toprakları üzerinde düzenli orduların kurulması ve

(11) Bazı çevreler, Türk hakim sınıflarının Kürdistan'ı işgal ederek, siyasi olarak ilhak ettiğini ve fakat ekonomik olarak güçsüz olduğu içinde ekonomik ilhakı Türk hakim sınıflarının değil, emperyalizmin yaptığını iddia etmektedirler. Bu iddianın mesnetsizliği açıkca ortadadır... Ekonomik temelden yoksun ilhak (!) ancak böylesi kafaların ürünü olabilir. Oysa Kürdistan'ın bu kadar uzun bir süre, sırf askeri amaçlarla işgal edilemeyeceği, Marksizmden biraz haberi olanlar için anlaşılır bir şeydir.

böylece idari denetimin sağlanmasıyla pekişir. Fakat halkın direnişinin kırılmadığı veya kesintiye uğruyarak, zaman zaman devam ettiği şartlarda, yeniden askeri operasyonlar gerekli olur. Bu askeri operasyonların esas amacı halkı silahsızlandırmak olduğu için, bunun sağlanması, ülke içerisinde muhbirler ağının kurulması, kitle katliamları gibi bir dizi eylemi gerektirir.

Sömürgeci Kemalist diktatörlük, Kürdistan'da tam denetimini kurmak üzere; oluşturduğu askeri dayanakları, düzenli ordularını harekete geçirerek, sömürgeleştirmeye karşı koyan güçlerin direnişini kırarak genişletti; öyleki, Kürdistan'ın her karış toprağına giren sömürgeci ordu, korkunc katliamlarla başardığı işgal hareketini uzun süreli kılmak için stratejik yerlere üsledi. Günümüze kadar devam eden bu oluşum içerisinde sömürgeciler, ülkemizdeki en geri ve gerici üretim ilişkilerinin temsilcisi olan sınıflarla, feodal toprak ağalarıyla, önceleri var olan ilişkilerini geliştirdiler ve onları Kürdistan içerisindeki sosyal dayanakları haline getirdiler. Bu güçlerle yaptıkları işbirliği ve kendi çabalarıyla, gönüllü «millislerden» ordular kurarak, 1940'lara kadar süren ulusal hareketleri bastırdıkları gibi, yoğun ve güçlü bir **muhbirler şebekesi** kurarak sömürgeci hakimiyetlerini kurdular ve pekiştirdiler. Ancak halkın **silahsızlanması** tam olarak sağlanamadığından, işgalci eylemlerini günümüze kadar, çeşitli askeri operasyonlar biçiminde sürdürmektedirler.

Kürdistan'ın işgal edilerek denetim altına alınması yetmiyordu. Bu ilhak ve işgalin **idari denetimle** pekişmesi gerekiyordu. Bunun için sömürgeci Kemalist burjuvazi, sömürge Kürdistan'da, **kendisine bağlı bir yönetim cihazı** örgütledi ve Kürdistan halkı bu yönetimin denetimine sokuldu. Türkiye'ye bağlı olan bu yönetim, bazen özel yasalarla ve bazende, genellikle Türkiye halkına da uygulanan yasa ve tedbirlerle halk üzerindeki denetimini pekiştirdi. Bu idari denetim aynı zamanda, halkımızın gerçek anlamda ki siyasi birliğini önlemek için, feodal bölünmelerden yararlanmaya, bunları kışkırtmaya ve halkı birbirinden tecrit etmek için olmadık tedbirlere baş vurmaya başladı.

Kürdistan'da idari denetimin pekiştirilmesi için bir yandan **eğitim, din ve mezhep** gibi kurumlar ile **feodal-aşiretçi güçler ve hainler** arasında kurulan **bağlardan** yararlanan sömürgeciler, diğer yandan zorbaca uyguladıkları **asimilasyon, kişiliksizleştirme ve yozlatırma** politikasıyla idari denetimi güçlendirmeye ve buna karşı konulmasını engellemeye çalışmıştır.

Kürt dili ve kültürü üzerinde uygulanmaya başlanan asimilasyon poli-

tikasıyla sömürgeciler, Kürdistan halkının **siyasi uyanışını** engellemek üzere, onu dil ve kültür birliğinden yoksun bırakmayı amaçladılar. Sömürgecilerin bu alanda sürdürdükleri çabalar, Kürdistan halkına bir çok şey kaybettirerek günümüze dek devam edegeldi. Bu yüzden Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısı üzerinde şekillenen Kürdistan kültürü, **sömürgeci ve yarı-feodal yapısıyla** hakim durumdadır. Fakat, hakim olmamakla birlikte içerisinde proleter yarıların hızla geliştiği, milli demokratik kültürde bulunmakta ve hızla gelişmektedir. Bu gelişme, Kürdistan halkının milli kurtuluş ve demokrasî mücadelesinin yükselmesine paralel olarak kendisini göstermektedir. Milli demokratik kültür aynı zamanda, milli demokratik devrimin gelişmesine de katkıda bulunduğundan, komünistlerin ve yurtseverlerin bu kültürü özellikle geliştirmeleri zorunludur. Mao Zedung eski ve yeni kültür hakkında şunları söylüyor:

«Her kültür, belli bir toplumun siyasetiyle ekonomisinin ideolojik planda yansımasıdır. Çin'de, emperyalizmin tam ya da kısmi siyasi ve ekonomik hakimiyetinin yansıması olan emperyalist bir kültür vardır. Bu kültür, sadece doğrudan doğruya emperyalistlerin idare ettikleri kültür kurumları tarafından değil, bunların haysız Çin'li dalkavukları tarafından da övülmektedir. İnsanları kul köle edici fikirleri içinde taşıyan her kültür bu kategoriye girer. Çin'de bir de yarı-feodal kültür vardır. Bu kültür, memleketteki yarı-feodal siyaset ile ekonominin yansımasıdır. Konfüçyus kültürünü, Konfüçyus dinine ait kitapların incelenmesini salık verenlerin, yeni kültür ve yeni fikirlere karşı çıkanların hepsi bu kültürün temsilcileridir. Emperyalist kültürle yarı-feodal kültür, yeni Çin kültürüne karşı çıkmak maksadıyla aralarında geçici bir ittifak kurmuş, birbirlerinden ayrılmaz yapışık kardeşlerdir. Bu gerici kültürler, emperyalistlerin ve feodal sınıfın emrindedir, mutlaka yıkılmalıdır. Bunlar yıkılmadıkça yeni bir kültür kurmak mümkün değildir.» (Yeni Demkorasi Üzerine, s. 151, 152, abc)

Kürdistan'da sömürgecilerin denetiminin sağlanmasıyla, üretici güçler önünde esas engeli oluşturanlar sömürgeciler ve yerli işbirlikçileridir. Bu nedenle kültürünün gelişmesi önündeki esas engel de, sömürgeci ve yarı-feodal kültürdür. Buna karşılık, sömürgeci ülkelerin yarı-sömürge yapılarından kaynaklanan ve fakat hakim olmayan emperyalist kültürün de etkisi vardır. Ve bu kültür, emperyalistlerin kendi işbirlikçisi olan sömürgeciler vasıtasıyla ülkemize taşındığı gibi, bu işbirliği yüzünden tanınan imti-

yazlarla da ÷lkemize sokulmaktadır. K÷rdistan'da niteliği ve taşıyıcıları kim olursa olsun, bu çeşitten k÷ltürün tek amacı halkımızın siyasi uyanışını engellemektir. Taşıdığı sömürgeci-feodal ve emperyalist nitelik yüzünden, bu k÷ltür gerici ve ancak milli demokratik devrimle yıkılabilir. Ve ancak böylece, K÷rdistan'da yeni k÷ltürün hakimiyeti sağlanabilir ki, bu k÷ltür, geniş halk kitlelerinin malı olan ve işçi sınıfı tarafından yönetilen anti-sömürgeci, anti-feodal ve anti-emperyalist k÷ltürdür.

«Yeni k÷ltüre gelince; bu k÷ltür yeni siyaset ile yeni ekonominin ideolojik planda yansımasıdır. Ve bu k÷ltür, yeni siyaset ile yeni ekonominin emrindedir. (...) Yeni-demokratik k÷ltür, geniş kitlelerin anti-emperyalist ve anti-feodal k÷ltürüdür; bugünkü Japonya'ya Karşı Birleşik Cephenin k÷ltürüdür. Onun için bu k÷ltür ancak işçi sınıfının k÷ltürü ve ideolojisi, yani komünizm ideolojisi tarafından yönetilebilir.» (age s. 152-158)

K÷rdistan'daki milli demokratik k÷ltür, yalnız halkın ve ulusun bağımsızlığının ve vakarının sağlanmasında ve yükseltilmesinde değil, aynı zamanda işçi sınıfının, nihai amacı olan sınıfsız topluma geçişinde de önemli bir rol oynar. Bütün bunlardan dolayı anti-sömürgeci mücadelenin, bu gün hakim olan gerici ve köleleştirici k÷ltür kombinezonuna karşı verilmesi gereken mücadeleyle birleştirilmesi gerekir. Zaten sömürgeciliğin diğer baskı biçimleriyle çok yakın bir ilişki içerisinde uygulanan asimilasyon, sömürgeci politikanın ayrılmaz bir ögesidir. Ve her ikisine karşı verilmesi gereken mücadele birbirinden ayrı değildir.

K÷rdistan'ın Kemalist bujuvazi tarafından ilhak edilmesi, idari denetimin sağlanmasıyla, siyasi olarak köleleştirilmesi ve bunlara bağılı olarak, milli esaret ve teslimiyet düşüncelerinin yaygınlaştırılması ve hakim kılması amacıyla uygulanan asimilasyon, sömürgecilerin K÷rdistan ekonomisini kendi ekonomik ve siyasi yapılarına göre biçimlendirmesiyle pekişti ve bütün bunlar bir üst düzeyde uygulanmaya başlandı. K÷rdistan pazarının sömürgeci pazarlara bağlanması, ülkenin ucuz iş gücü deposu ve meta sürüm alanı olarak kullanılması, yer altı ve yer üstü zenginliklerinin talan edilmesi gibi, ekonomik değer sağlayan oluşumlar, sömürgecilerin K÷rdistan'ı sömürgeleştirme eylemlerinin nedenlerini ortaya koymaktadır.

Öte yandan sömürgeciler, bu ihtiyaçlarını karşılamalarının yanı sıra, emperyalistlerle bağımlılık ilişkileri içerisinde olduklarından, emperyalistlere çeşitli imtiyazlar tanımak ve onların ÷lkemize yapmakta oldukları sermaye ihracında bir araç rolü oynamak zorunda bırakılmışlardır. Bunlar ÷l-

kemizde emperyalist sömürü mekanizmasının nasıl işlediğini, bu sömürgeci küçük devletlerin ülkemizi parçalanmış bir sömürge olarak nasıl ellerinde tutabildiklerini ortaya koymaktadır. Emperyalistler ve sosyal emperyalistler, bu küçük devletleri sömürgeci faaliyetlerinde bizzat ve bir takım imtiyazlar karşılığında desteklemektedirler. Bu açıdan sömürgecilerin emperyalistlerle olan canlı bağları göz önüne alınarak ve zaten anti-sömürgeci mücadelenin anti-emperyalist ve sosyal emperyalist mücadeleden ayrılamıyacağı gerçeğinden hareket edilerek, anti-sömürgeci ve anti-feodal mücadele programına bağlı olarak, anti-emperyalist ve sosyal emperyalist mücadele programının oluşturulması, devrimciler ve yurtseverlerin önündeki acil görevdir.

Kürdistan'ın sömürge statüde elde tutulması, sömürgeci ülkelerin komprador ve feodal ekonomilerinin palazlanması, sömürgecilerin efendi değiştirmesi veya birden fazla emperyalist devletle kurdukları ekonomik, siyasi ve askeri ilişkiler yüzünden biçimlenerek günümüze kadar devam etti. Sömürgeci ülkelerde olan bu nicel değişiklikler, Kürdistan'daki sömürgeciliği nicel değişikliklere uğratarak şekillendirdi. (Örneğin, 1950'lere kadar İngiliz, Fransız ve Alman emperyalistleriyle olan bağlarının yerini esas olarak bu tarihlerden sonra, dünya jandarmalığı rolünü üstlenen ABD emperyalizmiyle geliştirilen ilişkilere bırakmasının sömürgecilik açısından doğurduğu nicel biçimleniş böyledir. Ayrıca sömürgeci devlet cihazının, anti-demokratik gerici diktatörlükten çıkararak faşist bir biçim almasının doğurduğu farklılıklar gene böyledir.) (12)

Kürdistan'ın parçalanmış bir sömürge olarak, Türk sömürgecilerinin (ve diğerlerinin) denetimi altında olması meselesini daha da açıklığa kavuşturmak için, küçük devletlerin sömürgeciliğinin göstermiş olduğu bir özelliğe daha değinmek gerekiyor ki o da şudur:

(12) Burada Osmanlılardan devralınan sömürgeci ilişkilerin Kemalist burjuvazi tarafından nasıl üstlenildiğini ele aldık. Ancak anti-sömürgeci mücadelenin başarısı, sömürgeciliğin bütün yönlerinin yalnız bu kadarıyla değil, sömürgeciliğin bütün yönlerinin (örneğin: asimilasyon ve yarattığı somut etkiler) derinliğine incelenerek, bunlara karşı somut siyasetlerin tespit edilmesi ve hayata geçirilmesi şartına bağlıdır. Bunun için, Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısının tespiti, tarihinin Marksist yorumlayışı ve sömürgeci baskının çeşitli yönlerinin ve uğradığı biçimlenişler gibi meseleleri ayrıca sunacağız.

Küçük devletlerin, sömürgeci faaliyetlerini sürdürmesi, emperyalist devletlerle olan bağları yüzünden mümkün olabilmektedir. Emperyalist devletler, küçük devletlerin sömürgeci faaliyetlerini desteklerken veya sürdürdükleri sömürgeciliği himayelerindeki bir küçük devlete devrederken yüksek kârlarını düşünmektedirler. Böylece çeşitli imtiyazlar (ticari avantajlar, sermaye ihraç kolaylıkları, vb.) ele geçirme ve rakiplerine karşı daha güçlü olma ihtiyaçlarını karşılıyan emperyalist devletler, küçük ülkelerin sömürgelerinden gelen sömürünün aslan payını alabilmektedirler. Himayesindeki küçük devletlerin, kendisiyle olan bağlarının gücü ölçüsünde (bir başka deyişle: siyasi, ekonomik ve askeri bağımlılığın yerleşme derecesine göre) çoğu zaman ve yerde bu böyledir. (Somut incelememiz olduğu kadarıyla bunun, Kürdistan için de böyle olduğunu kabul etmek gerekir.)

Fakat bu durum, o küçük ülke devletlerinin sömürgeci olmadığı veya böyledir diye olamayacağı anlamına gelmemektedir. Çünkü bir bütün olarak sömürgecilik ekonomik, siyasi, askeri, kültürel vb. ilhak edilmişliği kapsamaktadır. Sömürgeciliğin bütün bu yönleri, sömürgeci devletler açısından ancak ekonomik ihtiyaçlarına cevap verdiği sürece bir anlam ifade edebilir. Buna karşılık sömürgelerden gelen sömürünün aslan payını, kendi devlet yapısı yüzünden alamayan küçük devletler, alabildikleri kadarıyla ekonomik ihtiyaçlarını tatmin etmektedirler ve bu da onların sömürgeci olduklarını göstermek için yeterlidir.

Bunu kanıtlamak için sadece şu örneği vermek yeterlidir. 1. Emperyalist dünya savaşı incelenirken Rusya'nın durumuna değinen SBKP (B) Tarihi şöyle demektedir:

«Rusya'nın İtilaf devletlerine **bağlı** olması, emperyalist savaşa İngiltere ve Fransa'nın yanında girmesi bir raslantı değildi. 1914'ten önce, Rusya'nın en önemli sanayi işletmeleri, başta Fransa, İngiltere, Belçika, yani İtilaf ülkeleri olmak üzere, yabancı sermayenin elindeydi. Rusya'nın en önemli metalurji fabrikaları Fransız kapitalistlerinin elinde bulunuyordu. Genellikle, metalurjinin hemen hemen **dörtte üçü (yüzde 72'si)** yabancı sermayeye bağlıydı. Kömür işletmesinde ... durum aynıydı. Petrol üretiminin yarısına yakın kısmı İngiliz, Fransız sermayesinin elindeydi. Rusya sanayisinden sağlanan kârların **aslan payı** yabancı bankalara, daha çok da İngiliz ve Fransız bankalarına akıyordu. Bütün bunlar ve üstelik Çarın Fransa'dan ve İngiltere'den almış oldu-

ğu milyarlarca borç para, Çarlığı İngiliz-Fransız emperyalizmine bağımlılaştırmış, Rusya'yı bu ülkelerin bir haraç alanı, yarı-sömürgesi (13) haline getirmiştir.» (s. 203, Bilim ve Sosyalizm Y. abc)

Sayılan nedenlerden ötürü, emperyalist ülkelerin bir yarı-sömürgesi haline gelen Çarlık Rusya'sında sanayiden sağlanan kârın «aslan payı» emperyalist devletlere gittiği gibi, bunun bir devamı olarak sömürge-lerden gelen sömürünün «aslan payı» da emperyalist devletlerin cebine akıyordu. Çünkü, Rusya sanayisinin zincirleri, ucuz işgücü deposu, me-ta sürüm ve sermaye ihraç alanları olarak kullanılan sömürgelerine ka-dar uzanmaktaydı... Peki, bu şartlarda Rusya sömürgeci bir ülke olmak-tan çıktı mı? Elbette hayır; ne SBKP Tarihinde ve ne de Lenin ve Sta-lin'in yazılarında, bu soruya olumlu cevap bulunamaz.

Yalnız bu örnek göstermektedir ki, sömürgelerdeki sömürünün aslan payının emperyalist devletlere gitmesi durumu, bir yarı-sömürge ülkeyi sömürgeci olmaktan çıkarmıyor. Rusya'nın o günkü durumda sö-mürgeci kalabilmesinin nedenini gene şöyle izah edebiliriz: Rusya, içinde taşıdığı geri unsurlar nedeniyle emperyalist devletlerle geliştirmek zorunda kaldığı ilişkiler sonucunda onların yarı-sömürgesi durumuna geldi. İtilaf devletleri bu ilişkiler yüzünden, bir yandan Rusya ve hakimiyet alanlarını sömürürken, diğer yandan rakiplerine karşı daha güçlü olmak için Rus-ya'yı ve sahip olduğu sömürgeleri (bağımlı ülkeleri de) savunmuş; bir di-ğer deyişle, Rusya'nın sömürgeci faaliyetlerini desteklemiştir. Nitekim İti-laf Devletleri rakiplerine karşı hazırlandıkları savaşta Rusya'yı yanlarına aldıkları gibi, Rusya'nın sömürgeci özelliklerini, yeni hakimiyet alanları-nın ele geçirilmesinde kullanmışlardır. (14)

-
- (13) Rusya'nın yarı-sömürge haline gelmesi, yeni tipte bir emperyalist ül-ke olmasının içinde taşıdığı geri unsurlar nedeniyledir. Lenin, Rus emperyalizmi hakkında şunları söylerken bunu ifade ediyordu: «Rusya'da yeni tipte bir kapitalist emperyalizm İran, Mançurya ve Moğolistan'a karşı güdülen Çarlık politikasında kendini açıkça orta-ya koymuştur; ama genellikle Rus emperyalizminde **egemen olan un-sur**, militarizm ve feodalizmdir.» (Sosyalizm ve Savaş, s. 19, abc)
- (14) Küçük devletlerin sömürgeciliğini anlattığımız bölüme, bu örneği de ekliyebiliriz. «Yarı-sömürgelerin sömürgesi olmaz» diyenlerin çürük mantığı bu örnekle bir kez daha açığa çıkıyor. Yineliyim ki, onların

PARÇALANMIŞ BİR SÖMÜRGE OLARAK KÜRDİSTAN

Buraya kadar emperyalizm ve emperyalizmin sömürgecilik politikasını, hemen bütün yönleriyle ele aldığımız gibi, çıkan sonuçları Kürdistan'ın toplumsal yapısını tespit etmek için kullandık. Ne var ki, anlatılanlar esas olarak Kuzey-Kürdistan parçası ile ilgiliydi. Esasen emperyalizm çağında küçük ülkelerin sömürgeciliği meselesi ile ilgili olarak anlatılanlar, Kürdistan'ın diğer parçaları içinde geçerlidir (zaten bu meseleyi ele alırken genel olarak Kürdistan'ı ele almıştık.) Fakat, Kürdistan'ın bütün parçalarının sömürgeleştirilmesi aynı olaylar sonucunda değil, farklı olayların gelişmesi sonucunda olmuştur. Bu nedenle, hem burada emperyalizmin sömürge politikasının bir özelliği olan, ülkelerin parçalanarak sömürgeleştirilmesi meselesini ve hem de, Kürdistan'ın diğer parçalarının sömürgeleştirilmesindeki biçimsel farklılıklara da değinmek gerekiyor.

Ancak hemen belirtelim ki, bu parçalar arasında; toplumsal yapı bakımından bir farklılık olmadığı gibi, sosyo-ekonomik yapı bakımından da, nitel bir farklılık yoktur. Sosyo-ekonomik yapı bakımından nitel farklılıklar yoktur derken, aynı zamanda, anlatılmak istenen, bu parçaların aynı yapı bakımından göstermiş olduğu *nicel* farklılıkların var olmasıdır. Fakat, bu farklılıklar tamamen, kapitalizmin bölgelere göre eşitsiz gelişmesi ve sömürgeci devletlerin, kendi yapıları, bağlı oldukları farklı emperyalist devletler vb. yüzündendir. Konumuzla direk olarak ilgili olmadığı için geçiyoruz...

Ülkelerin parçalanarak sömürgeleştirilmesi, sömürgeciliğin eski evrelerinde görülebilen bir durum olmakla birlikte, emperyalizm döneminde, kapitalizmin eşit olmayan gelişme yasasının etkisiyle sistemli bir hale gelmiştir. Sömürgeleştirme faaliyetlerinin hızlı bir yükseliş gösterdiği ve dünyanın büyük kuvvetler arasında paylaşılması durumu emperyalizm döneminde oldu. Bu dönemde el atılmadık toprak parçası kalmadığından, mali sermayenin ve tekellerin, dünya ekonomisini örgütleyen güçler arasında farkları sürekli çoğaltması yüzünden, dünyanın yeniden paylaşılması için savaşlar kaçınılmaz olmaktadır. Paylaşım savaşlarında, dünya-

anlamadıkları şey Lenin'in emperyalizm tahlili ve dolayısıyla, emperyalizmin sömürge politikasının göstermiş olduğu çok yönlü özelliklerin, bu kesitidir.

nın yeniden paylaşılması «sermayeye ve güce oranla» emperyalist devletlerin nüfus alanlarının belirlenmesiyle olmaktadır. Çeşitli emperyalist devletlerin nüfus alanlarının böylece belirlenmesi, bazı ülkelerin parçalanarak sömürgeleştirilmesini (veya bağımlılaştırılmasını) getirmektedir. Bu yüzden parçalanmış ülkeler farklı güçlerin hakimiyet alanlarını oluşturmaktadır.

Bununla birlikte parçalanarak sömürgeleştirilen ülkelerin, parçalandıkları tarihsel dönemdeki iç ve dış siyasi-ekonomik şartları, parçalayan güçlerin şartları ve parçalanmaya karşı koyan güçlerin durumlarının sömürgeci güçlerin yapılarını ve eylemlerini etkilemesi gibi durumlarda, parçalanarak sömürgeleştirme üzerinde rol oynar. Bunun için eğer bir ülkenin parçalanmasıyla sömürgeleştirilmesi arasında **canlı ve sıkı bir bağ** varsa; ayrı ayrı ülkelerden ve uluslardan bahsetmek yerine, o ülkenin ve ulusun bütününe bir sömürge ülke ve ulus olarak almak gerekir. Parçalanarak sömürgeleştirilen ülkelerin bir örneğini, üç emperyalist devlet tarafından sömürgeleştirilen Somali vermekteydi; bir diğer örneğini ise Kürdistan veriyor.

Öte yandan, parçalanarak sömürgeleştirme veya bağımlılaştırma meselesinin «tarihi haksızlıklar» olarak gösterilmesi doğru değildir. «Tarihi haksızlıklar» tarihin eski devirlerinde kalmış, canlılığını yitiren ve dolayısıyla telafisi mümkün olmayan olaylar olduğu için, (üretici güçlerin gelişmesi açısından bir anlam ifade etmediği için) söz konusu olmazlar. Örneğin, Türklerin Ermeni ulusunu katliamlarla yok etmesi bir tarihi haksızlıktır. Bu yüzden, devrimciler açısından programlaştırılarak söz konusu edilmesi gerekli değildir. Ama, sosyal-şovenizmden nasibini almak istemeyen her devrimcinin, bu meseleyi «kendi» burjuvazisini teşhir etmede kullanması gerekli olduğu gibi, bu ülkedeki devrimci mücadele açısından da zorunlu bir şeydir.

Bazı sosyal-şoven çılgınlıkların aksine, Kürdistan'da olan ilk siyasi parçalanma (1639-Osmanlı-İran despotizmi arasında) ile ülkenin ikiye bölünmesi bir «tarihi haksızlık» olmadığı gibi, daha sonraları gerçekleştirilen parçalanma da bir «tarihi haksızlık» değildir. Çünkü, Kürdistan'ın ilk parçalanışı ile sömürgeleştirilmesi arasında **canlı bir bağ** olduğu gibi, sonraki parçalanışı da aynı özelliktedir. Feodal dönemde meydana gelen ilk parçalanma üretici güçlerin gelişmesi önünde büyük bir engel oluşturmakta idi. (Bkz. Feodal sömürgeciliğin anlatıldığı bölüm)

Kürdistan ikinci kez parçalanırken (1924, Lozan anlaşması) dört

«ayrı ülke» haline; İran, Türk, sömürgecileri ve İngiliz, Fransız emperyalistleri tarafından getirildi. Daha sonraları İngiliz ve Fransız emperyalistleri sürdürdükleri sömürgeci ilişkileri, kurulan Irak ve Suriye devletlerine devrettiler. Böylece Kürdistan'ın bu parçalarını sözü geçen ülkeler sömürgeleştirdi. Bu sıralarda, önceleri İngiliz ve Fransız emperyalizmine karşı, sonraları Irak ve Suriye sömürgecilerine karşı verilen millî kurtuluş hareketleri yenilgiye uğratarak sömürgecilik gerçekleştirildi. Bu parçalarda Irak ve Suriye devletlerinin tam denetiminin sağlanmasında, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin rolü büyük oldu. Onlar, sözü geçen devletlerin sömürgeci faaliyetlerini bizzat desteklediler.

Burada Türk, İran ve Suriye, Irak sömürgeciliğinin gerçekleştirilmesindeki bazı farklılıklara da değinilm.

Daha önceki açıklamalarımızdan anlaşılacağı üzere, Kemalist burjuvazinin Osmanlı İmparatorluğunun yıkıntıları üzerinde kurduğu Türk devleti, Osmanlıların sürdürdüğü sömürgeci ilişkileri, emperyalizmin onayı ve desteği olmamasına rağmen devralarak sömürgeleştirmeyi gerçekleştirdi. Kemalist burjuvazinin bu eylemi geçici bir süre de olsa emperyalizmin çıkarlarına darbe vurdu. Fakat, sonraları Kemalist burjuvazinin emperyalizmin doğrudan uzantısı haline gelmesi üzerine bu ilişkiler emperyalizmin çıkarlarına uyarlandı.

Irak ve Suriye'nin ise, Kürdistan'ı sömürgeleştirmeleri, emperyalizmin çıkarlarına rağmen olmayıp, bizzat onların onayı ve desteği ile oldu. Bu neden böyledir?

İngiliz ve Fransız emperyalistleri, bu bölgede yükselmekte olan millî kurtuluş hareketleri yüzünden denetimini sürdüremez olmuştu. Gerek Kürdistan'ın bu parçalarında ve gerekse Irak ve Suriye'deki halk muhalefeti güçlü bir biçimde sürüyordu. Emperyalist sömürgeciliğe karşı yürütülen bu halk muhalefeti, emperyalistleri yeni-sömürgeci yöntemlere başvurmak zorunda bıraktı. Böylece Irak ve Suriye'de anlaştıkları ve işbirlikçileri haline getirdikleri sınıflara devletlerini kurma izni vererek, sömürülerini diğer bağımlılık biçimleriyle sürdürmeye başladılar. Bu arada Kürdistan'daki sömürgeci ilişkileri de, sözü geçen devletlere devreden emperyalist devletler, onlara denetimlerini sağlamada destek oldular ve böylece Kürdistan'ın bu parçalarını da sömürme imkanını sağladılar. (14)

(14) Bazı çevreler Lozan'da gerçekleşen parçalanma ile, Irak ve Suriye parçalarının toplumsal yapısını doğru olarak sömürge statüsünde

Öte yandan İran sömürgecilerinin durumu da farklılık göstermektedir. Gerçi onlarda feodal dönemden sürdürdükleri sömürgeci ilişkileri emperyalist dönemde de sürdürmeyi başardılar. Ama bu emperyalizmin çıkarlarına karşın bir sürdürüş değildi. Emperyalizm dönemine gelindiğinde İran, İngiliz nüfuz bölgesini oluşturuyordu. İngilizler, İranlıların, Kürdistan'ın bir parçasını sömürge olarak ellerinde tutmalarını destekliyordu. Özellikle İran despotizmine karşı milli kurtuluş hareketini güçlü bir biçimde yükselten Simko isyanının bastırılmasında İran'a destek olan İngiliz emperyalistleri, böylece İran'ın Kürdistan'daki hakimiyetini sağladı.

Buraya kadar anlatılanlarla, Kürdistan'ı parçalanarak sömürgeleştirilmiş bir ülke olarak tespit etmiş bulunuyoruz. Kürdistan'ın parçalanarak sömürgeleştirilmesi ülkemizdeki üretici güçlerin gelişmesi önünde esas engeli oluşturmaktadır. Bu yüzden, sömürge tespiti üzerinde yükseltilmesi gereken milli demokratik devrim, Kürdistan'ın bu yapısını ortadan kaldırmak ve yerine yeni Kürdistan'ı kurmak biçiminde formüle edebileceğimiz görevleri içermektedir. Fakat meselenin daha iyi anlaşılması için, milli meselenin ve Kürdistan proleteryaasının uluslararası proleterya ile dünya devrimi merkezinde birleşmek için, bağımsız örgütlenmesi gerektiğinin tarihi köklerini ve bu günkü temelini ortaya koymak gerekmektedir.

(DEVAM EDECEK)

değerlendirmektedirler. Fakat emperyalist devletlerin, sürdürdükleri sömürgeci ilişkileri sözü edilen devletlere devredince, aynı çevreler Kürdistan'ın bu parçalarını da, nasıl oluyorsa (!) «bağımlı ulus» statüsüne «terfi» ettiriyorlar!!

Kamboçya ve Vietnam Halkları, İki Süper Devletin ve Çin'in, Emperyalist Kıplolarını Alt Edecektir !

**SOVYET SOSYAL EMPERYALİSTLERİNİN UŞAĞI VİETNAM
REVİZYONİSTLERİNİN KAMBOÇYA'YI İŞGALİNİ; ABD'NİN
ONAYIYLA ÇİN GERİCİLERİNİN VİETNAM'I İSTİLASINI
NEFRETLE KINIYORUZ!**

İki süper devletin başını çektiği, iki emperyalist blok arasında dünyaya hakim olma mücadelesinin yol açtığı çatışma, gittikçe boyutlanarak sürüyor. Bu çatışma en son Güney Doğu Asya'da karşılıklı işgallere, istilalara vararak bu bölgeyi bir barut fıçısına dönüştürdü. Dünyada savaş bulutlarını yoğunlaştırdı.

İlk olarak; 1975 yılında Amerikan emperyalizmini ve kukla Lon Nol kliğini kovup, demokratik devrimle bağımsızlığını kazanan Kamboçya, Sovyet sosyal emperyalistlerinin güdümündeki Vietnam sömürgecileri tarafından işgal edildi. Kamboçya ile Vietnam arasında yaklaşık bir yıl kadar süren «sınır çatışması» Vietnam revizyonistlerinin oluşturduğu kukla «Kamboçya Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin (Funks) başkent Penom Pen'i ele geçirmesiyle sonuçlandı.

Bugün, sosyal emperyalistlerin Güney Doğu Asya'daki Küba'sı rolünü oynayan Vietnam, sosyal emperyalistlerin yayılmacı amaçları uğrun-da başka ülkelere karşı saldırganlık siyaseti izlemektedir. «Hindi-Çini Federasyonu» adı altında başka ülkeleri ilhak etmek, sömürgeleştirmek peşindedir. 1930'larda Komünist Enternasyonal'e bağlı Hindi-Çini Komünist Partisi tarafından ortaya atılan, emperyalizm karşısında güçlü bir sosyalist devlet yaratma amacını güden, «Hindi-Çini Federasyonu» tezi; bugün, Vietnam revizyonistleri tarafından bölgesel hegemonyacılığa alet edil-

meye çalışılmaktadır. Bu tez, Sovyet sosyal emperyalistlerinin Güney Doğu'daki çıkarlarına da hizmet etmektedir. Sosyal emperyalistler, dünyaya hakim olma stratejilerinin Güney Doğu Asya'daki çıkarları için Vietnam'ı ve «federasyon» tezini kullanmaktadır.

Vietnam sömürgecileri, «Hindi-Çini Federasyonu» planı çerçevesinde Laos üzerinde denetim sağladıktan sonra Kamboçya'ya yöneldiler. Vietnam önce bir «yıldırım hareketi» ile Kamboçya'yı ele geçirmeye çalıştı. Bu saldırıları kışkırtılınca Kamboçya'da darbe tezgahladı. Darbe girişimi de başarıya ulaşmadı ve darbeciler Vietnam'a sığındılar. Vietnam bunları «Kamboçya Ulusal Kurtuluş Cephesi (!)» adı altında örgütledi. Bizzet Vietnam revizyonistlerinin açıkladığı gibi, geçmişi bir aydan daha kısa bir zamana dayanan bu sözde «cephe» bir çok uçak, tank, top ve on tümenenden fazla silahlı birlikle Kamboçya'yı çok kısa bir süre içinde «kurtardı (!)»

Pnom Penh'in düştüğü gün Vietnam kukla hükümeti tanıdı. Arkasından S. Birliği ve Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Doğu Almanya gibi revizyonist ülkelerle; Etopya, Afganistan gibi sosyal emperyalistlerin yarı-sömürgeleri olan sosyal faşist diktatörlükler kukla yönetimi tanıdılar. Kamboçya'da 1970'de faşist Lon Nol klişinin iktidarı ele geçirmesinden 17 Nisan 1975 devrimine kadar, devrim hükümetini tanımayıp, Faşist Lon Nol hükümetini tanıyan Sovyet sosyal emperyalistlerinin, şimdiki işgalci yönetimi bir günde tanıması yeni yönetimin niteliğini açıkça göstermektedir. Kamboçya'da olan; Etopya ve Afganistan'daki, bir haf-talık «devrim (!)» ler türünden, bir «kurtuluş (!)» tur.

Öte yandan, oportünist Pol Pot yönetiminin halk üzerinde uyguladığı baskı sahte «ulusal kurtuluş cephesi»nin işgalini kolaylaştırmıştır. İşgalden sonra başta ABD olmak üzere Batı'lı emperyalist ülkeler Kamboçya'nın «savunucusu» kesildiler. Yıllarca Kamboçya'yı azgınca ezen ve sömüren ABD emperyalistleri; sosyal emperyalistlerin Güney Doğu Asya'da yeni bir mevzi kazanması, dolayısıyla bölgedeki çıkarlarının tehlikeye düşmesi nedeniyle, Kamboçya taraflısı kesildi.

Kamboçya'daki Pol Pot rejiminin destekçisi Çin, bu olayların geliştiği sıralarda Vietnam sınırına askeri yığınak yapmakla meşgulu. Daha sonra Çin yönetiminin elebaşısı Teng Siao Ping'in ABD ve Japonya'yı ziyarete başladı. Teng, bu ziyaretleri sırasında «Kamboçya'yı işgali nedeniyle Vietnam'ı cezalandıracaklarını» belirtti ve Batılı emperyalistlerin o-

nayını aldı. Çin'e döner dönmez Vietnam'a karşı bir istila hareketi başlattı. Bu yazının hazırlandığı sıralarda Çin'in saldırı hareketi devam ediyordu.

Çin'in Vietnam'ı istilası ile Vietnam'ın Kamboçya'yı işgali arasında özünde bir fark yoktur. Her ikisi de haksız savaşlardır ve son çözümlemede iki emperyalist blokun dünyaya hakim olma çekişmesinin sonucudur.

Kamboçya ve Vietnam halkları er ya da geç emperyalist, sosyal emperyalist planları alt edecektir. Başlarındaki revizyonist klikleri ve işgal kuvvetlerini kovarak, kendi kaderlerini kendileri belirleyeceklerdir.

Dünyada son gelişen olaylar, olumsuz da olsa, devrimcilerin öğrenmesi gereken değerli dersler, ortaya çıkarmıştır.

Her şeyden önce, bugün Sovyet sosyal emperyalistlerinin saldırganlık aleti haline gelen Vietnam'ın durumu öğreticidir. Vietnam, Sovyet modern revizyonizmi ile Marksizm arasındaki büyük mücadele ve saflaşmada, Ho Şi Mih tavrı denen sözde «tarafsız» bir tutum benimsemişti. Bugün Vietnam «orta yolculuktan» modern revizyonizmin saldırganlık aleti durumuna gelmiştir. Artık hiç bir demogoji «orta yolculuk»un revizyonizmde konaklayan gerici özünü gizleyemez.

Bu gerici özü dünyada hâlâ «orta yol» siyaseti izleyenlerin şaşkınlığında görmekte mümkündür. «Orta yolcular» sosyal emperyalizmin güdümündeki Vietnam'ın Kamboçya'yı, ABD'nin sadık müttefiki Çin'in Vietnam'ı istilasını kınayacakları yerde; her iki olayda da revizyonizme hizmet eden tavırları içine giriyorlar. Kimileri de, sözde «sosyalist ülkeler» arasındaki bu çatışmaların «akıl almaz(!)» olduğunu söyleyerek şaşkınlıklarını, acizliklerini açıkça belirtiyorlar. «Orta yolcular» bu çatışmaları izah etme durumunda değiller. Geçmişte, «tüm halkın devleti ve partisi, barışçıl geçiş vb.» küçük (!) şeyler konusundaki ayrılıkları, ideolojik çatışmaları şu ya da bu şekilde izah (!) edebiliyorlardı. Ancak, şimdi tam anlamıyla şaşkın ördek durumundadırlar. «Orta yolculuğun» dünyada çoktan çalan ölüm çanları hâlâ orta yolculukta ayak direyenlerin gözünü açmalıdır.

Diğer yandan olaylar, «üç dünya teorisinin» nasıl hayattan ve gerçeklerden kopuk uydurma bir teori olduğunu da bir kere daha göstermiştir. Sözde «üçüncü dünyanın», «bloksuzluk hareketi» üyesi olan Vietnam ve Kamboçya; yine, sözde «üçüncü dünyanın» liderliğini yapmaya çalışan Çin, iki süper devlete karşı birleşeceklerine birbirlerine düşmekteler! Dünya devriminin «temel güçleri» birbirine karşı mücadele etmekte; he-

gemonyacığa karşı mücadele (!) yerine, hegemonyacılık peşinde koşmaktadırlar. Artık bu «teori»nin karşı-devrimci yüzünü gizlemeyi hiç bir süslü makale ve demogoji başaramaz.

Son olarak Arnavutluk'un olaylar karşısındaki tavrına değinelim. Arnavutluk, sosyalist (!) olarak gördüğü Vietnam'ın Kamboçya'yı işgali karşısında sessiz kalırken, Çin'in, Vietnam'ı istilası karşısında en keskin Vietnam hükümeti yanısı kesimiştir. Kuşkusuz ki bir işgal karşısında ses çıkarmamak, diğerlerine şimşekler yağdırmak doğru bir tutum değildir. Ve hele, revizyonist bir yönetimi «sosyalist» göstererek onu desteklemek daha da yanlıştır.

Marksist tutum her iki işgal eylemine de karşı çıkarak, halkların safinda yer almaktır.

- EMPERYALİSTLER, SOSYAL EMPERYALİSTLER VE ÇİN GERİCİLERİ ELLERİNİZİ VIETNAM VE KAMBOÇYA'DAN ÇEKİN!
- YAŞASIN VIETNAM VE KAMBOÇYA HALKLARININ KARDEŞLİĞİ!

Ali Rıza Koşar Yoldaşı Anıyoruz !

PUSUYA DÜŞÜRÜLEREK ALÇAKÇA ŞEHİT EDİLİŞİNİN BİRİNCİ YILDONUMUNDE, MİLLİ KURTULUŞ VE HALK DEMOKRASİSİ MUCADELEMİZİN YİĞİT MİLİTANI ALİ RIZA KOŞAR YOLDAŞI SAYGIYLA ANIYORUZ

Ali Rıza Koşar Yoldaş, 1949 yılında Kuzey-Kürdistan'ın Elâziğ ilinde doğdu. İçinde bulunduğumuz toplumun şartları, onu, genç yaşta devrimci fikirleri benimsemeye götürdü. Devrimci fikirleri benimsedikten hemen sonra, sınıf mücadelesinin engin denizine atıldı. Öğrenci olarak İstanbul'da bulunduğu yıllarda, öğrenci gençlik hareketinin en ön saflarında yer aldı. Bir çok birimde gençlik hareketinin örgütleyicisi ve önderi oldu. Pratik mücadele yanında devrimci teorinin araştırılmasına ve öğrenilmesine de önem veriyordu. Böylece kendisini ideolojik-siyasi bakımdan da geliştirdi. Sovyet modern revizyonizmiyle Marksizm-Leninizm arasındaki saflaşmada, Marksizmin şanlı bayrağı altında saf tutmakla kalmadı; aynı zamanda modern revizyonizme karşı amansızca mücadele etti.

Halk kitlelerini örgütleme, devrime hazırlama amacıyla yurtsever bir hareketin militanı olarak, uzun süre kitle çalışması yürüttü. O'nun siyasi-ideolojik yetkinliği, bu dönemde etkisinde kaldığı ulusal inkârcı görüşleri kısa zamanda terk etmeye götürdü. İçinde yer aldığı hareketin milli mesele konusundaki sağcı, şöven görüşlerini altederek Milli Kurtuluşçu görüşleri benimsedi. Çünkü, O, Kürdistan'ın kurtuluşunun Türkiye sol hareketi içinde örgütlenmeyle gerçekleşmeyeceğini, ülkesinin kurtuluşunun bağımsız-merkezi örgütlenmeden geçtiğini kavramıştı.

Ancak O, ülkesinin herhangi bir «kurtuluşun»dan değil, proletaryanın ideolojik-politik-örgütsel öncülüğüyle, kesintisiz olarak sosyalizme doğru ilerleyecek olan, milli demokratik devrim yoluyla kurtuluşundan yanaydı. Çünkü O, şövenizmin olduğu kadar, burjuva milliyetçiliğini de düşmanıydı. Milli kurtuluşçu fikirleri benimsedikten sonra «Beş parçacılar»

diye bilinen grup içinde şaibeli, maceracı önderliğe karşı mücadele etti. Böylece dürüst devrimci unsurların heba edilmesini önleyecek, bir çok devrimciyle birlikte sözü geçen gruptan ayrıldı. Arkadaşlarıyla birlikte devrimci hareketimizin saflarına katılmak üzereyken, 20 Şubat 1978 tarihinde, faşistler tarafından katledilen bir devrimcinin cenaze töreninden dönüşte, yolda kendilerine «Devrimci Yolcu» adını veren bir kaç uşak tarafından, pusuya düşürülerek alçakça şehit edildi.

Şimdi, «Devrimci Sol» denilen başı bozuk çetenin kanatları altına sığınmış bulunan, Türk sömürgecilerinin «sol» maskeli uşakları konumundaki katiller, işledikleri korkunç cinayetten sonra da karşı-devrimci faaliyetlerini sürdürdüler. Çevresinde örnek bir devrimci milltan olarak tanınan, Ali Rıza Koşar hakkında, bütünüyle kendi niteliklerinin isimlendirmesi olan, sıfatlar uydurarak O'na mal etmeye çalıştılar. Devrimcilerin çabalarıyla Elâzığ'da kısmen giderilmiş olan Alevi-Sünni çelişmesini gerici bir tarzda kullandılar. Bu katiller sürüsü bir yandan iki mezhepten halkımızı bölmeye çalışırken, öte yandan caniyane eylemleriyle faşistlere bölücülüğü körüklemekte malzeme sağladılar. Bütün bu olumsuzluklarla, Elâzığ'da ki anti-sömürgeci mücadele büyük bir darbe yedi.

Olaydan sonra «Devrimci Yol» katillerin üzerine gidip, cezalandırma yerine, onlara ve cinayetlerine sahip çıkma yolunu tuttu. Böylece uzun yıllar, ülkemize Türk şövenizminin ve Kemalizmin milli esaret düşüncelerinin taşıyıcılığı ve yayıcılığı görevini üstlenen «Devrimci Yol», sosyal-şöven yüzünü bir kere daha göstermiş oldu. Küçük burjuva niteliğine uygun olarak, kendisini ve katilleri haklı göstermeye ve olayı unutturmaya çalıştı. Ancak «Devrimci Yol» Kürdistan Millî Kurtuluş mücadelesinin bağrında derin bir yara açan, bu olayın **unutulamıyacağı**ni bilmelidir...

Öte yandan sosyal-sömürgeci «Aydınlık», bu olayı karşı-devrimci amaçlarla kullanmaya çalıştı. En az Sovyet revizyonizmi kadar, «üç dünyacı» Çin revizyonizmine, dolayısıyla onun Türkiye'deki temsilcisi «Aydınlık» revizyonizmine de düşman olan, Ali Rıza Koşar'a «sahip çıkma»ya çalışan «Aydınlık» sömürgecilerinin, halkımıza yaranma çabaları, boş bir çabadır. Çünkü «Aydınlık», Ali Rıza Koşar'a sıkılan hain kurşunları onaylayan, Türk sömürgecilerinin yanında saf tutmuştu ve bunu, Ali Rıza Arkadaş daha o zamandan tespit etmişti.

Siyasi hareketimiz, Ali Rıza Koşar'ın alçakça şehit edilmesini, Kürdistan siyasi tarihinin son yıllarının en önemli siyasi cinayet olarak tespit et-

mişti. Çünkü aynı zamanda Kürdistan milli kurtuluş hareketinin iflah olmaz düşmanları olan katiller, Ali Rıza Koşar'ı rastgele seçmemişlerdi... Ali Rıza Koşar onlar için, Elâzığ'da gelişen milli kurtuluşçu fikirlerin baş sorumlusu durumuna gelmişti. Yurtsever-devrimci fikirlerin gelişmesinden, şövenizmin geriletilmesinden duydukları büyük endişe, onları bizzat Ali Rıza Koşar'ı hedefliyerek aşağılık cinayeti işlemeye sevk etti.

Alevi ve sünni mezhebinden halkımızın birliğini sağlamada ve pekiştirmede önemli bir rol oynayan, kendisi sunni olmasına rağmen iki mezhepten halkımız tarafından da sevilen ve sayılan, teorik bilgisi ve pratik faaliyetleri nedeniyle yöredeki devrimci kadrolar arasında da haklı bir saygınlığı olan, Ali Rıza Koşar'ı öldürmekle onlar, doğru fikirleri engelliyebileceklerini sanıyorlardı. Bütün bu nedenlerden ötürü O'na kurşun sıkan uşak eller ve sahipleri, Ali Rıza Koşar'ı bilinçlice hedefliyerek, O'nun kişiliğinde, Elâzığ'daki anti-sömürgeci mücadeleyi öldürebileceklerini sanıyorlardı... Oysa hiç te öyle olmadı!

Elâzığ halkımızın milli kurtuluş ruhu gün be gün şahlanırken, Ali Rıza Koşar milli kurtuluş mücadelemizin ölümsüz şehitleri arasına katılmış bulunuyor; ve halkımız O'nu devrimci bir önder olarak saygıyla anıyor... Ya O'nun katilleri ne yapıyor?

O'nun katilleri, daha şimdiden, bütün halk düşmanları gibi, kaçınılmaz sonlarını bekleme korkusu içinde «ölmüş» bulunuyorlar. Halkımız Ali Rıza Koşar'a saplanan kurşunları, sömürgecilerin halkımızı yıllarca katleden kurşunlarından ayrı görmüyor ve hain kurşunları sıkan, hain elleri yakından tanıyor. Bu yüzden katiller, halkımızın devrimci adaletinden yakalarını kurtaramıyacaklardır. Yeri ve zamanı geldiğinde ONLAR, bütün halk düşmanı uşakların layık oldukları şekilde cezalandırılacaklardır.

Ali Rıza Koşar: Bağımsız-Birleşik-Demokratik Kürdistan ve sosyalizm mücadelemizin yiğit, kararlı ve saygın bir militanıydı!

Ali Rıza Koşar: Sovyet ve Çin revizyonizminin, her türden oportünizmin ve milliyetçiliğinin amansız bir düşmanıydı!

YAŞAMI ONURUMUZ, ANISI MÜCADELEMİZE ÖNDER OLACAK!

CEJNA NEWROZ PİROZBE

21 Mart Newroz bayramıdır! Bu bayram Kürdistan halkının zulme, sömürüye ve sömürgeciliğe karşı başkaldırısının zaferle sonuçlandığı bir günün kutlanmasıdır. İşte Kürdistan halkının o günden bu yana her 21 Mart'ta dağlarda ateşler yakarak, silah atarak kutladığı Newroz bayramının anlamı budur.

İlk 21 Mart'la başlayan YENİ GÜN'de Kürdistan halkı, kendisine zulmeden Dehak'ı devirerek kendi iktidarını kurmuştu. Fakat daha sonraları yeni Dehak'lar Kürdistan halkını gene baskı ve zulüm altında tutmaya başladılar. Bu yüzden Kürdistan halkı yeni Dehak'lara karşı sürekli mücadeleye etmek zorunda bırakıldı. İşte her yıl kutlanan Newroz bayramıyla kurtuluş ve demokrasi özelemlerini dile getiren Kürdistanlılar, ilk kurtuluşlarının bir ifadesi olan Newroz bayramını bugün de sömürgecilere karşı bilenmiş bir silah olarak kullanıyor. Her 21 Mart'ta yanan ateş ve sıkılan silahlardan ürken sömürgecilerin daha da azgınlaşmasının nedeni budur.

Yeni Dehak'lar olan sömürgecilerin, Kürdistan halkının devrimci tarihini ve kültürünü yok etmeye çalışmalarının en somut ifadesi, Newroz bayramının unutturulmaya ve yasaklanmaya çalışılmasında görülmektedir. Onlar, Kürdistan halkının milli kurtuluş ve halk demokrasisi mücadelesinde etkili bir silah haline gelen Newroz bayramının kutlanışlarını engellemeyi çalışırken, kuşkusuz ki, sonlarını görmenin verdiği korkunun içgüdüleriyle hareket ediyorlar. Bu yüzden onların Newroz bayramını unutturmaya çalışmaları ve kutlanışını engellemek çabaları anlaşılır olmaktadır. Ama onlar Kürdistan halkının bu bayramı büyük bir coşkuyla kutlamalarını engelliyebilirler mi? Newroz'u gerçek devrimci içeriğinden boşaltarak, Kürdistan halkına yabancılaştırabilir, ona unutturabilirler mi? Hayır!

Cünkü; Newroz, Kürdistan halkının ulusal bayramıdır ve Kürdistan halkı ancak Newroz'un devrimci anlamını kavrayarak ve hayata geçirerek kurtuluşunu sağlayabilir!

Bu yüzden Newroz, sömürücüler ve sömürgecilere karşı bir sevgi gösterisi değil, asırlardır biriken kinin ve nefretin gösteresidir! Bütün bunlardan dolayıdır ki, Kürdistan halkı Newroz bayramını bir şenlik olarak değil, mücadele günü olarak görüyor ve böyle kutluyor. Kürdistan halkı yalnız geçmiş YENİ GÜN'ü değil, asıl gelecek YENİ GÜN'ü kutluyor.

Newroz bayramı nasıl doğdu; onun anlamı nedir?

Efsaneye göre zalim bir hükümdar olan DEHAK'ın iki omuzunda onulmaz yaralar çıkmış. Bu yüzden Dehak ölmek için doktorlarının tavsiyesine uyararak hergün iki genç insanın beynini yemeye başlamış. Böylece halk üzerindeki baskısı gittikçe şiddetlenen Dehak, etrafa dehşet saçmaya başlamış. Fakat bu işle görevli olan Dehak'ın adamı, iki genç insanın beynlerinden birinin yerine, bir hayvanın beynini koymuş, kurtardığı gençleri de bir mağaraya gizlemiş. Bu sırada sıra demirci KAWA'nın oğullarına gelmiş. Fakat, KAWA çocuklarını teslim etmediği gibi, mağaradaki gençlerin ve halkın başına geçerek zülme, sömürüye, karşı baş kaldırmış. Bunun üzerine ayaklanan halk zalim Dehak'ı devirmiş ve kendi iktidarını kurmuştur. İşte o zaman yiğit demirci KAWA, bu günü kimse kimseyi ezmediği bir günün başlangıcının simgesi olarak tespit etmiş ve halka bugünü şenliklerle kutlamalarını söylemiştir. Böylece Kürdistan halkı, eski baskı ve zülüm düzeninin yıkılışının simgesi olan Newroz (Yeni Gün) bayramını kutlamaya başlamıştır. Her yıl kutlanan Newroz bayramının biricik anlamı olan, zülme ve sömürgeciliğe karşı mücadelenin zaferi ve bu zafere duyulan özlem asırlardır Kürdistan halkının özlemidir.

Halkımız artık bütün Dehak'ları yok ederek ülkesini bağımsız, birleşik, demokratik ve özgür bir ülkeye dönüştürmek istiyor. Newroz bayramının her yıl daha büyük bir coşkuyla kutlanmasının nedeni budur.

Bugün Kürdistan halkının kanını içen ve beyinlerini yemeye çalışan yeniDehak'lar başta sömürgeciler ve işbirlikçilerdir. Fakat aynı zamanda dünyanın en büyük Dehak'ları olan iki süper devlet, Amerika ve Rusya'da onların destekçileridir. İşte bugün Newroz bayramı, bu Dehak'lara karşı mücadele silahı haline gelmiştir.

İsmi ni yiğit demirci KAWA'dan alan devrimci hareketimiz, tüm Dehak'ları ürküten bu silaha sarılmış ve onu milli demokratik devrimimizin

başarısının simgesi olarak tespit etmiştir. Bu yüzden Newroz bayramı, zülmün, sömürünün olmadığı YENİ BİR KÜRDİSTAN'ın gerçekleşmesi anlamını taşımaktadır. Bunun için;

— Newroz bayramının devrimci anlamını kavramalı, onu halkımızın elinde karşı konulmaz bir silah haline getirmek için, coşkuyla kutlamaya hazırlanmalıyız.

— Newroz bayramının anlamını, halkımızın devrimci kültür ve tarihine sahip çıkmayla ve bunların anlamını halkımıza kavratmakla birleştirelim.

— Millî demokratik kültürümüzü halkımıza özümletelim ve bunun için; sömürgeci yoz, köleleştirici ve kişiliksizleştiren kültüre karşı mücadeleden anlamını kavrayalım ve bunu millî demokratik devrimimizin gelişip güçlendirilmesine bağlı kılalım. Unutulmamalıdır ki, sömürgeci kültürün yok edilmesi ancak sömürgecilerin ve işbirlikçilerinin yok edilmesiyle mümkündür. Fakat millî demokratik kültür geliştirilip güçlendirilmedikçe de anti-sömürgeci mücadele başarıya ulaşamaz.

Öyleyse millî demokratik kültürümüzün ve devrimci tarihimizin en şanlı sayfasını oluşturan Newroz bayramını şanına layık bir biçimde kutluyalım!

CEJNA NEWROZ PİROZBE!

**DEVİRİMCİ YAYINLARA KARŞI «MAVİ ÖRTÜ» ALTINDA
SURDURULAN KARA SALDIRI, DEVİRİMCİ YAYINLAR ÜSTÜNDE
GÜN BE GÜN KATMERLEŞEN BASKILAR, HALK DEMOKRASİSİ VE
ULUSAL BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİNİN SESİNİ
SUSTURAMAYACAKTIR...**

«Sadece devletin resmi güçlerine ve uygun görülen kişilere ruhsata bağlanmış silah verilir» anlayışının, «sadece devletin resmi politikasını destekleyen, ona ve hesaplarına destek olanlara ruhsata bağlanmış kalem verilir» anlamına da içermesi özelemlerinin bir ifadesi olarak egemen güçler «sıkıyönetim resmîyeti» içinde, devrimci yayınlar üzerindeki baskıları «kanun kuvvetlerindeki bildiriler»le katmerleştirmektedirler.

Devrimci yayınların birbiri ardına yasaklanması, toplatılması, devrimci yayın sorumlularının tutuklanması; satım evleri, dağıtım evleri, kâsım evleri üzerinde «gözdağı kuryeleri» dolaştırılması, egemen güçlerin, kaleme ruhsat sorma özelem ve hesaplarının bir ifadesidir.

Sadece halka karşı değil, insanlığa karşı da en ağır suçların faili olan egemen sınıflar, suçlarını sergilememenin ve mazumları uyandırmamanın bir önlemi olarak, «düşünme ve düşündüğünü yaygınlaştırma hakkı»na karşı işgal, gasp ve operasyonlar sürdürmektedir.

Halkın mücadelelerle alınmış olan demokratik haklarına karşı girişilen saldırıları suskunlukla seyreden, ona karşı duyduğu huzursuzluğu mücadeleye dönüştürmeyenve mücadele içindeki güçlerin birliği ve gelişmesi için çabalamayan herkes, konumu ve düşüncesi ne olursa olsun faşizmin bir yedek gücüdür.

Faşizmin kara özüne karşı tepki duyan herkese düşen, susmak değil, mücadele etmektir.

Halkına, devrime ve insanlığa karşı sorumluluk ve görevlerinin bilincinde olanlar susmayacaktır.

Çünkü tarihin durdurulamaz akışındaki ses susturulamaz.

Yeter'ki görevlerimizin bilincinde olalım...

**FAŞİZMİN . ŞOVENİZMİN VE HER TÜR DEN GERİCİLİĞİN
SALDIRILARI KARŞISINDA, DEVİRİMCİLERİN, HALK AYDINLARININ,
YURTSEVER DEMOKRATLARIN VE BAŞTA İŞÇİ SINIFI OLMAK ÜZERE
TUM EMEKÇİ KİTLELERİN FAŞİZME KARŞI EYLEM BİRLİĞİ İÇİN MÜ-
CADELE, GÜNÜMÜZÜN EN TEMEL GÖREVİDİR...**

PARTIZAN

DEVİRİMCİ HALKIN BİRLİĞİ

KAVA

GÜNEY

başarısının simgesi olarak tespit etmiştir. Bu yüzden Newroz bayramı, zülmün, sömürünün olmadığı YENİ BİR KÜRDİSTAN'ın gerçekleşmesi anlamını taşımaktadır. Bunun için;

— Newroz bayramının devrimci anlamını kavramalı, onu halkımızın elinde karşı konulmaz bir silah haline getirmek için, coşkuyla kutlamaya hazırlanmalıyız.

— Newroz bayramının anlamını, halkımızın devrimci kültür ve tarihine sahip çıkmaya ve bunların anlamını halkımıza kavratmakla birleştirelim.

— Milli demokratik kültürümüzü halkımıza özümletelim ve bunun için; sömürgeci yoz, köleleştirici ve kişiliksizleştirici kültüre karşı mücadelenin anlamını kavrayalım ve bunu milli demokratik devrimimizin gelişip güçlendirilmesine bağlı kılalım. Unutulmamalıdır ki, sömürgeci kültürün yok edilmesi ancak sömürgecilerin ve işbirlikçilerinin yok edilmesiyle mümkündür. Fakat milli demokratik kültür geliştirilip güçlendirilmedikçe de anti-sömürgeci mücadele başarıya ulaşamaz.

Öyleyse milli demokratik kültürümüzün ve devrimci tarihimizin en şanlı sayfasını oluşturan Newroz bayramını şanına layık bir biçimde kutluyalım!

CEJNA NEWROZ PİROZBE!

**DEVİRİMCİ YAYINLARA KARŞI «MAVİ ÖRTÜ» ALTINDA
SURDURULAN KARA SALDIRI, DEVİRİMCİ YAYINLAR ÜSTÜNDE
GÜN BE GÜN KATMERLEŞEN BASKILAR, HALK DEMOKRASİSİ VE
ULUSAL BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİNİN SESİNİ
SUSTURAMAYACAKTIR...**

«Sadece devletin resmi güçlerine ve uygun görülen kişilere ruhsata bağlanmış silah verilir» anlayışının, «sadece devletin resmi politikasını destekleyen, ona ve hesaplarına destek olanlara ruhsata bağlanmış kalem verilir» anlamına da içermesi özelemlerinin bir ifadesi olarak egemen güçler «sıkıyönetim resmiyeti» içinde, devrimci yayınlar üzerindeki baskıları «kanun kuvvetlerindeki bildirimler»le katmerleştirmektedirler.

Devrimci yayınların birbiri ardına yasaklanması, toplatılması, devrimci yayın sorumlularının tutuklanması; satım evleri, dağıtım evleri, kirasım evleri üzerinde «gözdağı kuryeleri» dolaştırılması, egemen güçlerin, kaleme ruhsat sorma özlem ve hesaplarının bir ifadesidir.

Sadece halka karşı değil, insanlığa karşı da en ağır suçların faili olan egemen sınıflar, suçlarını sergiletmemenin ve mazlumları uyandırmamanın bir önemi olarak, «düşünme ve düşündüğünü yaygınlaştırma hakkı»na karşı işgal, gasp ve operasyonlar sürdürmektedir.

Halkın mücadelelerle alınmış olan demokratik haklarına karşı girişilen saldırıları suskunlukla seyreden, ona karşı duyduğu huzursuzluğu mücadeleye dönüştürmeyenve mücadele içindeki güçlerin birliği ve gelişmesi için çabalımayan herkes, konumu ve düşüncesi ne olursa olsun faşizmin bir yedek gücüdür.

Faşizmin kara özüne karşı tepki duyan herkese düşen, susmak değil, mücadele etmektir.

Halkına, devrimine ve insanlığa karşı sorumluluk ve görevlerinin bilincinde olanlar susmayacaktır.

Cünkü tarihin durdurulamaz akışındaki ses susturulamaz.

Yeter'ki görevlerimizin bilincinde olalım...

**FAŞİZMİN . ŞOVENİZMİN VE HER TÜR DEN GERİCİLİĞİN
SALDIRILARI KARŞISINDA, DEVİRİMCİLERİN, HALK AYDINLARININ,
YURTSEVER DEMOKRATLARIN VE BAŞTA İŞÇİ SINIFI OLMAK ÜZERE
TUM EMEKÇİ KİTLELERİN FAŞİZME KARŞI EYLEM BİRLİĞİ İÇİN MÜ-
CADELE, GÜNÜMÜZÜN EN TEMEL GÖREVİDİR...**

PARTIZAN

DEVİRİMCİ HALKIN BİRLİĞİ

KAVA

GÜNEY

CUMHURİYET GAZETESİ'NİN

DEVİRİMCİ YAYIN İLANLARINA UYGULADIĞI AMBARGO, KRALDAN
ÇOK KRALCI BİR SIKIYÖNETİM DESTEKÇİLİĞİ VE BUNUN DOĞAL BİR
SONUCU OLARAK DA DEMOKRATİK BİR HAKKIN GASPİDİR

Sıkıyönetimin geçtiğimiz ay «resmen» ilânıyla birlikte Cumhuriyet Gazetesi de «tarihi görevi»ne denk düşen bir karar ve «mavi demokrasi» anlayışlarının doğal bir sonucu olarak «mavi bere» glymiş, ve devrimci yayınların ilânlarına «süresiz olarak» «resmen» ambargo uygulamaya başlamıştır. Binbir maddi güçlük içindeki devrimci yayınlara, şimdiye dek uyguladığı kârlı ilân (ekonomik ambargo) anlayışını, artık süresiz sansür (siyasi ambargo) boyutuna vardirmiştir.

Nedeni ne olursa olsun bu ambargo, egemen sınıfların «sonradan sansür»ü kaldırıp «önceden sansür»ü getirme özlemine hizmet etmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi'nin devrimci yayınlara ilişkin olarak bu kararın demokratik bir hakkın gaspı anlamı taşıdığını belirtmek ve uyararak için giden yayın sorumlularına karşı Cumhuriyet «sorumlusu» sorumsuzca, haddini bilmezce ve «sıkıyönetim güveni» içinde, devrimci yayınlara karşı küfürbaz bir tutum takınmıştır.

Bugün TGS genel başkanı olan ve ikide bir gazetelerde «demokrasi», «basın yayın özgürlüğü», «yazar hakları» gibi sözlerle demokrasi savunuculuğu yapan (!) Oktay Kurtböke aynı zamanda Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Müdürüdür.

Devrimci yayınlar Cumhuriyet yönetiminin bu gerici önlemine teslim olmuş değildir. Sırası ve zamanı geldiğinde teşhiri yapılacak, sıfatı konuşulacak, mücadelesi yurt çapında verilecektir.

Yalnız bir nokta unutulmamalıdır ki, Cumhuriyet çalışanları arasında sosyal ve siyasi konumlarıyla bu gerici tutuma karşı susmaması gerekenlerin suskunluğu da, özellikle demokratik hak ve özgürlüklere saldırıların yoğunlaştığı şu günlerde açıklanması olmayan, başışlanamaz bir suskunluktur.

PARTIZAN

DEVİRİMCİ HALKIN BİRLİĞİ

KAVA

GÜNEY

SANAT SAYFASI

HEŞTÊ ADARE

CEJNA JINÊN DEMUQRATE

Heştê adarê roja me hîlat

Cejna jinaye, jinên demuqrat

Vê roja pîr xweş, roja dilşadi

Roja serbestî, gerdenazadi

Roja însanî, roja wekhevî

Nizama Sovyet rêça bolşevî

Qeyda lingê me wê rojê şikand

Û çaroka reş vegirt û çirand

Lî birca sovyet derket ronahî

Lî dinyayê tev, jinan kir şahî

Şahî û govend, dilan û mizgîn

Destên hev girtin jî Çîn ta bî Çîn

Em bûne wek hev tev de jin û mêr

Lî me zû derket ev roj û sitêr

Roja dilî çû, roja bindestî

Ey xuşkên hêja jinên demuqrat!

Heqqê me ye tim ev kar û xebat..

Em tev de bêjin bijî Sitalîn

Şagirdê Markîs hevalê Lenîn.

— «Sewra Azadî», 1954 —

Ciğêrxun

8 MART DEMOKRATİK KADINLARIN BAYRAMI

Sekiz martta doğdu günümüz
Kadınların bayramıdır,
Demokrat kadınların.
O gün kırdı ayağımızdaki prangayı
Sovyet düzeni, Bolşevizm yolu
Bu sevinç dolu, çok güzel günde
İnsanlık, eşitlik günü
Özgürlük, bağımsızlık gününde
Kara çarşafımızı alıp yırttı.
Işığı aydınlık Sovyet burcundan
Sevinç saldı tüm dünyaya
Kadınlara sevinç saldı
Sevinç, halay; düğün, muştı
Tutuştuk el ele; Çin'den ta Çin'e
Eşit olduk kanınla erkek.
Tez doğdu bu güneş ve yıldız bize
Tutsaklık, boyunduruk günü gitti
Yöneldi bize özgürlük günü.
Değerli demokrat bacılar hey
Hakkımız bizim bu uğraş ve kavgalar
Çağıralım, «yaşasın Stalin» diye
Marks'ın öğrencisi, arkadaşı Lenin'in.

— «Özgürlük Devrimi», 1954 —

Ciğêrxun

AÇIKLAMA

Elimizde olmayan nedenler yüzünden, baskı makinasındaki teknik bir arızadan dolayı bazı harflerin noktaları çıkmamıştır. Özür dileriz.